

Hình 1 trên/trái: Đoàn phim trong buổi trò chuyện sau khi chiếu phim. Từ trái: Người điều hợp Jeremy Trần (Gold House), Nguyễn Thanh Việt (nhà điều hành sản xuất; tác giả tiểu thuyết "The Sympathizer"), Hoà Xuande (diễn viên chính "Đại úy" / "The Captain"), Fred Nguyễn Khan ("Bồn"), Nguyễn Duy ("Mấn"), Kiều Chinh ("Mẹ của Thiều Tá"), Nguyễn Cao Kỳ Duyên ("Phu Nhân" / "Madame"), Lê Toàn ("Tướng"), Sandra Oh ("Sofia Mori"). Hình của Christine Chang.
Hình 2 trên/phải: Trịnh Y Thư phỏng vấn Kiều Chinh. Hình Việt Báo.
Hình 3 dưới/trái: Khán giả trong rạp AMC Orange 30. Hình của Christine Chang.
Hình 4 dưới/phải: Từ trái sang phải: Don McKellar (giám đốc sản xuất chính, biên kịch và nhà sản xuất); Nguyễn Duy ("Mấn"), Fred Nguyễn Khan ("Bồn"), Nguyễn Cao Kỳ Duyên ("Phu Nhân" / "Madame"), Kiều Chinh ("Mẹ của Thiều Tá"), Hoà Xuande (diễn viên chính "Đại úy" / "The Captain"), Lê Toàn ("Tướng"), Sandra Oh ("Sofia Mori"), Nguyễn Thanh Việt (nhà điều hành sản xuất; tác giả tiểu thuyết "The Sympathizer"), Niv Fichman (Giám Đốc Sản Xuất). Hình của Christine Chang.

Buổi chiếu phim đặc biệt: *THE SYMPATHIZER* / “CẢM TÌNH VIÊN”* TẠI QUẬN CAM

Việt Báo

Tối thứ sáu, 5 tháng Tư, 2024, tại rạp chiếu bóng AMC Orange 30, thành phố Orange, chỉ cách trung tâm Little Saigon năm, sáu dặm, HBO đã tổ chức buổi tiếp tân và chiếu phim đặc biệt nhằm giới thiệu bộ phim truyền hình 7 tập, *The Sympathizer* / *Cảm tình viên*, do kênh truyền hình HBO thực hiện, dựa trên cuốn tiểu thuyết đoạt giải Pulitzer năm 2016 nổi tiếng cùng nhan đề của nhà văn Nguyễn Thanh Việt, kể về một điệp viên Cộng Sản nửa Pháp, nửa Việt trong những ngày cuối của chiến tranh Việt Nam. Tuy sau đó

anh có cuộc sống mới khi tị nạn ở Los Angeles, công việc gián điệp của anh vẫn tiếp tục trên đất Mỹ. Bộ phim chính thức công chiếu trên kênh HBO ngày 14/4. Buổi chiếu tối thứ sáu này, do HBO và Gold House tổ chức với sự hợp tác của các nhóm văn hóa-ngệ thuật, gồm có VAALA (Vietnamese American Arts and Letters Association), CAPE (Coalition of Asian Pacifics in Entertainment) và A24, nhằm giới thiệu bộ phim với truyền thông-báo chí và một số quan khách thân hữu. Chi Tập 1 của bộ phim được trình chiếu. Đó

là đoạn mở đầu, giới thiệu các nhân vật, cốt truyện, và miêu tả không khí căng thẳng cùng cảnh tượng náo loạn của thành phố Sài Gòn khi thất thủ, bị Cộng quân tràn vào trong những ngày cuối cùng của cuộc chiến. Chờ đợi từ nhiều tháng nay, cũng như nhiều khán giả, chúng tôi bộ ba từ Việt Báo, chủ bút Trịnh Y Thư, Hòa Bình và Doãn Hưng đến đây vừa hào hứng vừa với tâm trạng “khó ỡ” của những người Việt sống xa quê hương trong tháng Tư đen, hiểu rằng những hình ảnh trong bộ phim này sẽ gọi cho mình nhiều suy tư, trăn trở. Trước khi chiếu phim, ban tổ chức có nhã ý mời đại diện các cơ sở truyền thông-báo chí đặt câu hỏi đến các thành viên nòng cốt trong bộ phim và các diễn viên. Việt Báo đã có một vài trao đổi ngắn với ông Nguyễn Thanh Việt, tác giả cuốn tiểu thuyết và cũng là Giám đốc điều hành sản

xuất của bộ phim, và Kiều Chinh, nữ diễn viên đóng vai bà mẹ. Đại cương cuộc trao đổi như sau.

Việt Báo: Thừa nhà văn Nguyễn Thanh Việt, ông tự đánh giá cuốn tiểu thuyết *The Sympathizer* / *Cảm tình viên* của ông như thế nào?

Xem tiếp **CHIẾU PHIM** trang 2

KHI TRUMP ĐE DỌA RÚT MẠNG LƯỚI VŨ KHÍ HẠT NHÂN CỦA MỸ KHỎI NATO

Nguyên Hòa

Một bóng ma đang xuất hiện khắp châu Âu có tên là Donald Trump. Điều đó ngày càng trở nên rõ ràng hơn trong tuần này khi ngoại trưởng các nước NATO gặp nhau tại Brussels để kỷ niệm 75 năm thành lập liên minh. NATO thật sự đang mạnh hơn bao giờ hết. Phần Lan và Thụy Điển mới tham gia, biên

Baltic gần như đã trở thành biên nội địa. Vậy mà điều quan trọng được thảo luận lại chỉ xoay quanh chuyện gì sẽ xảy ra nếu cựu Tổng Thống trở lại Bạch Ốc. Bằng mọi cách, Trump đã tìm cách ngăn chặn sự hỗ trợ của Hoa Kỳ cho Ukraine ngay cả khi ông không ngồi trong Tòa Bạch Ốc. Vậy thì chắc hẳn những điều tồi tệ

hơn sẽ đến nếu Trump thắng cử vào tháng 11 này. Khi NATO được thành lập vào năm 1949, thì mục đích theo lời của Tổng thư ký đầu tiên, Lord Ismay, là "giữ người Mỹ ở lại, người Nga ở ngoài, người Đức ở dưới". Khối Âu châu sẽ dễ bị tổn

Xem tiếp **ĐE DỌA** trang 5

TRƯỚC THỜI CUỘC

LIỆU TOÀ ÁN HÌNH SỰ QUỐC TẾ CÓ THỂ XỬ TỘI PUTIN ĐƯỢC KHÔNG?

Đỗ Kim Thêm

Hiện trạng

Trong hai năm qua, nhiều cơ quan truyền thông quốc tế đã tường thuật khá nhiều về tội ác chiến tranh do Tổng thống Nga Vladimir Putin gây ra cho vô số thường dân Ukraine. Ngay từ đầu cuộc chiến, công luận thế giới kinh hoàng chứng kiến những hình ảnh tang thương khi binh sĩ Nga gây cảnh chết chóc cho bao nhiêu thường dân vô tội tại thị trấn Bucha, gần thủ đô Kyiv của Ukraine: Nhiều người chết nằm la liệt trên đường phố, bị trói tay sau lưng và khắp cơ thể có dấu hiệu bị tra tấn bằng bạo lực, các mô chôn tập thể... tương tự như bị kịch của 5000 đồng bào Huế trong chiến cuộc Mậu Thân tái diễn. Theo ước tính của Phủ Cao ủy Nhân quyền Liên Hiệp Quốc ngày 29/2/2024, có khoảng 10.675 dân thường thiệt mạng và 20.080 người bị thương khi quân đội Nga tấn công vào các bệnh viện và khu dân cư.

Xem tiếp **XỬ TỘI** trang 7

ÂM NHẠC VÀ ĐỜI SỐNG

Duy Nhân

Tác giả Duy Nhân tên thật Nguyễn Đức Đạo hiện ở tại Chicago, tiểu bang Illinois. Tác giả đã đóng góp nhiều bài viết về Nước Mỹ và lãnh nhiều giải từ năm 2001. Tác giả nay đã 80 tuổi, về hưu từ nhiều năm qua. Ông mới bay về Cali lãnh giải Danh Dự VNNM 2023 tháng 12 vừa rồi.

*

Từ sau biến cố 30 tháng 4 năm 1975, khi đã rời quê hương để định cư ở nước ngoài thì người Việt đã xem như mất tất cả, vì họ không mang theo được gì đáng kể ngoài lòng yêu nước và di sản văn hóa, trong đó có âm nhạc được xây dựng dưới chế độ Việt Nam Cộng Hòa.

Nếu con người cần có nhu cầu vật chất tối thiểu để tồn tại thì âm nhạc chính là nhu cầu tinh thần giúp cho đời sống của họ thêm phong phú và ý nghĩa. Những bản nhạc gợi nhớ biết bao kỷ niệm một thời của từng cá nhân với quê hương, đất nước. Âm nhạc do đó chính là nhu cầu có thể nói là bức thiết đối với người lớn tuổi ở hải ngoại. Tiếng Hạc Vàng là chủ đề của cuộc thi hát do đài truyền hình SBTN thành phố Garden Grove, California tổ chức dành cho người từ 55 tuổi trở lên, không phân biệt nam nữ và nơi cư trú. Đây là lần thứ hai đài truyền hình SBTN tổ chức cuộc thi như thế này với số thí sinh tham dự hơn hai trăm, từ

Hình do tác giả cung cấp.

nhiều quốc gia như Pháp, dĩ nhiên nước chủ nhà là Đức, Thụy Điển, Úc, Canada kể cả Việt Nam, và

Xem tiếp **VIỆT** trang 5

Tiếp **CHIẾU PHIM** trang 1

Một cuốn tiểu thuyết lịch sử, chính trị, hay gì khác? Và, trong lúc chuyển thể từ cuốn tiểu thuyết sang kịch bản làm phim, ông có phải thêm/bớt, chỉnh sửa văn bản nhiều không?

Nguyễn Thanh Việt: Tôi nghĩ, trước hết, đây là một cuốn tiểu thuyết trình thám gián điệp. Tiểu thuyết trình thám gián điệp có tính cách giải trí, hấp dẫn vì được lồng trong một bối cảnh nhiều tình tiết hồi hộp, căng thẳng. Đồng thời, nó cũng chứa đựng rất nhiều các yếu tố lịch sử, chính trị, mà người Việt chúng ta rất quen thuộc trong suốt thế kỷ 20. Đó là điều tôi rất quan tâm, nó va chạm đến cuộc chiến, đến các vấn đề của người tị nạn, bởi thế nó trở thành một cuốn tiểu thuyết viết về người tị nạn, về cuộc sống và trải nghiệm của họ trên đất Mỹ.

Về việc chuyển thể từ cuốn tiểu thuyết sang phim, tôi nghĩ là kịch bản phim đã bám sát khá kỹ nội dung tiểu thuyết. Tuy nhiên vì đây là màn ảnh lớn, với mục đích giải trí, nên chúng tôi chú trọng nhiều hơn vào khía cạnh trình thám gián điệp của câu chuyện kể. Tôi nghĩ điều này cũng tốt thôi, vì nhờ đó, chúng ta có cơ hội đào sâu thêm vào các khía cạnh khác như lịch sử và chính trị.

Việt Báo: Khi mới ra mắt ở Bắc Mỹ, cuốn tiểu thuyết đã nhận được sự ca ngợi và tán thưởng nồng nhiệt của giới phê bình văn học cũng như độc giả Mỹ. Sau đó, giải Pulitzer đã khẳng định vị thế của cuốn sách trong văn học Mỹ hiện đại. Tuy nhiên, vì nhiều lý do khác nhau, phần nhiều là chính trị, cuốn sách đã không nhận được sự đón nhận của chính quyền Cộng sản Việt

Nam trong nước lần đa số thành phần tị nạn Cộng sản ở hải ngoại. Xin ông cho biết chúng ta phải làm gì để thay đổi nhận thức đó?

Nguyễn Thanh Việt: Tôi không hề có ý định làm điều gì để thay đổi nhận thức đó. Tôi nghĩ là người Việt chúng ta, khi tiếp cận với nghệ thuật, thông thường muốn bắt nghệ thuật đại biểu cho chúng ta, cho chính thể chúng ta sinh sống bên trong, cho ý thức hệ của chúng ta, cho cộng đồng của chúng ta. Tôi nghĩ đó không phải là nhiệm vụ của nghệ thuật. Nhiệm vụ của nghệ thuật là nói lên Sự Thật. Và, nói lên Sự Thật thường không làm vừa lòng nhiều người. Tôi không muốn mình là người viết những điều làm vừa lòng tất cả mọi người. Về nhận thức mà ông nói đến, tôi nghĩ nó sẽ thay đổi theo thời gian. Thế hệ cha anh chúng ta mang nặng vết thương chiến tranh, chúng ta tôn trọng họ, tôi tôn trọng họ. Nhưng tôi thuộc thế hệ trẻ hơn, chúng tôi muốn thuật câu chuyện của *chúng tôi* về quá khứ, bởi đó cũng là quá khứ của tôi, một quá khứ định hình bởi thực dân, ngoại xâm, chiến tranh, xấu xí nội bộ... Đây là câu chuyện của riêng tôi. Có càng nhiều câu chuyện như thế càng tốt. Và, tôi không

có tham vọng muốn kể một câu chuyện của hết thảy người Việt Nam.

Trả lời những câu hỏi khác về cuốn tiểu thuyết, ông Nguyễn Thanh Việt cũng nói rằng ông đã đọc rất nhiều tài liệu, sách vở viết về cuộc chiến tranh Việt Nam trước khi viết. Thậm chí ngay từ khi còn rất trẻ ông đã tìm đọc lịch sử, bởi vì, theo lời ông, cuộc sống của ông, của cha mẹ và những người thân của ông, bị chi phối trực tiếp bởi lịch sử ấy. Ông tỏ ý hãnh diện vì cả cuốn sách lẫn bộ phim đều là tiếng nói của người Việt, 90% diễn viên là người Việt, tiếng Việt là ngôn ngữ chính, và

quan trọng không kém, tinh thần của bộ phim không bị chi phối bởi cái nhìn lệch lạc, thiên kiến của người nước ngoài.

Kể đến chúng tôi trao đổi với nữ tài tử Kiều Chinh. Kiều Chinh là một diễn viên huyền thoại, một tên tuổi lớn của nghệ thuật phim ảnh Việt Nam. Năm nay bà đã 87 tuổi, nhưng vẫn tràn trề năng lượng đi đóng phim và tích cực tham dự các chương trình văn hóa-nghệ thuật trong cộng đồng người Việt hải ngoại. Trong bộ phim *The Sympathizer* / *Cảm tình viên*, bà thủ diễn vai bà mẹ người Thiếu tá. Được hỏi lúc mới đọc lần đầu kịch bản bộ phim, bà có

Hòa Xuân-đệ, Fred Nguyễn Khan và Nguyễn Duy. Bà thật hãnh diện vì họ là các tài tử chính nổi bật của bộ phim này.

Lúc chúng tôi vào rạp, không quên cầm theo hộp popcorn và ly Coca-Cola do ban tổ chức chiêu đãi, thì rạp đã chật cứng người ngồi. Chúng tôi theo dõi chuyện phim với nhiều cảm xúc. Như các bộ phim truyền hình khác, tập một mở đầu cho bộ phim dài 7 tập, các nhân vật lần lượt xuất hiện, toàn bộ bối cảnh câu chuyện được thiết lập, ở đây bắt đầu với bối cảnh Sài Gòn những ngày cuối cùng trước 30 tháng Tư, với phần cuối là cảnh hỗn loạn của

cuộc di tản.

Vì đây không phải một bài điểm phim, và bởi chỉ mới xem Tập 1 của bộ phim 7 tập nên, trong phạm vi bài phóng sự, bài này sẽ không có lời bình phẩm nào.

Sau buổi chiếu kéo dài một tiếng đồng hồ, ban tổ chức còn dàn xếp để có một buổi gặp gỡ, hỏi/đáp với hầu hết các diễn viên trong phim và dĩ nhiên nhân vật linh hồn của bộ phim, tác giả-nhà văn-nhà điều hành sản xuất Nguyễn Thanh Việt.

Thành phần diễn viên ngồi trên sân khấu, chúng tôi thấy có ông Hòa Xuân-đệ (vai chính, Đại úy / The Captain); ông Fred Nguyễn Khan (vai Bốn); ông Nguyễn Duy (vai Mẫn); bà Sandra Oh (vai Cô Mori); ông Lê Toàn (vai ông Tướng / The General); bà đoạt giải Oscar Robert Downy, Jr. và cô tài tử nổi tiếng Sandra Oh. Nhưng cảm động nhất với Bà là khi được làm việc với các tài tử Việt Nam thế hệ trẻ, như

Hai ông Don McKellar, nhà sản xuất chính, nhà biên kịch, và ông Niv Fichman, nhà sản xuất ngồi dưới khán giả, đứng lên chào mọi người khi được giới thiệu, nhưng không nghe hai ông phát biểu. Bộ phim có ba đạo diễn, mỗi đạo diễn phụ trách một hay nhiều tập: Park Chan-wook; Fernando Meirelles và Marc Munden. Không thấy đạo diễn nào có mặt trong buổi chiếu phim đặc biệt.

Trong phần trò chuyện này, ông Nguyễn Thanh Việt và các diễn viên lần lượt nói lên tâm tình của mình với khán giả về bộ

Tiếp **CHIẾU PHIM** trang 3

HƯƠNG SEN BUDDHIST TEMPLE - CHÙA HƯƠNG SEN

19865 Seaton Ave., Perris, CA 92570 - USA

Tel: 951-657-7272 ■ Cell: 951-616-8620

Email: huongsentemple@gmail.com ■ Web: www.huongsentemple.com ■ Fanpage: Huong Sen

THƯ MỜI

THAM DỰ LỄ THỌ BỒ TÁT GIỚI TẠI GIA/XUẤT GIA, THẬP THIỆN VÀ LỄ PHẬT ĐẢN tại CHÙA HƯƠNG SEN

Chủ Nhật ngày 26 tháng 05 năm 2024 (DL)

Kính thưa Quý Đồng Hương Phật Tử, Thiện Nam Tín Nữ xa gần,

Người cư sĩ tại gia có khả năng phát huy đạo đức cao thượng, từ từ bước lên nấc thang thánh vị, qua việc trì giữ giới luật: Năm Giới, Tám Giới, Mười Giới và Bồ Tát Giới Tại Gia. Chính những giới này giúp cho hàng đệ tử tại gia cũng như xuất gia ngăn ngừa nghiệp xấu, vun trồng tâm lành để hiện tại và mai sau có được cuộc sống an vui, lợi mình, lợi người.

Kính mời quý Phật tử phát tâm về Chùa Hương Sen thọ giới, nhận giới và giữ giới.

Mừng Phật Đản muôn phương cùng thiết lễ
Cúng dường ngày Khánh Đản đức Thích Ca
Nguyễn chúng sinh nhuần giáo lý Phật Đà
Cầu nhân loại sống hòa bình thiện mỹ.
(Mặc Giang)

Hòa cùng niềm vui của Phật tử trên khắp năm châu bốn biển đang hân hoan chào đón Ngày Phật Đản, Kỷ Niệm Sinh Nhật lần thứ 2568 của Đức Phật, chư ni chùa Hương Sen chúng con xin trân trọng kính mời quý đạo hữu Phật tử và đồng hương dành thời gian quý báu, về tham dự Lễ Thọ giới BỒ TÁT GIỚI TẠI GIA/XUẤT GIA, THẬP THIỆN, NĂM GIỚI và tham dự ĐẠI LỄ PHẬT ĐẢN tại bốn tự.

Nguyện cầu Tam Bảo gia hộ quý Phật tử và gia đình một mùa Phật đản tinh tấn, an khang và vô lượng kiết tường.

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật.

CHƯƠNG TRÌNH	
CHỦ NHẬT NGÀY 26 THÁNG 05 NĂM 2024	
(nhằm ngày 19 tháng 04 năm Giáp Thìn)	
8-10g:	- Truyền Bồ Tát giới Tại Gia/Xuất Gia, Thập Thiện, Năm Giới
10-12g:	- Chính thức Lễ Phật đản
	- Tụng kinh Kính Mừng Khánh Đản và Nghi thức Tắm Phật
	- Kinh hành niệm Phật
	- Trai tăng cúng dường
	- Kính Mời Quý Phật tử dùng cơm chay và thưởng thức văn nghệ do Ban nhạc Hải Triều Âm và Giáo sư Nhạc Sĩ Nam Hưng cúng dường.
	- Hoàn mãn.

Chùa Hương Sen, Perris, ngày 14/04/2024

Trân Trọng Kính Mời

Trụ Trì *Thích Nữ Giới Hương*

Nam Mô Lâm-tì-ni, Vô ưu thọ hạ, thị hiện Đản sanh,
Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật tác đại chứng minh.

Tiếp **CHIỀU PHIM** trang 2

phim, mà theo họ, là một sự kiện không nhỏ trong sự nghiệp nghệ thuật của họ. Họ cũng kể thêm về những kỷ niệm đáng nhớ trong lúc thực hiện bộ phim. Chúng tôi có một câu hỏi cho diễn viên thủ diễn vai “Đại úy”, “cảm tình viên” (hay đúng hơn là kẻ nội tuyến, kẻ nằm vùng), nhân vật chính diện của cuốn tiểu thuyết cũng như bộ phim, nhưng không có cơ hội hỏi ông trực tiếp. Rất may, trong phần hỏi đáp chung, câu hỏi đó đã được ông gián tiếp trả lời phần nào.

Câu hỏi là: “Nhân vật Đại úy, “cảm tình viên”, hay “kẻ nội tuyến” là một nhân vật phức tạp về cả hành vi lẫn suy nghĩ nội tâm. Ông có thấy khó khăn khi đóng vai nhân vật này không? Và bí quyết của ông là gì để khắc phục khó khăn đó?” Trong câu trả lời, diễn viên Hòa Xuân-dê đã trả lời một cách khá tinh tế và thông minh. Ông bảo nhân vật Đại úy là một gián điệp trong tiểu thuyết, trong phim, nhưng đó cũng là một con người, một con người đã phải dùng ý chí và năng lực trong mọi phần đầu hòng tồn tại. Ông nói tiếp, chính khía cạnh nhân bản đó đã giúp ông đóng trọn vẹn vai trò.

Khi được hỏi kể về chuyện vui trong quá trình đóng phim, Nguyễn Cao Kỳ Duyên (vai Phu Nhân / Madame) cười kể rằng Cô

thấy thú vị khi làm việc cùng đoàn phim, thí dụ như trong vai ông tướng, Lê Toàn khó chịu, nghiêm ngặt, nhưng ngoài đời thì Ông rất vui, thân thiện, nói về “Phở” rất hay, và còn hơi “flirty” nữa đáng khác.

Được hỏi về cảm nghĩ và vai trò của bà trong bộ phim, Kiều Chinh trả lời về vai Bà thủ diễn: “Tôi đóng vai một bà mẹ của một Thiếu tá, rời Việt Nam sang Mỹ, như bao nhiêu người phụ nữ khác trong chúng ta, người mẹ này sống những ngày xa quê hương, không hợp với đời sống xứ người, luôn luôn nhớ nhà, nhớ quê hương.”

Bộ phim *The Sympathizer* / *Cảm tình viên*, dựa trên phản ứng của khoảng 200 khán giả trong rạp, phần nhiều là giới trẻ, hứa hẹn một sự kiện văn hóa đáng suy ngẫm. Như cuốn sách, *The Sympathizer* chắc chắn sẽ gây ra nhiều bất đồng. Đồng ý hay không với người viết, người làm phim, không quan hệ. Cái đáng để bàn cãi, tranh luận là Sự Thật, mà Sự Thật thì chỉ có thể phơi bày khi tất cả chúng ta có cùng một thiện tâm tìm kiếm, và nỗ lực tìm kiếm nó trong tinh thần tương kính, thành thật./

Việt Báo

* “*Cảm tình viên*” là tên do HBO dịch sang tiếng Việt từ tựa đề “*The Sympathizer*”, không phải do Việt Báo dịch.

NGUYỄN THANH VIỆT: THE SYMPATHIZER

Trịnh Y Thư

LTS: Bài điểm sách này được viết khi cuốn tiểu thuyết The Sympathizer mới xuất bản và được ca ngợi nồng nhiệt từ giới phê bình, độc giả Bắc Mỹ. Nhân cuốn tiểu thuyết được chuyển thể sang bộ phim 7 tập do kênh truyền hình HBO thực hiện, Việt Báo xin đăng lại nơi đây cùng với những bài liên quan khác.

*

Con người mắc kẹt trong lịch sử và lịch sử mắc kẹt trong con người. Nhà văn Mỹ James Balwin nói vậy trong tập tiểu luận *Những ghi chú của đứa con bản xứ* (*Notes of a Native Son*). Lịch sử không mắc kẹt trong Nguyễn Thanh Việt, tác giả cuốn tiểu thuyết *The Sympathizer* (*Cảm tình viên, Kẻ hai mặt, Kẻ nằm vùng, Kẻ nội tuyến*) xuất bản năm 2015, nó bùng nổ dữ dội với nỗi phần nộ rất bùng hiềm thấy trên một trang viết văn học nào.

Năm 2016, cuốn *The Sympathizer* đi vào lịch sử với giải thưởng Pulitzer bộ môn văn học, giải thưởng cao quý nhất của Hoa Kỳ, trao tặng hằng năm cho những tác giả xuất sắc nhất thuộc các ngành văn chương, báo chí. Trước đó cuốn sách đã được văn giới Bắc Mỹ không tiếc lời ca ngợi như một tác phẩm tiêu thuyết sâu sắc, có chiều kích lịch sử và chính trị cao rộng; là tiếng nói mới đầy khích động trong văn học Mỹ; là cuốn tiểu thuyết bắt người ta phải đánh giá lại chẳng những chiến tranh Việt Nam mà cả cặp phạm trù chính trị-văn hóa; là một tác phẩm văn học đúng nghĩa nhất bởi nó “*mở rộng ý thức con người ra khỏi giới hạn của thân xác và những cảnh huống cá nhân.*” Văn văn và văn văn. Đầu đó người ta còn so sánh Nguyễn Thanh Việt với Joseph Conrad, Graham Greene, Denis Johnson và George Orwell, những tác giả của văn học kinh điển phương Tây.

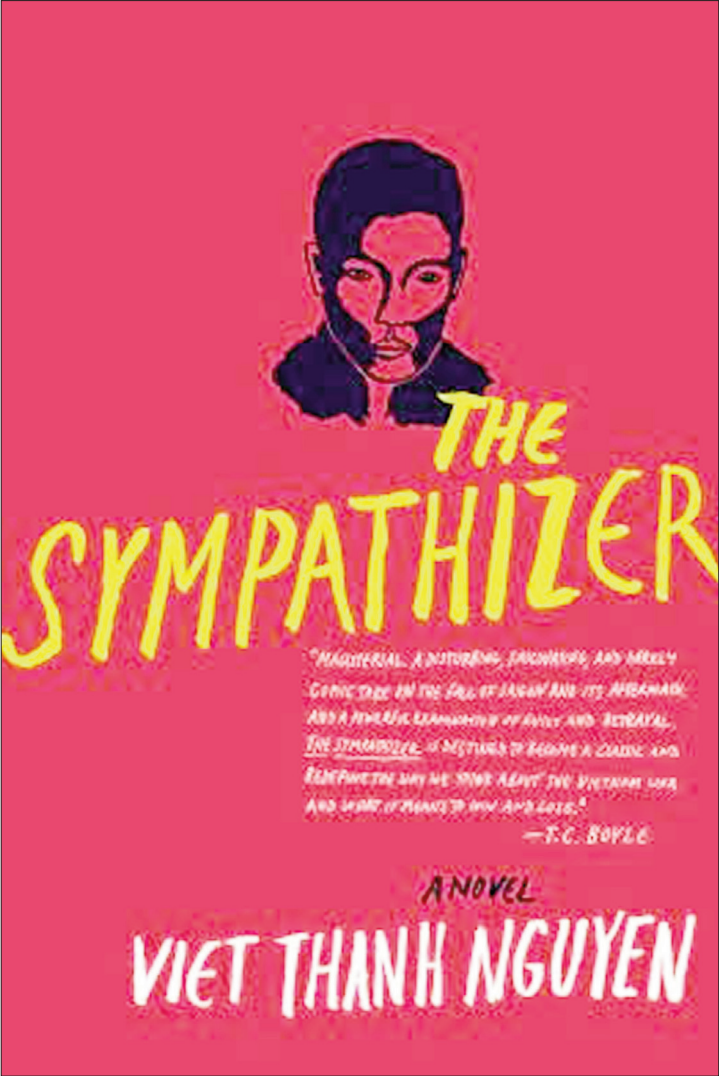
Dưới đây tôi chỉ xin trích dẫn câu nói của ông Robert Olen Butler, một nhà văn viết nhiều về Việt Nam, cũng đoạt giải Pulitzer với cuốn *Bùi Sơn Kỳ Hương* (*A Good Scent from a Strange Mountain*). Ông nói về Nguyễn Thanh Việt như sau, súc tích gọn gàng nhưng đầy đủ:

Nguyễn Thanh Việt chẳng những đã đem lại tiếng nói hiềm hoi và trung thực cho khối tác phẩm văn học Mỹ

viết về chiến tranh Việt Nam, với cuốn sách, anh còn vượt qua những đường biên lịch sử, chính trị, quốc gia, và nói lên được chủ đề muôn thuở trong văn học: cuộc kiếm tìm bản ngã và bản nguyên ở tầm mức phổ quát. *The Sympathizer* là một tác phẩm đầu tay sáng chói của một nhà văn có chiều sâu và tài năng.

Hiển nhiên, với những lời ca ngợi như thế, đây quả là một thành tựu to tát của một tác giả di dân da màu, với tác phẩm đầu tay, đã có khả năng và tài năng đi thẳng vào “dòng chính” của văn học nghệ thuật Bắc Mỹ, vốn là một môi trường đa dạng và cực kỳ khó khăn chen chân vào. Nếu không có thực tâm và thực tài, cộng thêm chút may mắn, chuyện đó chẳng bao giờ có thể xảy ra. Bởi thế, có lẽ tôi chẳng nên nói gì thêm về tác phẩm của Nguyễn Thanh Việt, có ca ngợi cũng bằng thừa, và bài viết này gián dị chỉ là những cảm nhận và suy nghĩ cá nhân về một tác phẩm tâm vóc trong mắt nhìn lịch sử.

Hoa Kỳ là quốc gia yêu chuộng sách vở và quan tâm nhiều đến lịch sử. Do những tương quan và hệ quả trực tiếp của Hoa Kỳ đối với lịch sử Việt Nam thời cận-hiện-đại, đã có một số lượng không lồ sách vở viết về chiến tranh Việt Nam, cả phi hư cấu lẫn hư cấu, nhưng từ lâu có sự khó hạn trầm trọng những tác phẩm tiểu thuyết viết về chiến tranh Việt Nam mà tiếng nói chính là người Việt. Những tiểu thuyết gia lừng lẫy có chỗ đứng vững vàng trên văn đàn Mỹ hiện nay như Tim O’Brien, Philip Caputo, Larry Heinemann viết nhiều về chiến tranh Việt Nam, nhưng do kinh nghiệm bản thân, họ viết dưới con mắt một chiến binh Hoa Kỳ. Đọc tác phẩm của họ, chúng ta thấy hình ảnh người Việt chỉ là những bóng mờ, không, những bóng ma chấp chờ ẩn hiện thì đúng hơn. Người Việt không có tiếng nói nào trong đó, hoặc nếu có thì cũng chẳng ai thèm nghe họ nói gì. Cuốn *Bùi Sơn Kỳ Hương* của Robert Olen Butler có lẽ là trường hợp ngoại lệ hiếm hoi. Bản dịch cuốn *Nỗi buồn chiến tranh* (*The Sorrow of War*) của Bảo Ninh, và một số tác phẩm khác của các tiểu thuyết gia người Mỹ gốc

Bìa sách: The Sympathizer, by Viet Thanh Nguyen, Winner of the Pulitzer Prize 2016.

Việt, tuy có gây một vài tiếng vang, nhưng phần lớn chỉ được nhắc đến trong phạm vi đại học và các buổi hội thảo chuyên ngành. (Còn các sản phẩm phim ảnh của Hollywood thì khỏi cần nói ra, thủ thật, tôi ít xem vì thấy buồn cười, thậm chí xấu hổ, mỗi khi trông thấy một nhân vật Việt Nam nào xuất hiện trên màn ảnh.) Bởi thế sự ra đời của một tác phẩm như cuốn *The Sympathizer* là cần thiết và quan hệ, nó lấp được lỗ hổng to tướng này trong văn học Mỹ viết về chiến tranh Việt Nam.

Đọc *The Sympathizer* tôi có cảm giác sự phẫn nộ của nhân vật chủ thể ngôi thứ nhất, và ở chừng mực nào đó, của chính tác giả, tràn ứ trên mỗi trang viết. Với nhiều dụng ý có tính ám dụ, Nguyễn Thanh Việt đã xây dựng một nhân vật hư cấu không điển hình – nếu không muốn nói là phản anh hùng sử thi – một nhân vật vừa chính diện vừa phản diện, đen trắng không rạch ròi, phân minh, một kẻ hai mặt, hai mang, chính tà lẫn lộn.

Không nhạc nhiên chút nào, đôi khi tôi mơ thấy mình gơ tay kéo cái mặt nạ ra khỏi mặt, và chợt thấy cái mặt nạ ấy chính là khuôn mặt tôi.

Hắn tự thú nhận như thế. Hắn (nếu tôi có thể gọi nhân vật không tên tuổi ấy

như thế) là một đứa con đẻ hoang. Mẹ hắn là người giúp việc cho một linh mục người Pháp và có lẽ trong một cảnh huống nào đó bà bị ông cha hiệp đảm, đẻ ra hắn. Hắn thương mẹ nhưng thù ghét cha mình khôn tả và chỉ mong cha mình chết. Tuổi thơ hắn sống trong tù nhục và mặc cảm, mặc cảm của đứa con vô thừa nhận. Nhưng lớn lên nhờ thông minh hắn được ăn học đàng hoàng, thậm chí còn sang Mỹ du học, và khi về nước hắn trở thành người làm việc cho cả hai phe lâm chiến. Hắn đeo lon đại úy, làm sĩ quan tùy viên cho một ông tướng, Tổng Giám đốc Cảnh sát Quốc gia, nhưng đồng thời là một gián điệp được cục R gài vào; hắn đều đặn báo cáo mọi bí mật quân sự của phe miền Nam cho tổ trưởng Mẫn trong tổ gián điệp phe Cộng sản. Thực ra, hắn, Mẫn và Bồn là ba người bạn chí thiết từ thuở nhỏ. Ba cậu bé “cắt máu ăn thề” xem nhau như ruột thịt và quyết chí bảo vệ lẫn nhau trong mọi trường hợp. Câu chuyện “Tam Quốc Chí vườn đào kết nghĩa thời đại” này lại chính là xung lực dồi nghịch giữa các nhân vật trong cuốn sách. Mẫn theo cách mạng, hành tung bí mật và tuyệt đối trung thành với cách mạng. Bồn, ngược

Xem tiếp **SÁCH** trang 3

Bảng quảng Cáo về bộ phim The Sympathizer tại 9000 Sunset Blvd, hướng đông. Hình chụp lại từ trang facebook của nhà văn Nguyễn Thanh Việt.

Nữ Bác Sĩ
NGUYỄN THANH THÙY, M.D

- Tốt Nghiệp Y Khoa Hoa Kỳ tại Đại Học USC
- Tốt Nghiệp Nội Khoa Tại LAC-USC Medical Center
- Tốt Nghiệp Nhi Khoa Tại LAC-USC Medical Center Board Certified

CHUYÊN TRỊ:
Bệnh trẻ em và người lớn

Nếu quý vị muốn có một Bác Sĩ tận tâm, kính mến người già, thương yêu trẻ em. Xin hãy chọn Bác Sĩ Nguyễn Thanh Thùy làm Bác Sĩ Gia Đình.

Tel: 714-775-1628

9741 Bolsa Ave # 117 Westminster, CA 92683

Nhận
Medical, Medicare,
Bảo Hiểm, MSI

Bác Sĩ Nha Khoa
NGUYỄN THỊ KIM ANH
12388 Brookhurst Street
Garden Grove, CA 92840
(giữa Chapman & Lampson * Cạnh Burger King)
(714) 638-2101

- Khám răng định kỳ
- Chữa răng người lớn và trẻ em
- Lấy gân máu
- Tiểu giải phẫu nha khoa
- Trị bệnh nướu răng
- Nha khoa thẩm mỹ, làm răng giả các loại, veneer bonding, tẩy trắng răng với phương pháp mới nhất
- In-Office bleaching, Digital X-Ray và các trang bị hiện đại khác đúng tiêu chuẩn OSHA

NHẬN MEDICAL & BẢO HIỂM

Giờ làm việc:
Thứ Hai Thứ Bảy:9AM-6PM
Chủ Nhật: 9AM-3PM

DNP
www.baohiem.com

DNP Insurance Services

Certified Insurance Agent

- Có **MEDICARE Part A & B**, Cần Tìm Hiểu Ghi Danh:
 - Medicare Supplement & Part D Plans
 - Medicare Advantage Plans (HMO, PPO & POS)
- Hết Hợp Lệ Medi-Cal, Cần Mua Bảo Hiểm Sức Khỏe:
 - Covered California Với Trợ Giúp Bảo Phí
 - Trực Tiếp Với Các Hãng Bảo Hiểm Y Tế Tại CA
- Du Lịch Toàn Cầu & Du Học Sinh Tại Mỹ
 - Với Các Chương Trình Bảo Hiểm Y Tế Ngắn Hạn.
- Bảo Hiểm Nhân Thọ & Chăm Sóc Dài Hạn (LTC)
- Quỹ hưu Trí Annuities & IRA Rollovers

Xin Gọi Hẹn Tham Khảo Miễn Phí Với
Dzung N. Phạm, CFP® ChFC® CLU® EA
Insurance Lic. #0B56485

(714) 531-0999

14541 Brookhurst St., Ste. C2, Westminster, CA 92683
(Góc Brookhurst & Hazard, Tầng Trệt, Phía Sau Car Wash)

Cell: 714. 925-2595

LUẬT SƯ PHÍ THẤP NHẤT

VĂN PHÒNG LUẬT SƯ
ANDRÉ LÂM & VICKIE HẰNG LÊ
9039 Bolsa Ave. # 218, Westminster, CA 92683
Web.site: www.andrelam.com

Trong giờ làm việc 714. 379-6449

CHUYÊN LO BỒI THƯỜNG TAI NẠN XE CỘ

GIỜ LÀM VIỆC: Thứ Hai - Thứ Sáu: 9AM - 6PM
Thứ Bảy từ 10AM - 2PM * Chứa Nhật: Xin lấy hẹn

Ngoài ra văn phòng còn chuyên lo về các dịch vụ: Di trú (Immigration); Khánh tận tài sản (Bankruptcy); Ly dị cấp dưỡng (Family Law); Luật thương mại (Business Litigation); Hình luật, trộm cắp và tội đại hình; Tai nạn nghề nghiệp, v.v...

TẬN TÂM – UY TÍN

Tiếp **SACH** trang 3

tiếp lại, đi lính Quốc gia thứ dữ, từng là sát thủ trong chiến dịch Phụng Hoàng chuyên ám sát Việt Cộng. Cha của Bốn bị Cộng sản giết hại nên hắn đi lính để giết Việt Cộng trả thù cho cha chứ chẳng có lý tưởng gì. Trong bộ ba, Bốn là người mờ nhạt nhất.

Xây dựng các nhân vật như thế, chúng ta nhìn thấy ngay dụng ý của tác giả: Lịch sử và định mệnh khốc liệt đã đẩy anh em vào chỗ chém giết nhau. Và nguyên do cho thảm kịch ấy bắt nguồn từ sự việc một quốc gia bị hãm hiếp.

Một linh mục Pháp hiệp đảm một người đàn bà Việt Nam, sinh ra hắn. Tôi đồ đây là một ám dụ. Ông linh mục chính là nước Pháp và bà mẹ là nước Việt Nam khốn khổ. Ông Cha miệng nhân danh sứ mệnh cao cả đi rao giảng ánh sáng Thiên Chúa nhưng thực tế thì hiệp đảm một phụ nữ, cũng như nước Pháp nhân danh “sứ mệnh đi khai hóa các dân tộc kém văn minh” để biện minh cho hành động xâm lăng chiếm nước, như lời ông thủ tướng Pháp Jules Ferry hùng hồn tuyên bố lúc Pháp đem quân vào đánh chiếm Việt Nam. Hắn thương mẹ nhưng căm thù cha và chỉ mong cha mình chết! Đạo lý đi chỗ khác chơi. Ở đây chỉ có lòng phần nộ và căm thù.

Hắn theo cách mạng một phần vì hắn nhìn thấy bộ mặt thối nát, đạo đức giả của đám lãnh đạo miền Nam lúc đó mà đại diện chính là ông tướng, sếp của hắn. Ông tướng thuở trước đi lính cho Pháp, kẻ thù của dân tộc, bây giờ lại tiếp tục nghe lệnh Mỹ quay súng giết hại dân mình. Đại diện cho quyền lực tối cao của nước Mỹ là Claude, một anh CIA, và hành tung của anh ta thì bí mật khôn lường. Trong mắt hắn thì cả Pháp lẫn Mỹ đều là đế quốc. Đế quốc đi chiếm nước, chiếm bằng vũ lực hay bằng những thủ đoạn gian manh nhưng cực kỳ tinh vi đều đáng ghét và đáng bị đánh đuổi như nhau.

Sau khi Sài Gòn thất thủ, quốc gia thống nhất, mặc dù muốn ở lại xây dựng đất nước thời hậu chiến, nhưng theo lệnh của Mẫn, hắn theo gia đình ông tướng chạy sang Mỹ để tiếp tục nằm vùng ở hải ngoại. Từ đây, câu chuyện trở nên bi hài. Hắn đều đặn gửi thông tin những hoạt động của ông tướng về cho Mẫn, nhưng đồng thời hắn cũng lao đầu vào những cuộc phiêu lưu mới trên đất Mỹ. Hắn dính líu vào chuyện tình với cô thư ký người Mỹ gốc Nhật làm việc chung. Thậm chí hắn còn tán tỉnh cả cô con gái cưng của ông tướng. Có đạo hắn sang Philippines phụ trách phần vụ hướng dẫn các diễn viên phụ người Việt tuyên tị trại tị nạn trong một cuốn phim về chiến tranh Việt Nam. Nhưng quan trọng nhất hắn vẫn theo dõi hoạt động kháng chiến phục quốc do ông tướng và thủ hạ của ông âm thầm bàn tính kế hoạch. Ông tướng nghĩ có nội gián, hẳn bảo ông kể ấy chính là gã thiếu tá say trong bọn. Để đánh lạc hướng và lấy lòng tin của ông, hắn đồng lõa với Bốn đi ám sát gã thiếu tá say. Bốn bần giả thiếu tá say chết tươi ngay trước cửa căn hộ của gã. Chưa hết, sau đó ít lâu sau khi ở Philippines về, hắn tự tay giết luôn một anh nhà báo tên Sonny, bạn học cũ của hắn, vì anh này viết những bài báo bất lợi cho công cuộc kháng chiến của ông tướng. Hắn giết hai mạng người vô tội và cái giá rất đắt hẳn phải trả là lương tâm hắn không ngừng cắn rứt.

Ở phần này cuốn sách được viết như một cuốn tiểu

thuyết trình thám gián điệp với những tình tiết hồi hộp và lôi cuốn. Tâm lý đầy phức tạp của nhân vật, sự xấu xí trong tâm tư kẻ sát nhân, cũng được tác giả mô xẽ với ngòi bút sắc sảo.

Cuối cùng với sự yểm trợ tài chính của Claude CIA và một chính trị gia hữu khuynh người Mỹ, ông tướng gửi người về biên giới Thái Lan để mưu đồ việc kháng chiến. Dĩ nhiên Bốn là người đầu tiên xung phong. Cả vợ lẫn đứa con trai duy nhất của Bốn bị lạc đạn chết tại phi trường Tân Sơn Nhất trong lúc chạy lên phi cơ di tản. (Hết cha rồi đến vợ con đều chết do đạn Việt Cộng, nhân vật Bốn này của tác giả có vẻ như bị đồ mầu, son phết hơi đậm.) Bốn từ đó sống như cái máy, không thiết tha với cuộc sống nữa mà chỉ chờ đợi cơ hội phục thù, dù biết trở về là đi vào cõi chết. Hắn gửi báo cáo về cho Mẫn và Mẫn ra lệnh cho hắn không được về. Nhưng hắn cãi lệnh vì hắn căm thù phải đi theo để bảo vệ tính mạng cho Bốn. Hắn biết đây là một cuộc mạo hiểm tự sát. *“Làm sao tôi có thể cùng lúc vừa phản bội vừa cứu mạng Bốn đây?”* Lòng hắn rên rĩ lời than thở như thế.

Bị giảng xé khủng khiếp nhưng cuối cùng hắn chọn con đường ra đi. Kết quả không tránh khỏi là cả bọn bị phục kích chết hết, ngoại trừ hắn và Bốn bị bắt về giam tại trại cải tạo. Tại đây suốt một năm trời hắn phải viết lời khai thủ tội và lời khai báo ấy chính là cuốn tiểu thuyết *The Sympathizer*. (Cuốn sách được viết dưới dạng lời khai báo của một tù nhân với người Chỉ huy trưởng trại tù.) Điều bất ngờ nhất cho hắn là viên Chính ủy của trại tù, người nắm toàn quyền sinh sát trong tay, lại chính là Mẫn! Mẫn sau khi nghe tin hắn cãi lệnh, nhất định theo toán lính kháng chiến về biên giới, đã tìm mọi cách xin về làm Chính ủy trại tù mà Mẫn biết chắc hắn sẽ bị đưa về giam giữ. Đây là phần ba của cuốn tiểu thuyết, được viết như kịch bản một cuốn phim kinh dị, đôi chỗ khiến người đọc liên tưởng đến đoạn cuối cuốn 1984 của nhà văn George Orwell, lúc nhân vật Winston bị đưa vào phòng 101 để tẩy não. Hắn bị tra tấn tàn bạo và có lúc thần trí như điên dại. Cuối cùng hắn đối mặt Mẫn. Vào những ngày cuối của cuộc chiến, Mẫn bị bom napalm đốt cháy khuôn mặt, mặt mũi biến dạng như quỷ sống.

Chính vào lúc thần trí như rơi vào cõi sa mù ấy, hắn bỗng nhận thức ra một điều là hắn và những người như hắn, những kẻ hy sinh quá nhiều cho một lý tưởng cao cả, tất cả đều bị phản bội! Chính Mẫn cũng phải thủ nhận như thế sau khi tranh luận với hắn. Có lúc Mẫn lạnh lùng bảo hắn: *“Now that we are the powerful, we don’t need the French or the Americans to fuck us over. We can fuck ourselves just fine.”*

Câu nói của Mẫn có lẽ là lời thủ nhận đau xót nhất cho những kẻ hy sinh cả đời người cho lý tưởng cách mạng để cuối cùng nhìn ra sự thật là sự hy sinh đó của mình bị người ta ném đi như ném một món đồ phế thải. *“Giờ đây chúng ta có quyền lực trong tay, chúng ta chẳng cần bọn Pháp bọn Mỹ đào mà nhà chúng ta. Chúng ta tự đào mà nhà mình cũng ra trò không kém.”* Thật là trò hề, “một cuộc cách mạng đấu tranh cho độc lập và tự do lại có thể biến những thứ ấy thành cái gì vô giá trị hơn cả một con số zero.”

Cuối cùng Mẫn sắp xếp đưa hắn và Bốn về Sài Gòn, và còn lo cho hai người tìm

đường vượt biên. Nhưng sau những trải nghiệm bầm giập, cay đắng ề chế như thế, lý tưởng của hắn, cái lý tưởng đặt không đúng chỗ và không đúng thời, có bị tiêu tan hay sút mẻ đi không? Hoàn toàn không! Hắn vẫn tự xem mình là người chiến sĩ cách mạng, đang đi tìm một cuộc cách mạng khác, vẫn hy vọng dù đôi lúc tự nhận là kẻ mơ mộng hão huyền, vẫn chờ đợi một cơ hội đúng lúc và một chính nghĩa sáng ngời. Hắn là kẻ không bao giờ bỏ cuộc! Cuốn sách chấm dứt bằng câu: *“Chúng tôi sẽ sống!”* như một lời hứa hẹn tương lai.

Chúng tôi sẽ sống và sẽ tiếp tục chiến đấu cho dù bị phản bội. *The Sympathizer* là cuốn tiểu thuyết nói về sự phản bội.

Nhưng phải chăng cuộc cách mạng nào từ trước đến giờ cũng bị phản bội. Phản bội lại chính những lý tưởng cách mạng cao cả tưởng chừng không bao giờ có thể lay chuyển. Lịch sử nhân loại chứng minh điều đó. Phản bội nói tiếp phản bội dẫn đến tình trạng con người ngày nay sống trong chân không lý tưởng. Lý tưởng cạn kiệt trong một môi trường sống tù túng, ngột ngạt. Không có lý tưởng người ta sống như những thầy ma biết đi, những *zombie* trong loạt phim kinh dị *The Walking Dead*. Ngày nay chúng ta đứng nên trách các thanh thiếu niên chỉ biết suốt ngày ngồi lê la ngoài hàng quán hay chúi đầu vào những trò chơi *video* vô nghĩa và vô bổ. Chúng ta cũng đứng ngạc nhiên khi thấy hàng triệu thanh thiếu niên nước Mỹ đồ xô đi ủng hộ ông Bernie Sanders tranh cử Tổng thống. Họ đều là những người thiếu lý tưởng và khao khát lý tưởng. Họ là những người đáng thương, đáng thương vì bị phản bội.

The Sympathizer là cuốn tiểu thuyết chứa đựng nhiều chủ đề phức tạp, đa chiều kích, và có tham vọng giải mã và giải tỏa một số những ngột ngạt âm ức bấy lâu trong lòng những người thuộc thế hệ hậu chiến. Họ không trực tiếp tham gia cuộc chiến, không bị những đau thương và thù hận chi phối nhận thức nên cái nhìn của họ là tương đối khách quan. Do sự phi lý của cuộc chiến ấy, họ có cái nhìn gay gắt, có lẽ không đồng quan điểm với đa số những thành phần thù cựu thuộc cả hai bên thắng và thua trận. Quan trọng hơn cả, cái nhìn của họ sẽ góp phần vào việc thẩm định đúng đắn lịch sử sau này.

Công tâm mà nói thì không nên nhìn một tác phẩm tiểu thuyết từ góc độ chính trị, nhưng *The Sympathizer* là một cuốn tiểu thuyết chính trị từ những dòng chữ đầu tiên, chính trị xã hội và chính trị lịch sử đan xen nhau, khó tìm được một chương nào của cuốn sách không liên quan đến các vấn đề chính trị. Từ lịch sử chính trị của cuộc chiến Việt Nam ba mươi năm cho đến chính trị nước Mỹ. Và đây là một quan điểm chính trị nặng phần tả khuynh. Tác giả phê phán gay gắt việc lâm chiến của nước Mỹ vào Việt Nam đã dành mà còn tỏ ra không chút cảm tình với văn hóa và đời sống nước Mỹ. Biểu tượng của nước Mỹ là anh Claude CIA, thông minh, tài năng xuất chúng nhưng cũng cực kỳ lưu manh và xảo quyệt. Còn phía miền Nam thì sao? Đại biểu cho phe lãnh đạo miền Nam trong thời chiến là ông tướng, kẻ liêm gót thực dân và đế quốc. Còn tiêu biểu cho phe chống Cộng là Bốn, một kẻ giết Việt Cộng vì căm thù cả nhân chứ chẳng có lý tưởng gì. Vì là

tiểu thuyết nên tác giả sử dụng các biểu tượng và ám dụ cho quan điểm lịch sử của mình. Trong mắt tác giả đây là một cuộc chiến huynh đệ tương tàn, anh em mỗi người một chiến tuyến. Mặc dù người Mỹ là thủ phạm chính nhưng người Việt đã chẳng những không thương xót nhau mà còn quay ra thẳng tay giết hại lẫn nhau. Quan điểm này đúng hay sai có lẽ sẽ còn được tranh cãi dài lâu và tùy vị trí cá nhân, không một quan điểm nào là chân lý. Điểm đáng nói là cái lý tưởng cao cả cho cuộc chiến tranh ấy, cái lý tưởng chống Mỹ cứu nước, ở đây đã bị giải thiêng.

Sự Thật lịch sử có lẽ không đơn giản, không trắng đen rành rọt như tác giả vẽ ra trong cuốn tiểu thuyết dày gần 400 trang được viết với ngòi bút nghệ thuật hiểm có. Lịch sử là một con voi và tất cả chúng ta đều là những thầy mù xem voi. Hơn nữa, *“Tiểu thuyết gia không phải là kẻ hầu của sử gia.”* Nhà văn Milan Kundera có lần nói như thế. Rất tiếc ở đây tiểu thuyết gia Nguyễn Thanh Việt đã theo hầu sử gia một cách khá tận tình, thậm chí có lúc ông đội chiếc mũ sử gia, lúc khác mũ chính trị gia. Theo tôi, đây là nhược điểm của cuốn tiểu thuyết *The Sympathizer*.

– Trịnh Y Thu (2017)

Tiếp **TÊN AI** trang 1

giật gân về ông Trump hơn ông Biden. Lời tuyên bố và hành vi của Trump thường xuyên gây ra sôi nổi và khó tin. Tuy nhiên, nếu bình tĩnh lại, ngắm nghĩ lại, tất nhiên, lý do bên trong là gì?

Phát phor lá phiếu.

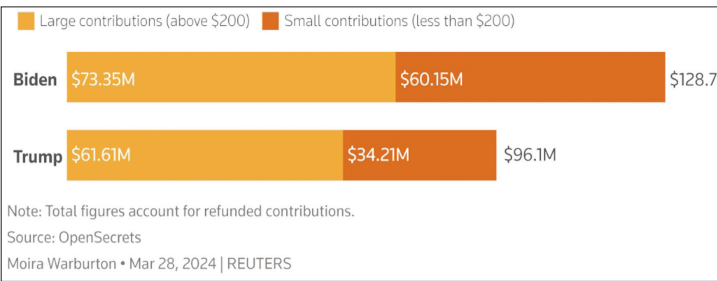
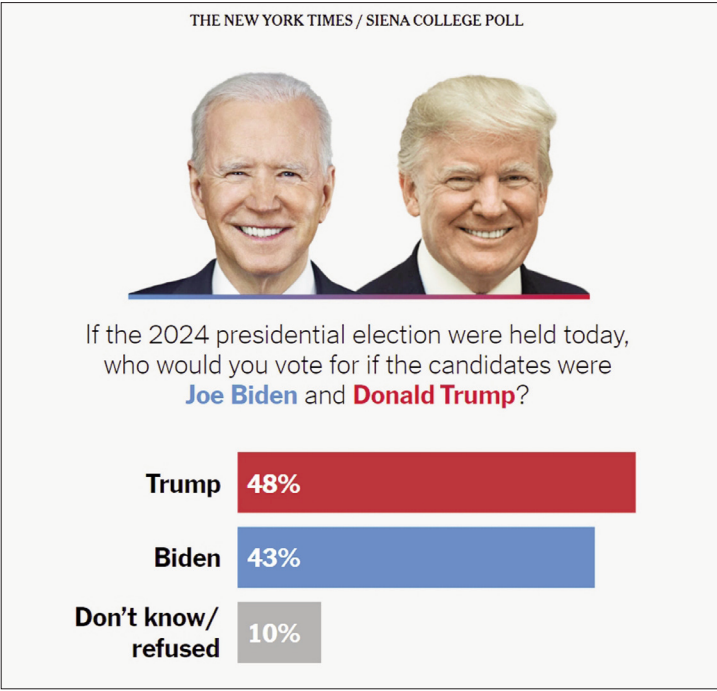
Trước hết, chúng ta nên phân biệt các thành phần ủng hộ ông Biden và ông Trump.

- Thành phần ưa thích cá nhân ông Biden và ông Trump. Trong thành phần này, những người yêu thích ông Trump đã có nhân hiệu “cuồng Trump.”

- Thành phần ưa thích chính sách của đảng. Họ sẽ bỏ phiếu cho bất kỳ ai đại diện cho đảng. Lá phiếu được sử dụng như bày tỏ lòng trung thành.

- Thành phần ủng hộ vì lợi ích riêng. Nhóm này rất đông đảo vì được hưởng lợi nếu “phe ta” chiến thắng. Ví dụ, nếu ông Trump thắng, những ai độc thân làm lương trên 150 ngàn một năm hoặc gia đình nào có lợi tức hàng năm trên 250 ngàn sẽ được đóng thuế ít lại, vì ông Trump và đảng Cộng Hòa nghiêng về lợi ích của tầng lớp giàu có, nhất là những người có thu nhập bạc triệu. Nhưng, trên thực tế, những người có lợi tức thấp đông đảo hơn. Họ sẽ bị cắt giảm lợi ích xã hội như Medicare. Đóng thuế ngang ngửa với người giàu, thay vì đóng ít hơn. Mỗi đảng khi nắm chính quyền sẽ có những lợi ích riêng cho các tầng lớp khác nhau trong dân chúng. Câu hỏi sẽ là, mỗi người bỏ phiếu vì lợi ích riêng hay vì lợi ích chung? Hay vì phẩm hạnh của đạo lý? Tôi không dùng từ “đạo đức” vì ý nghĩa của cụm từ này đã mất trong sạch, bị lợi dụng, bị giả dạng, và không còn sức mạnh, kém hiệu lực. Phẩm hạnh đạo lý? Đúng. Người Nhật có tinh thần Samurai. Không Từ nổi danh bậc thầy nhờ tinh thần Quân tử. Đạo lý của bạn là gì?

- Thành phần sử dụng lá phiếu trong tình thần cân nhắc, suy xét. Bỏ phiếu không phải vì đảng, vì lợi ích mà vì chọn lựa vị lãnh đạo “tốt nhất” để leo lái quốc gia. Nhưng cao hơn, bỏ phiếu là một cách chọn

lựa nhân phẩm, đo lường trí tuệ của bản thân.

- Thành phần cuối cùng là nhóm người hòa. Họ “ờ”, ờ, ờ, theo người khác. Nhóm này tồn tại rất nhiều trong các dân da màu. Họ thường xuyên bị thuyết phục bởi người khác, thường xuyên thần tượng người này người kia, thường xuyên tranh cãi lý luận nông cạn và hời hợt. Dễ nhận diện vì họ thường xuyên cố gắng thuyết phục người khác giống như họ đã bị thuyết phục.

Dĩ nhiên, còn có thành phần không đi bầu. Họ hiện diện ngoài vòng chính trị.

Bầu cử tổng thống và các đại diện Thương viện, Hạ viện là việc quan yếu, không chỉ là bốn phận, mà còn là khả năng thông minh của người dân. Không cần phải đo IQ mới biết bộ não hoạt động ra sao. Những ai hiểu được ý nghĩa này sẽ cảm chặt lá phiếu, sẽ suy tính, chọn lọc, trước khi đưa vào thùng phiếu hoặc thùng điện tử. Đừng cầm lá phiếu trong trạng thái “ờ”, đừng để lá phiếu phát phor, bay theo chiều gió.

Lý luận theo đạo lý

1. Chắc hẳn bạn cũng ngạc nhiên, vì sao ông Trump tiếp tục dùng lời lẽ và mạng lưới xã hội tấn công những người liên quan đến các vụ kiện hoặc những ai chống đối ông, mặc dù có lệnh của tòa án ngăn cấm. Thậm chí, gần đây, ông hăm dọa luôn cả con gái của vị thẩm phán đang xử lý vụ kiện của ông. Chắc chắn, ông Trump biết hậu quả tai hại của việc hăm dọa hoặc xách động những thành phần cuồng Trump gây rối, nhưng ông vẫn công khai tuyên bố? Chiến thuật này có khả năng bị tòa trừng phạt, có khả năng làm cho một số người “ờ giữa” ngã qua phe phản đối hành vi hạ lưu của “tổng thống tương lai.” Phải chăng ông Trump có hậu ý bí mật khi nỗ lực và tiếp tục kế hoạch gây hấn để đánh phần thua lỗ về mình? Hoặc ông nghĩ rằng, luật pháp không dám làm gì ông?

Thực tế, ông Trump tấn công ông Biden bằng cách đưa một video chiếu sau lưng chiếc xe truck một hình ảnh Joe Biden bị trời nam lẫn như tội phạm hoặc bị bắt cóc. Tinh thần Samurai nhìn thấy chắc chắn phải lắt đầu, tính khí cao bồi, nhìn rồi quay lưng bỏ đi, lòng dạ quân tử cạn lời, chỉ thờ dài. Ai mà nghĩ ra một hành vi tiểu nhân như vậy để thỏa mãn lòng tức giận? Ai mà ủng hộ và quảng bá một hành động xã hội đen như thế? Ai mà ờ ở cười cười khoái trá ở?

2. Một câu nói nghe rất vật chất nhưng gần đúng trong nhiều trường hợp: **“Túi khôn nằm ở túi tiền.”**

Con đường Bạch Ốc rất tốn tiền, hàng triệu triệu lên

để tỷ chi phí. Ngân quỹ tranh cử là một yếu tố lớn để các nhà phân tích chính trị phán đoán.

Bên Dân Chủ có lợi điểm vì còn hai vị cựu tổng thống được nhiều người yêu mến, ông Clinton và ông Obama, tiếp tay Joe Biden gây quỹ. Trong khi ông Trump đơn độc, cựu tổng thống George W. Bush không đứng cùng phe. Ông Bush ủng hộ nhóm Cộng Hòa truyền thống. Ngay cả cựu phó tổng thống ông Mike Pence cũng phản đối những hành động và lời lẽ gây rối của ông trump.

Báo cáo của hãng thông tấn Reuters ngày 26 tháng 3, về tình hình gây quỹ:

Bên Biden trội hơn Trump, 32.6 triệu. Điểm quan trọng là những đóng góp nhỏ dưới \$200.00 đến từ giới trung lưu hoặc thấp hơn, nói lên sự ủng hộ của giới bình dân. Bên Biden trội hơn 25.94 triệu.

Thêm nữa: Từ New York Times đưa tin, bên ngoài các nhóm thiên về Đảng Dân chủ đã cam kết hơn một tỷ USD để giúp Tổng thống Joe Biden tái đắc cử, mang lại cho người đương nhiệm một động lực gây quỹ lớn khi cuộc tổng tuyển cử đang sôi sục.

Ngoài việc gây quỹ chung giữa cựu Tổng thống Donald J. Trump với Ủy ban Quốc gia Đảng Cộng hòa, họ thỏa thuận là sẽ chuyển một phần quyền góp vào tài khoản chính trị mà ông sử dụng để thanh toán các hóa đơn pháp lý trước khi bắt kỳ khoản tiền nào được chuyển đến đảng này. Có nghĩa, tài khoản dùng tranh cử của Trump, sẽ bị giám sát. Cho đến giờ phút này, Biden có lợi thế về tài chánh tranh cử hơn Trump.

Bên lẻ, UInterview News đăng tải tin Thẩm phán Tòa án Tư pháp Tối cao Anh Karen Steyn đã ra lệnh cho Donald Trump phải trả 300.000 bảng Anh (382.000 USD) cho một vụ kiện phù phiếm mà ông đưa ra chống lại các tác giả của Steele Dossier ở London. Chồng chất lên: Vào tháng 2 vừa qua, ông Trump được lệnh phải trả 410 triệu USD trong một vụ lừa đảo dân sự. Vào tháng Giêng, ông bị buộc tội phỉ báng E. Jean Carroll và phải trả cho bà 83 triệu USD. Sau đó, vấn đề chống án của bên Trump dẫn đến sự kiện:

“Ông Trump không đủ khả năng bảo đảm khoản trái phiếu trị giá khoảng nửa tỷ đô la. Phải yêu cầu tòa phúc thẩm ngưng phiên quyết 464 triệu mà tòa New York đã tuyên án, hoặc giảm thiểu số tiền xuống khoảng 100 triệu.” Mặc dù ông được tòa phúc thẩm giảm số tiền xuống 175 triệu và sẽ đảo hạn vào ngày 4 tháng 4.

Xem tiếp **TÊN AI** trang 5

Tiếp **VIẾT** trang 5

một Diva của Việt Nam. Còn Hà Thanh? Xuất thân từ một gia đình quyền quý trầm anh, cô có giọng hát mượt mà và sang trọng, êm ái và nhẹ nhàng, trầm đậm hồn quê hương xứ Huế mộng mơ của cô. Sở hữu giọng nữ trung, khi lên những note cao rất trong trẻo, khi xuống nốt trầm thì đầm ấm dịu dàng. Hai danh ca này đã không còn nữa nhưng giọng hát của họ vẫn và sẽ còn sống mãi với thời gian.Trong khi đó Thanh Thúy thì có giọng nữ trầm, mang âm sắc thổ phạ kim. Các giới trí thức, văn nghệ sĩ, âm nhạc mô tả tiếng hát Thanh Thúy là tiếng hát liêu trai, tiếng hát khối sương, tiếng hát lúc 0 giờ và phong cho cô là nữ hoàng thể điệu Bolero, Rumba, Slow... Còn Hoàng Oanh thì ngọt ngào không ai bằng. Ba tôi qua đời cách đây 32 năm, lúc sinh thời ông rất thích nghe Hoàng Oanh hát. Còn Chế Linh lại là một trường hợp khác nữa. Anh là người Chăm nên thân phận anh nó gắn liền với lịch sử của đất nước, dân tộc Chăm. Âm hưởng của sự ly tán, mất mát và đau buồn nó thấm vào máu thịt, nó vận vào giọng ca anh. Người ta nói giọng ca Chế Linh là giọng ca mất nước là có lý do vì nước Chăm Pa, từng là đế chế huy hoàng của Tò Tiên anh, bây giờ chỉ còn là phế tích ở một số tỉnh miền Trung từ Bình Thuận, Ninh Thuận, Khánh Hòa, Phú Yên, Bình Định, Quảng Ngãi, Quảng Nam, Quảng Trị, Quảng Bình... nơi tôi đã ghé thăm và ghi hình đề gìn giữ như một chứng tích lịch sử. Bài hát nào Chế Linh hát cũng mang đầy tâm trạng, cũng thấm thía, thiết tha như kể lại một chuyện tình buồn bằng thể điệu Bolero quen thuộc. Tôi cứ nghe đi nghe lại nhạc phẩm Hận Đồ Bàn do Xuân Tiên sáng tác mà lần nào cũng bồi hồi, với cảm xúc lằng lằng khó tả và nhận ra rằng không có ai có thể hát nhạc phẩm này hay hơn Chế Linh. Những ca sĩ trẻ bây giờ có tình bất cứ chức giọng hát của anh nhưng hát không có hồn.

Cảm ơn đài truyền hình SBTN đã tạo ra một sân chơi rộng rãi cho mọi người, cho tôi và gia đình cùng khán giả khắp nơi có cơ hội

tham gia vào một sự kiện văn hóa và nghệ thuật lành mạnh và ý nghĩa. Qua đó, tôi cũng học hỏi được nhiều điều bổ ích. Cách tổ chức rất công phu, chu đáo và chuyên nghiệp, phần kỹ thuật như âm thanh, ánh sáng thì tuyệt vời. Các thí sinh được hướng dẫn, tập luyện trong phòng thu, được cách hòa âm của bài hát sẽ trình bày. Ban giám khảo có bảy người, đa số là trẻ nhưng có trình độ và nhiệt tình. Theo dõi những góp ý của họ cho từng thí sinh, tôi thấy trình độ thường thức âm nhạc của mình cũng được nâng lên rất nhiều. Đối với các thí sinh thì đây là cơ hội hiếm hoi được đứng trên một sân khấu lớn để giới thiệu chính mình, để cất cao tiếng hát của mình cho cả thế giới nghe. Điều này không phải ai muốn cũng được, nhất là những vị đã bước vào ngưỡng cửa của mùa Thu cuộc đời như mười bốn thí sinh của chúng ta. Những tác phẩm họ trình bày một số là của các nhạc sĩ đang sống ở Mỹ và các nước, ngoài ra là các tác phẩm trước năm 1975 ở Sài Gòn. Giờ nghe lại những nhạc phẩm này, khán giả được sống lại những tháng ngày rất yên bình hạnh phúc mà thấy thấm thía và xúc động, muốn khóc. Ngay trong thời kỳ chiến tranh, người nhạc sĩ và các người làm văn học, nghệ thuật ở miền Nam vẫn được tự do sáng tác nên tác phẩm của họ rất hay, đậm chất nhân văn, chứa chan tình tự dân tộc và hy vọng một ngày mai tươi sáng. Nếu định nghĩa Văn Hóa là những gì còn lại thì đây chính là văn hóa đích thực. Vì nửa thế kỷ đã trôi qua, chính quyền mới bằng nhiều biện pháp cảm đoán hòng tiêu diệt nền văn hóa Việt Nam Cộng Hòa nhưng nền văn hóa này vẫn tồn tại và phát triển mạnh ở trong nước và cả hải ngoại, vì nó đã thật sự đi vào lòng người. Nếu đài truyền hình SBTN khi tổ chức Tiếng Hạc Vàng là có mục đích bảo tồn di sản văn hóa dân tộc thì họ đã làm rất tốt và hy vọng sẽ còn tiếp tục, không chỉ cho và vì thế hệ hiện tại, những người lớn tuổi mà quan trọng là cho các thế hệ kế thừa, cho con cháu chúng ta

biết rằng ông bà, cha mẹ mình trong vòng hai mươi năm đã từng kiên tạo nên một nền văn hóa rực rỡ và giá trị dưới một chế độ tự do, nhân bản như vậy. Một lần nữa xin cảm ơn đài SBTN, cảm ơn các thí sinh từ các tiểu bang nước Mỹ, từ Việt Nam và người Việt khắp nơi trên thế giới đã hưởng ứng cuộc thi không vì giải thưởng mà vì tình yêu âm nhạc và lòng đam mê nghệ thuật.

Sau hai ngày làm việc cật lực và nghiêm túc, ngày Chủ Nhật 17/09/2023 ban tổ chức công bố kết quả và trao giải thưởng cho ba thí sinh có số điểm cao nhất, đoạt giải Tiếng Hạc Vàng năm 2023 theo thứ tự như sau:

Giải nhất: Anh Phạm Châu Nam, 81 tuổi, Chicago, Illinois - 3,000 USD

Giải nhì: Cô Nguyễn Thục Duyên, 63 tuổi, Pleiku, Việt Nam - 2,000 USD

Giải ba: Cô Mai Linh 56 tuổi, Massachusettes - 1,000 USD

Giải thí sinh được yêu thích nhất do khán giả bình chọn cũng thuộc về anh Phạm Châu Nam, với phần thưởng 500 USD. Theo tôi thì kết quả này là hoàn toàn chính xác, và xứng đáng, nhất là đối với anh Phạm Châu Nam. Tôi nói thế không phải vì anh là bạn tôi, ở cùng một thành phố, cùng tiểu bang với tôi rất lâu năm mà là vì tôi rất hiểu anh và biết được hoàn cảnh rất đặc biệt của anh khi quyết định dự thi Tiếng Hạc Vàng, nhất là khi có kết quả tôi lại càng muốn viết về anh, muốn cho mọi người cùng biết về trường hợp của anh. Anh Nam là được sĩ, có pharmacy ở Uptown Chicago từ đầu thập niên 80. Mặc dầu rất bận với công việc làm ăn, nhưng vốn có tâm hồn nghệ sĩ, anh vẫn dành thì giờ sinh hoạt cộng đồng và phục vụ đồng hương bằng lời ca, tiếng hát của anh. Vợ anh thì có tiệm vàng đối diện với pharmacy của anh bên kia đường Argyle. Anh thường hát nhạc tiền chiến và nhạc quê hương trước năm 1975. Anh có giọng hát rất đậm ấm và điều luyện không thua gì ca sĩ chuyên nghiệp. Thời gian sau này anh bị bệnh, một căn bệnh

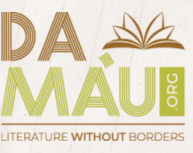
hiếm nghèo mà ai cũng sợ. Đó là ung thư máu! Gia đình anh phải dọn về vùng nắng ấm Cali cho anh tịnh dưỡng và tiếp tục chữa bệnh ở tiểu bang Texas, nơi có bệnh viện tốt nhất nước Mỹ chuyên về ung thư. Ngày thứ bảy 16/9/2023, với số thứ tự 09, anh Nam lên sân khấu trình bày nhạc phẩm dự thi thứ nhất của mình: Anh Còn Nợ Em của cô nhạc sĩ Anh Bằng, phổ thơ Phạm Thành Tài từ năm 2001 theo thể điệu Boston. Nhạc phẩm này rất quen thuộc. Mọi người từ già tới trẻ, từ nam đến nữ ở Mỹ hầu như ai cũng biết, ai cũng có thể ê a một vài câu trong bài. Người ta hát từ sân khấu đến phòng trà cho tới karaoke trong gia đình. Do đó bà xã anh Nam khuyên chồng không nên hát nhạc phẩm này nữa. Nhưng trong khi các thí sinh tập dợt với nhau, anh Nam hát thử bài này thì có người khóc. Anh về nói với bà xã là bài hát này với giọng hát của anh vẫn còn làm cho người ta xúc động, thì cứ để cho anh hát. Nghe vậy, bà xã anh mới đồng ý và kết quả cuối cùng là bảy giám khảo đều khen ngợi, nói bài hát quá quen thuộc, được nhiều ca sĩ nổi tiếng hát rồi, nhưng cách trình diễn của anh thì rất mới và hay, đã hoàn toàn chinh phục được người nghe. Khi hát xong, lúc trả lời một số câu hỏi của cô Diệu Quyên, người dẫn chương trình, anh mới tiết lộ là mình bị bệnh ung thư máu, hàng tháng phải đi bệnh viện điều trị, làm chemotherapy. Tiết lộ của anh làm mọi người bàng hoàng, xúc động. Không khí trong khán phòng trước đó rất sôi nổi với tiếng hát, tiếng đàn, giờ đây chùng xuống và rơi vào im lặng, một sự im lặng tuyệt đối, giờ chỉ còn giọng nói của anh, rất bình thản tuy có hơi yếu nhưng nghe rõ mồn một. Từ Chicago tôi nhìn thấy anh: ốm và xanh hơn trước. Mặc dầu biết trước trường hợp của anh, giờ nhìn thấy anh đứng trên sân khấu nói về căn bệnh của mình cho mọi người, cho toàn thế giới nghe, tôi thấy nhiều người đưa khăn tay chấm nước mắt. Anh nói: “*Khi gửi video clip dự thi được một tháng thì bác*

sĩ cho biết tôi bị cancer máu. Tôi rất bối rối và lo cho số phận của mình. Mỗi tháng tôi đi làm chemotherapy với sự khuyến khích, an ủi và chăm sóc của vợ tôi. Thời gian này tôi đã quên mất là mình có gửi bài dự thi Tiếng Hạc Vàng. Một hôm đang ở nhà thì nhận được cú phone của anh Mai Phi Long, trưởng ban tổ chức báo cho biết tôi đã được chọn vào vòng chung kết. Cú phone này như một liều thuốc hồi sinh đã vực tôi dậy và mạnh mẽ đứng lên trong lúc khó khăn nhất. Tôi rất vui, vợ tôi vui, các con tôi cũng vui, bạn bè thì gửi lời chúc mừng và khuyến khích. Tôi gọi cho bác sĩ đề nghị thay đổi kế hoạch thời gian điều trị sao cho tôi có thể tập dượt nhiều hơn để chuẩn bị thật tốt cho ngày thi chung kết, và bác sĩ đồng ý. Tôi tập hai bài thi theo hòa âm của các nhạc sĩ đài SBTN, đồng thời tiếp tục việc trị liệu theo thời gian biểu mới ở MD Anderston, Houston Texas. Lúc này vợ tôi cũng ở luôn trong bệnh viện để chăm sóc tôi, hai con tôi cũng xuống Texas để giúp tôi gần ba tháng. Thời gian đầu tôi tập hát rất khó khăn, có lúc hát không nổi muốn bỏ cuộc. Nhưng nhờ vợ tôi chăm sóc, lo cho tôi rất kỹ từ miếng ăn, giấc ngủ, nhắc nhở tôi uống thuốc, làm chemo cũng như cách thức mà tôi luyện tập hai bài hát dự thi. Sau ba tháng vợ tôi nổi giọng hát của tôi đã trở lại và tiến bộ rất nhiều, từ 20% đến 60% bây giờ là 70% ... có thể lên sân khấu vào ngày 16/09//2023 là được rồi, còn giải thưởng không quan trọng. Thưa quý vị, đó là lý do mà ngày hôm nay, cùng với quý vị, tôi có mặt trong ngày hội âm nhạc lớn như thế này. Đó là hạnh phúc lớn nhất mà tôi chưa bao giờ nghĩ tới. Xin cảm ơn ban tổ chức, cảm ơn đài SBTN, cảm ơn vợ tôi và cảm ơn bạn bè thân hữu đã ủng hộ và yêu mến tôi...Biết đâu nhờ vậy mà tôi sẽ hết bệnh”.

Ngày Chủ Nhật 17/9/2023 anh Phạm Châu Nam lên sân khấu trình bày nhạc phẩm Đường Chiều với thể điệu Blue Jazz của Hồng Duyệt. Bản nhạc này cũng là do bà xã chọn cho anh. Jazz là thể loại nhạc bắt

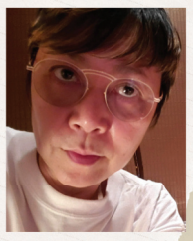
nguồn từ cộng đồng người da đen ở Mỹ từ cuối thế kỷ 19 rất khó hát, đặc biệt với những nốt thật là cao và những nốt thật là thấp, không phải ca sĩ nào cũng hát được. Vậy mà khi anh hát xong thì tất cả bảy người trong ban giám khảo và khán giả đều đồng loạt đứng lên vỗ tay tán thưởng. Rất nhiều hoa tươi được khán giả mang lên tặng anh. Giám khảo Lê Uyên nói: “*Nếu hôm qua tôi nói rất thương và ngưỡng mộ anh thì hôm nay tôi nói thêm một chữ nữa là tôi rất, rất “phục” anh. Sự lạc quan, khát vọng cháy bỏng trong đời sống, trong âm nhạc, trong từng lời hát của anh đã thể hiện rất rõ qua phong cách trình diễn, nó còn tạo được cảm xúc và hưng phấn cho mọi người. Phải nói là...trên cả tuyệt vời”.* Ca nhạc sĩ Diệu Hương thì rơm rớm nước mắt, với giọng thật êm ái, nhẹ nhàng của người Huế, nói: “*Trường hợp của anh vừa phải đối đầu với bệnh tật mà trình diễn được như thế này thật sự làm tôi cảm động và xốn xang quá. Blue là thể loại nhạc rất khó hát, tôi có nghe vài lần, không thấy ca sĩ nào hát được như anh. Đặc biệt những nốt thăng, nốt giáng anh lên xuống rất ngọt ngào, tròn trĩnh, không một chút nào bị lệch hay bị phô (fault) thường thấy ở những người lớn tuổi, ngay cả ca sĩ trẻ cũng vậy. Cái câu anh hát-Giọng hát, lời ca, Ôi.. Nghe nó nức nở và xúc động quá. Chỉ có thể nói là trên cả tuyệt vời. Khi anh lúng túng với thật nhiều hoa được tặng trên sân khấu, anh đâu biết dưới này, các giám khảo và khán giả đều đứng lên vỗ tay tán thưởng rất lâu. Tôi sẽ cho anh điểm maximum”.* Nhạc sĩ Trúc Sinh: “*Hôm qua tôi gọi anh bằng chủ vị tuổi của anh gần bằng tuổi của ba tôi thì hôm nay tôi gọi là “Anh”vì theo tôi, anh đã là một ca sĩ rồi, xứng đáng đứng trong hàng ngũ ca sĩ chuyên nghiệp rồi. Tôi chưa nghe ai hát tự nhiên và dễ dàng như anh. Những nốt cao anh hát rất nhẹ nhàng, ca sĩ trẻ bây giờ nhất là ca sĩ trong nước gặp những nốt cao thì họ chỉ biết rống thôi*

Xem tiếp **VIẾT** trang 7

Ai

đặng thơ thơ

Buổi Mạn Đàm Giới Thiệu Tác Phẩm Mới

BOOK LAUNCH EVENT

Ai là tiểu thuyết đầu tiên của đặng thơ thơ, tác giả hai tập truyện ngắn **Phòng Triển Lãm Mùa Đông** (Văn Mới, 2002) và **Khả Thế** (Người Việt, 2014)

Tòa soạn Người Việt
14771 Moran Street
Westminster, CA 92683
Thứ bảy, ngày 13 tháng 4, 2024
2 giờ trưa

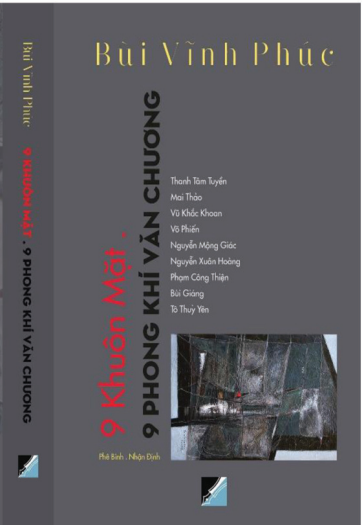
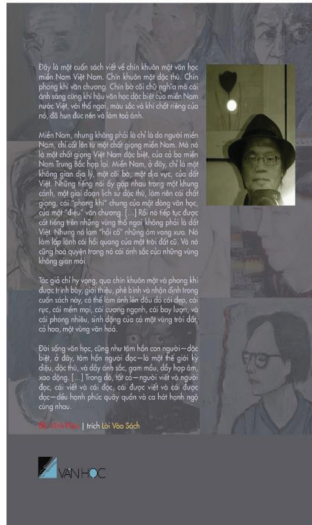
Diễn Giả
Bùi Vĩnh Phúc
Đình Từ Bích Thúy
Hồ Như
Trần C. Trí
Điều Hợp Viên
Lê Đình Y Sa

“Ai là một câu hỏi trong tiếng Việt, được trả lời tức khắc trong tiếng Anh: Tôi (I), tiểu thuyết được cấu trúc như cuộc giao lưu ngôn ngữ, văn hoá, toàn cầu về vấn đề con người mất tích.” (Thùy Khuê)

“Ai ngẫu nhiên được hình thành như bản tấu pháp (fugue) về hành trình trốn chạy, lưu vong, ty nạn, hoá thân của con người trong thời hiện đại. Ai là sự kết hợp các hình thức sáng tạo trong tiểu thuyết để tạo không gian cho các ý niệm phản chiếu lẫn nhau. Ai là một thử nghiệm về thời gian để người đọc tự tìm kiếm câu trả lời cho họ.” (đặng thơ thơ)

RSVP: editors@damau.org
Livesreaming on Facebook @tapchidamau

Thư Mời

Kính mời quý vị tham dự buổi ra mắt sách

9 Khuôn Mặt. 9 Phong Khí Văn Chương

của nhà phê bình văn học Bùi Vĩnh Phúc

Được tổ chức tại Nhà Sách Tự Lực

14318 Brookhurst St., Garden Grove CA 92843

Vào lúc 2:00 giờ chiều ngày Chủ Nhật, 21 tháng Tư, 2024

Đây là một quyển sách giới thiệu, phê bình và nhận định về 9 tác giả nổi bật của văn học miền Nam Việt Nam từ những thập niên '60, và sau đó, cho đến những ngày ly thứ. Đó là các nhà văn Thanh Tâm Tuyền, Mai Thảo, Vũ Khắc Khoan, Võ Phiến, Nguyễn Mộng Giác, Nguyễn Xuân Hoàng, Phạm Công Thiện, Bùi Giáng, và Tô Thùy Yên.

Chữ viết và văn chương của những nhà văn, nhà thơ này là một minh chứng đẹp đẽ cho nền văn học Việt, bất kể thời gian, không gian, tâm cảm và hoàn cảnh sáng tác của họ.

Nhà xuất bản Văn Học và Ban Tổ Chức kính mời

Tiếng Hạc Vàng ngày 17/9/2023

Tiếp **VIỆT** trang 6

mà không hát được vì không có kỹ thuật và không đủ hơi. Tôi rất phục, phục và phục anh. Nguyễn câu Đức Mẹ và Chúa che chở và ban phước lành cho anh”. Ca nhạc sĩ Sĩ Đan có nhận xét: “Nếu ngày hôm qua anh đã chứng tỏ được tài năng của mình qua nhạc phẩm Anh Còn Nợ Em với âm hưởng của giai điệu ngũ cung hoàn toàn Việt Nam với những huyền lấy thật ngọt ngào từ những nốt thấp đến những nốt cao...thì hôm nay anh đã cho thấy một Phạm Châu Nam với một sắc thái và phong cách hoàn toàn mới qua nhạc phẩm Đường Chiều theo thể điệu nhạc Blue Jaz rất khó hát của những người lậ lệ Châu Phi từ nhiều thế kỷ trước. Vậy mà anh hát rất tuyệt vời, với nội lực giống như người mới hai mươi tuổi. Nếu cần phải nói với các ca sĩ chuyên nghiệp bây giờ thì tôi khuyên họ hãy học hỏi ở anh từ giọng hát cho tới cách huyền lấy, cách nhả chữ. Anh là một idol của tôi rồi đó. Xin chúc mừng anh”. Nhạc sĩ Trúc Hồ, Tổng Giám Đốc đài SBTN nhận xét: “Tôi đã đánh giá rất cao khi tiếp xúc với anh lần đầu ở phòng thu. Người khác thì thâu đi thâu lại nhiều lần mới đạt, còn anh chỉ thâu một lần là xong. Khi hỏi tuổi anh, tôi mới biết anh đã 81, vậy mà anh hát với tâm hồn phơi phơi như người còn trẻ mà hát có hồn nữa. Tôi không biết có phải do có năng khiếu bẩm sinh hay là vì bị bệnh anh mới hát hay như vậy, vì anh hát như thể không bao giờ được hát nữa. Tôi thường nói với các học trò của tôi: “when you sing, you don’t think”. Khi hát thì bạn không nghĩ gì cả, kể cả nghĩ rằng mình đang hát, như vậy mới không bị các yếu tố bên ngoài ảnh hưởng mà chỉ để hết tâm hồn của mình vào bài hát thôi. Lúc đó bạn mới hát hay được. Anh Nam đã làm được điều này. Nhạc Blue khó hát vô cùng vì nó có những nốt cao và nốt thấp rất khó chịu. Nếu lên chưa tới hoặc xuống chưa tới, hát không đúng thì bị

phô triển miên thôi. Anh Nam thì hát không cần suy nghĩ, anh hát tự nhiên và dễ dàng, không một lần bị phô...”.

Tiếng Hạc Vàng năm 2023 đã khép lại. Hai ngày được sống với âm nhạc với biết bao là hưng phấn, cảm xúc và hồi hộp đã trôi qua, nhường chỗ lại cho mọi sinh hoạt đời thường. Vợ và các con tôi thì bận rộn với công việc của họ. Giờ đây chỉ còn lại mình tôi ngồi trước máy tính để viết bài này với ngôn ngang tâm trạng. Tôi thấy hồn mình lâng lâng, ngây ngất như vừa uống cạn một ly rượu mạnh trong bữa tiệc âm nhạc mà hương vị của nó vẫn còn đọng lại trên bờ môi. Hình ảnh của anh Phạm Châu Nam lại hiện ra với kính trắng,veston màu rượu chát, cravate màu đỏ có hình chiếc kèn saxophone rất ấn tượng. Giờ có cơ hội nhìn lại hình ảnh của anh ngày 16/9/2023 và tấm hình tôi chụp cho anh ngày 30/4/2017 tôi mới phát hiện ra là anh vẫn mang chiếc cravate của sáu năm trước với hình chiếc kèn saxophone trên những dòng kẻ của những nốt nhạc. Một chi tiết nhỏ nhưng nói lên được nhiều điều, nói lên được con người Phạm Châu Nam, một tâm hồn nghệ sĩ và đam mê âm nhạc cao độ. Giám khảo Công Thành cũng nói rất thích thú với chiếc cravate này của anh. Trông anh vừa nho nhã, trang nghiêm mà cũng nghệ sĩ và lãng tử quá. Giọng hát của anh như còn phảng phất đâu đây trong khung cảnh mùa Thu đẹp và buồn của tháng 9 với những chiếc lá vàng rơi lá chã đầy cảm xúc:

Dùng trên hè phố
Lòng ta thầm nhớ
Những chiều lá rơi, lá rơi
trên thềm nhà
Ồ ! Hắt hiu là nhớ, chiều
nay sao hắt hiu là nhớ...
Tôi đã từng nghe nhiều ca sĩ nổi tiếng của Việt Nam trước năm 1975 và sau này ở hải ngoại. Tôi ghi nhận tài năng của họ nhưng chưa có ai làm cho tôi xúc động như lần này khi nghe anh Nam hát. Tiếng Hạc Vàng đã thành công rực rỡ là do cách

tổ chức của đài SBTN, sự ủng hộ của các nhà tài trợ, nhất là sự hưởng ứng rất đông đảo và nhiệt tình của các thí sinh mà nổi bật nhất là anh Phạm Châu Nam, một mình anh tạo ra nhiều kỷ lục: Là thí sinh lớn tuổi nhất, anh đoạt cả hai giải nhất, một của ban giám khảo, một do khán giả khắp nơi bình chọn, anh được tặng hoa và vỗ tay nhiều nhất, anh cũng là người đoạt giải mà không nhận phần thưởng và gửi lại tất cả cho ban tổ chức, góp thêm ngân quỹ cho Tiếng Hạc Vàng năm sau. Sự kiện anh Phạm Châu Nam đoạt giải Tiếng Hạc Vàng năm nay nhắc tôi nhớ tới một câu nói thời danh “ Đẳng sau sự thành công của một người đàn ông luôn có bóng dáng của người phụ nữ ”. Người phụ nữ ở đây chính là chị Minh Tâm, vợ của anh Nam. Thật ra, vợ giúp chồng thành công trong cuộc sống cũng là chuyện bình thường. Điều đáng nói ở đây là chị đã hy sinh quá nhiều, đã từ bỏ tất cả vì chồng trong lúc đau yếu, bệnh tật. Cư dân Chicago vui và tự hào về anh Phạm Châu Nam bao nhiêu thì cũng thương và ngưỡng mộ chị Minh Tâm bấy nhiêu. Xin cảm ơn chị. Riêng người viết bài này thì muốn chia sẻ với mọi người một tấm gương tốt về người thật việc thật ở địa phương mình, muốn ca ngợi sự dũng cảm và lạc quan của anh chị, và muốn gửi ra một thông điệp là tình yêu âm nhạc, nỗi đam mê nghệ thuật thì không có tuổi, nó có khả năng vượt qua và chiến thắng mọi khó khăn và trở ngại, kể cả bệnh tật, đau là căn bệnh nguy hiểm nhất./

Duy Nhân

Tiếp **XỬ TỘI** trang 1

Liệu Putin có chịu trách nhiệm về các cáo buộc vi phạm tội ác chiến tranh trước Tòa án Hình sự Quốc tế (TAHSQT – International Criminal Court, ICC) không?

Định nghĩa

Về mặt pháp lý, Công ước

La Haye năm 1907 và bốn Công ước Geneva năm 1949 với các Nghị định thư bổ sung năm 1977 và 2005, định nghĩa tội ác chiến tranh là các vi phạm nghiêm trọng hoặc vi phạm luật nhân đạo quốc tế.

Các yếu tố cấu thành tội phạm gồm việc sử dụng vũ khí bị cấm là hóa học và sinh học. Luật cũng bao gồm việc bảo vệ những người không liên quan trực tiếp đến chiến sự như dân thường, tù nhân và nhân viên y tế.

Quy chế Rome của TAH-SQT năm 1998 liệt kê chi tiết các yếu tố này. Dựa theo cơ sở này, Điều 8 Công ước Geneva quy định các vi phạm gồm có:

- Các cuộc tấn công có chủ ý vào dân thường và các mục tiêu dân sự.
- Giết hoặc làm bị thương các chiến binh đầu hàng hoặc không có khả năng tự vệ.
- Tra tấn
- Hiếp dâm và tấn công tình dục
- Nô lệ
- Cường bách di dời
- Bắt làm con tin
- Chuyển quyền phá hoại tài sản và hồi của
- Các cuộc tấn công có chủ ý vào bệnh viện, trường học và các tòa nhà được dành sử dụng cho các hoạt động tôn giáo, nghệ thuật và văn hóa.

Do đó, khi binh sĩ Nga tấn công vào các trường học, nhà hộ sinh, hi viện Mariupol, giết hại dân thường ở thị trấn Bucha, thì có thể họ bị quy kết là gây ra tội ác chiến tranh. Tuy nhiên, luật pháp quốc tế cũng dè dặt khi quy định, tiên khởi chỉ là một loại cáo buộc tạm thời dành cho nghi can cho đến khi nào được chứng minh rõ ràng là tội phạm; có nghĩa là, cũng có những vùng xám dành để có nhiều cách biện minh khác nhau dựa theo luật nhân đạo quốc tế.

Cách thu thập bằng chứng

Hiện nay, tổ chức phi chính phủ Trung tâm Rafael Lemkin (Ba Lan) đang tích cực sưu tầm bằng chứng đủ loại về các tội ác chiến tranh của Putin. Họ được thành lập đặc biệt cho nhiệm vụ này và do nhà nước tài trợ.

Ngoài ra, báo giới trong và ngoài Ukraine cũng đang làm việc tương tự. Năm 2022, báo New York Times chứng minh hành động tàn bạo của binh sĩ Nga với các hình ảnh từ vệ tinh sau khi quân đội Nga rút khỏi Bucha. Các cá nhân khác ở Ukraine đang thu thập các lời khai và bằng chứng của nạn nhân.

Theo các luật gia, cách tốt nhất là nên tìm cách đưa các nạn nhân đến gặp trực tiếp các điều tra và công tố viên, để họ ghi lại tội ác một cách chuyên nghiệp hơn. Một trở ngại khác là, nếu nạn nhân sống sót bị phỏng vấn thường xuyên, thì nguy cơ tái chấn thương sẽ tăng lên. Đặc điểm chung của ngành tư pháp hình sự là hoạt động chậm chạp, luôn mang tính phản ứng theo luật định. Để có được bằng chứng cụ thể, sinh động và thuyết phục về hoàn cảnh của từng nạn nhân là rất khó. Thực tế cho thấy, Tòa án Hình sự Quốc tế (TAHSQT) giải quyết thành công trong nhiều trường hợp kể từ năm 2002.

Kinh nghiệm

Phần lớn giới lãnh đạo các quốc gia châu Phi bị cáo buộc vi phạm trong các vụ án chống lại tội phạm chiến tranh. Thủ tục này được tiến hành ở TAHSQT và kéo dài trong nhiều năm. Cụ thể là:

- Năm 2012, thủ lĩnh dân quân Congo Thomas Lubanga bị kết án 14 năm tù sau một phiên tòa kéo dài

ba năm.

- Năm 2016, tòa án ở The Hague lần đầu tiên xác định việc phá hủy các tòa nhà tôn giáo lịch sử Timbuktu ở Mali, châu Phi, là tội ác chiến tranh. Thủ phạm chính Ahmad Al Faqi Al Mahdi, là thành viên của Ansar Eddine, một phong trào liên kết với Al Qaeda, đã bị kết án chín năm tù.

- Năm 2018, năm quốc gia Nam Mỹ và Canada đã đệ đơn xin điều tra chính phủ Venezuela vì vi phạm nhân quyền.

- Năm 2021, hai cựu lãnh đạo Cơ quan An ninh Serbia là Jovica Stanišić và Franko Simatović bị kết tội hỗ trợ các hành vi giết người, bức hại và trục xuất trong cuộc chiến Bosnia.

Thẩm quyền quyết định

Về cơ bản, có bốn cách để điều tra và xác định tội ác chiến tranh. Từ năm 2002, lần đầu tiên 123 quốc gia đã đồng ý TAHSQT truy tố tội ác diệt chủng, tội ác chống nhân loại, tội ác chiến tranh và tội ác xâm lược. Trong thập niên 1990, các phạm nhân bị xét xử bởi các tòa án đặc biệt: Tòa án Kosovo và Tòa án Rwanda là hai tòa án đặc biệt được thành lập để xét xử cho các cuộc xung đột này.

Thủ tục điều tra

Qua hai bản tuyên bố trước đây, Ukraine đã công nhận thẩm quyền của TAH-SQT được áp dụng trong lãnh thổ Ukraine. Vào đầu tháng 4/2022, ông Karim Khan, một luật sư người Anh và là công tố viên trưởng của TAHSQT, đã chính thức mở cuộc điều tra về tội ác chiến tranh ở Ukraine. Thủ tục này được thực hiện mà không cần lệnh của tòa án vì trước đó có 40 quốc gia đã yêu cầu tiến hành.

Ban đầu, việc điều tra nhằm vào bán đảo Crimea và miền đông Ukraine kể từ năm 2014. Sau khi thu thập nhiều bằng chứng tại chỗ, Công tố viên trưởng Karim Khan cho rằng, đã có đủ cơ sở để tin rằng cả tội ác chiến tranh và tội ác chống nhân loại đã được Putin thực hiện trong toàn bộ cuộc chiến tranh Ukraine. Do đó, Ukraine cũng nên được nhìn chung là một “hiện trường tội phạm”.

Cách thứ hai để truy tố là thành lập một Ủy ban Điều tra do Hội đồng Nhân quyền Liên Hiệp Quốc triệu tập. Liên Hiệp Quốc có thể uỷ nhiệm công việc của ủy ban này cho một tòa án hỗn hợp chuyên về tội ác chiến tranh quốc tế.

Cách thứ ba là một nhóm các quốc gia quan tâm hoặc bị ảnh hưởng có thể thành lập một tòa án để xét xử các tội phạm chiến tranh. Một ví dụ điển hình là, tòa án Nuremberg xét xử giới lãnh đạo Đức quốc xã sau Thế chiến thứ hai.

Hiện nay, Ukraine, Ba Lan và Lithuania đã thành lập một nhóm điều tra chung về tội ác chiến tranh của Putin. TAHSQT cũng đang có các biện pháp hợp tác với nhóm này.

Tòa án đặc biệt

Một số quốc gia khác cũng đề xuất thành lập một tòa án đặc biệt. Nhưng có nhiều ý kiến phản bác, cho rằng, đó chỉ hình thức của một “tòa án chống Nga”. Việc tranh cãi này không được đa số các quốc gia tán thành vì nhìn chung TAH-SQT là giải pháp tốt hơn, cho dù tòa không thể hoạt động hữu hiệu đối với tội ác xâm lược. Tội xâm lược chỉ thuộc thẩm quyền của TAHSQT nếu cả hai nước đều là quốc gia thành viên của Tòa án. Bởi vì Nga không công nhận TAHSQT, nên tòa đành bắt lực trong việc tiến hành xét xử.

Quyền truy tố của từng quốc gia

Xét cho cùng, từng quốc gia cũng có quyền hợp pháp để truy tố tội ác chiến tranh. Ví dụ, ở Đức, cuộc điều tra về cuộc chiến Ukraine cũng đang được tiến hành tại Văn phòng Tổng công tố liên bang. Một toán đặc nhiệm thuộc Văn phòng Cảnh sát Hình sự Liên bang (Bundeskriminalamt, BKA) được thiết lập cho mục đích này. Cho đến nay, BKA đã thẩm vấn 74 nhân chứng ở Ukraine. Các hình ảnh video từ mạng xã hội và hình ảnh vệ tinh của Bundeswehr cũng được dùng làm tài liệu tham khảo. Tuy nhiên, BKA cho rằng không thể ra lệnh bắt giữ đối với một số người nhất định trong vài năm, chẳng hạn như các chỉ huy cấp cao của quân đội Nga hoặc lãnh đạo Điện Kremlin.

Triển vọng về lệnh bắt giữ Putin

Vào ngày 17/3/2023, TAHSQT ban hành lệnh bắt giữ Tổng thống Nga Vladimir Putin vì bị cáo buộc trục xuất bắt hợp pháp trẻ em và cưỡng bức tái định cư từ các vùng lãnh thổ bị chiếm đóng của Ukraine sang Liên bang Nga. Một lệnh bắt giữ khác cũng đã được ban hành đối với Maria Lvova-Belova, Ủy viên về Quyền Trẻ em trong chính quyền Tổng thống của Putin.

TAHSQT không có lực lượng cảnh sát riêng dùng làm phương tiện để thực hiện lệnh bắt giữ, có nghĩa là lệnh chỉ được thực hiện bởi một quốc gia thành viên của TAHSQT. Thực tế là quốc tế cũng đành bất lực trong việc áp giải Putin ra trước tòa, vì Putin cũng không đại gì mà công du trong lúc này, trừ việc sẽ đi thăm Việt Nam, vốn dĩ là một đồng minh thân thiết.

Ngược lại, triển vọng cũng mờ ra, cho dù hạn chế. Ví dụ như Ukraine, dù không phải là thành viên của TAHSQT, nhưng Ukraine là nạn nhân, nên đã công nhận thẩm quyền xét xử của tòa án trong phạm vi lãnh thổ Ukraine với hiệu lực hồi tố sau khi Nga gây ra cuộc chiến tranh xâm lược.

Do đó, hiện nay, TAHSQT đang điều tra trên lãnh thổ Ukraine và có thể ra lệnh bắt giữ Putin.

Trách nhiệm

Ai có trách nhiệm trong cuộc tấn công Ukraine, Nga hay Putin? Theo luật nhân đạo quốc tế và Quy chế Rome, chỉ những cá nhân mới có thể bị truy tố và kết án là tội phạm chiến tranh; do đó, pháp nhân hay nhà nước không bị.

Về thủ tục truy tố, vấn đề quy trách nhiệm được mang ra thảo luận và thủ tục cũng cần phải làm rõ. Các vị chỉ huy quân sự và chính trị gia, những người không liên quan trực tiếp đến tội ác chiến tranh, có thể bị quy kết về mặt pháp lý, thông qua trách nhiệm của cấp trên mà họ công nhận. Điều này không chỉ áp dụng nếu các thượng cấp ra lệnh thi hành những tội ác này, mà còn cho giới chức biết về lệnh hoặc đang ở một vị trí mà họ có thể biết và không phản ứng.

Do đó, thủ phạm sẽ bị đưa ra tòa chỉ có thể là những người thừa hành cấp thấp, nghĩa là, công lý không được thực thi đúng mức. Nhưng các mệnh lệnh cụ thể trong chiến cuộc Ukraine đến trực tiếp từ Điện Kremlin. Do đó, Tòa phải truy nguyên đến tận cùng nguồn gốc của mệnh lệnh gây ra tội ác để chung quyết./

Đỗ Kim Thêm

Nice Smiles

Dental Group

www.nicesmilesdentalgroup.com

CHRISTOPHER DAI NGUYEN D.D.S. & ASSOCIATES

• Tiến Sĩ Nha Khoa tại đại học U.S.C. Hoa Kỳ. • Kinh nghiệm hành nghề nhiều nơi.

- Free consultation (with only \$10/ X-ray film)
- Mổ Gum (gum sugery) do bác sĩ chuyên khoa về nướu răng dùng tia sáng laser
- NHẬN: Bảo hiểm PPO, Medical, và Medcaire.

From **\$50**
Exam & 2X-Rays
(Regular Cleaning)

NHA KHOA TỔNG QUÁT - THẨM MỸ & IMPLANT			
From \$250 Deep Cleaning	From \$400 PFM Crown	From \$100 Extraction	From \$250 Bleaching (For 1 hour)
From \$300 Root Canal (1 Canal)	From \$700 Implant (Made in USA)	\$300 Custom Abutment	\$500 Custom Implant Crown

7611 Westminster Blvd., Westminster, CA 92683
(714) 379-2144 / (714) 379-2444 / (714) 877-5550 Text Message

PHÒNG MẠCH MỚI - KHỬ TRÙNG TIÊU CHUẨN OSHA
TÂN TÂM - KỸ LƯỜNG - NHỆ NHÀNG

HỦ CỘNG: “Ô HAY, BAY VẪN...”

Nguyễn Hoàng Văn

“Hủ cộng”, tôi có thể hợm mình tuyên bố, với sự chứng thực của Google, là do tôi khai sinh trong khi mấy lời cảm thán tiếp nối là của Tổ Hữu khi nhà thơ này, nhân chuyến thăm viếng Cuba, đã tiện lời mắng Mỹ: “*Ô hay, bay vẫn ngu hoài vậy!*”

Gọi “khai sinh” cho hách chứ, kỷ thực, chỉ đơn thuần là học hỏi, kẻ thừa: sau “hủ nho”, “hủ tây” thì đến “hủ cộng”. “Hủ nho”, theo *Việt Nam Tự Điển* của Hội Khai Trí Tiến Đức, là “nhà nho gần nát”, chỉ giới Nho học cò chấp, từng bị những thành phần duy tân, đặc biệt là nhóm Tự Lực Văn Đoàn, nhạo báng sâu cay vào thập niên 1930. Nếu “hủ nho” phổ biến cả thế kỷ nay rồi thì “hủ tây”, có lẽ, chỉ được mỗi mình cụ Hồ Tá Bang sử dụng trong vòng thân hữu, gia đình. Hồ Tá Bang là một trong những nhà Duy Tân nổi bật vào đầu thế kỷ 20, chủ trương cải cách theo Tây phương nhưng, có lẽ, do không ngửi được bọn mê tín Tây phương nên mới có giọng khinh thường: “*Chúng nó trước hủ nho giờ lại hủ tây!*” [1]

Và một Tổ Hữu oai phong, ngạo nghễ, theo “dáng đứng Cuba”:

*Lớn vồn ngoài khơi, những bóng ma
Hai con tàu Mỹ ngó dòm ta.
Ô hay, bay vẫn ngu hoài vậy!
Chẳng thấy Cu-ba đứng đây à?*
(“Từ Cu-ba”, 8.1964)

nên bây giờ, sống lại, nhà thơ biết nói cái gì khi người Cuba đang xuống đường thách đố bộ máy cai trị? [2] Sẽ im lặng, như đui, như điếc? Hay vẫn cò chấp, gàn nát như một tên “hủ cộng”? Hủ nho là theo Nho đến gần nát. Hủ tây là theo Tây đến gần nát. Thì hủ cộng cũng vậy, là gàn nát với thể tất thắng của lý tưởng trong cái thời mà tượng Vladimir Lenin chưa bị biến thành rác theo sự tan tành của khối cộng sản Đông Âu.

Dĩ nhiên là Tổ Hữu không thể “tái lâm” nhưng thử hạng gàn nát này vẫn, như đĩa, dai dẳng làm cho đất nước kiệt quệ và điếm nhục. Như đám hủ cộng ở Nghệ An, hiện đang tôn vinh thử rác thải nói trên, một Lenin băng đồng, những 4.5 tấn. [3]

Lenin thành rác là bởi, ở đâu có mặt hủ ta, là ở đó có đối rách, có chà đạp nhân quyền, có kỳ thị xã hội theo lớp lang phân hạng. Kẻ ra thì, sau cao trào “biến Lenin thành rác”, cũng có ngoại lệ ngược chỉ đề, sau một thời gian ngắn, lại chứng minh cho cái “quy luật” vừa nêu. Như Venezuela, một bằng chứng sống, sờ sờ. Cường quốc dầu lửa này, sau khi tôn vinh rác với một tượng Lenin bê thế vào năm 2017, bị lao dốc thê thảm và, từ mấy năm nay, đã phá sản toàn diện khiến người dân, trong cảnh mù mịt tương lai, bị cuốn vào dòng di dân lậu, chầu chực ở biên giới Mỹ -

Mễ chỉ đề làm một cộng dân hạng hai của kẻ thù đế quốc. [3]

Và chúng ta, một trong những tỉnh nghèo nhất nước lại hì hục dựng tượng cho kẻ đã làm nghèo rất nhiều đất nước và, nay mai, nếu không có gì thay đổi, ông tổ của “chuyên chính vô sản” sẽ lớn vồn giữa thành Vinh như một bóng ma. Hủ cộng đến nước này thì vô phương, hoàn toàn hết thuốc chữa và chúng ta, cũng hoàn toàn bó tay, chẳng biết nói gì hơn ngoài việc mượn lời Tổ Hữu: “*Ô hay bay vẫn ngu hoài vậy!*”

Mà không chỉ là thứ hữu hình, đồng, đá hay bê tông. Trong tư duy hủ cộng này thì đất nước còn không ngóc đầu nổi bởi những thứ “tượng đài” vô hình khác, như cái tượng “Nghệ thuật quân sự” trên báo *Quân Đội Nhân Dân* ngày 10/3/2024, với con bạo dâm “Nghệ thuật truy kích địch trong Chiến dịch Tây Nguyên”. [5]

Nhưng Tây Nguyên không phải là một tiền đồn biên ải, chỉ tập trung những tay súng chuyên nghiệp mà là cả một vùng dân cư rộng lớn. Khi “truy kích” cuộc rút chạy của một vùng miền như thế bằng các mũi tấn công gọng kìm, bằng những khẩu đội pháo binh có nghĩa là nhắm thẳng mặt nhân dân mà bắn, là trút thẳng đại pháo lên đầu cụ già, phụ nữ và trẻ em. Tháng Ba qua, đó đây, trên mạng xã hội, nhiều nhân chứng đã nhắc lại những kỷ ức kinh hoàng này với niềm đau đớn khôn nguôi vậy mà, vẫn, có kẻ, hí hửng tôn vinh là “nghệ thuật”.

Tôi từng nếm mùi “nghệ thuật” ấy rồi, vào hạ tuần tháng Tư năm 1975 trên xa lộ Vũng Tàu - Sài Gòn, gần Làng Cô Nhi Long Thành, nơi có trại tiếp cư với cả vạn người tỵ nạn từ miền Trung. Tiếng phản lực cợ gào thét trên trời cùng tiếng nổ đi đùng của đạn phòng không đã kích động cuộc rút chạy tập thể trên con đường mà, chỉ khoảng mười mấy phút sau, trở thành một tọa độ pháo binh. Và tôi, chính tôi, ngay trong những loạt pháo đầu tiên, đã chứng kiến một chiếc xe lam đông nghẹt người trúng đạn lật nghiêng, lăn mấy vòng từ con đường cao xuống cánh rừng cao su bên dưới như một cò quan tài tươi; rồi những chùm đạn nổ tung vào dòng người đang gồng gánh và bồng bế, hồi hả nhắm hướng Sài Gòn chỉ bằng đôi chân: những thân thể ngã rạp, những cánh tay, cánh chân văng xa mười mấy thước cùng những tia máu phọt lên, bay bay theo đạn đạo cầu vồng. Nhưng tôi, cũng như bất cứ ai may mắn trong giờ phút đó, hoàn toàn không có thì giờ đề rùng mình. Tất cả đều hồi hả chạy, tóa vào cách rừng cao su bạt ngàn hai bên, càng xa tâm điếm của cái “nghệ thuật truy kích” kia càng tốt.

Nhưng tôi phải nhân lên mấy vạn lần nữa thì mới đủ mức kinh hoàng như ở Tây

Nguyên? Rồi phải nhân lên hơn bao nhiêu nữa thì mới đạt tới tầm mức khốc liệt của ba năm trước đó, ở Quảng Trị, trong “Mùa hè đỏ lửa”, nơi mà một phần của huyết mạch tổ quốc, Quốc lộ Một, bị chết tên “Đại lộ kinh hoàng” khi dày đặc những tử thi đen đặc màu tro than, xác cha hay xác mẹ chồng lên xác con, kéo dài những hai cây số?

Sự tàn khốc khiến xương sống phải nổi gai này làm tôi nghĩ đến trận chiến cầm động ở Đồng Tháp Mười ngày 17/4/1866, khi nghĩa quân của Thiên Hộ Dương “chống cự tới chết trong các ổ súng và đặc biệt nhắm vào lính Tây”. [6] Tại sao những dũng binh ấy không bắn vào lính Việt? Đây là một chọn lựa chiến thuật và họ chỉ đánh vào đầu của con rắn? Do lính Pháp trang bị đầy đủ hơn, phải hạ sát trước? Vẫn vắn, nhưng, thế nào đi nữa thì, ít ra, ở đây người Việt đã không bắn vào người Việt, dù hai bên đều làm nghề cầm súng. Còn với cái “nghệ thuật” kia thì người Việt đã dùng súng, mà là súng to, tới 130 ly, nả vào đầu những người Việt không tất sát trong tay trong đó có những cụ già, những bà mẹ, và những bé sơ sinh.

Thì cứ cho là tình thế khẩn cấp chiến tranh, bên nào cũng phải gấp rút quyết định khi thông tin hãy còn mập mờ nên, do đó, có thể lỡ làm với những hậu quả cực kỳ to lớn. Nhưng sau trên dưới nửa thế kỷ thì, đề thực sự hòa giải, đề thực sự chữa lành vết thương như đang hô hào, ít ra kẻ thắng cũng phải sông phẳng với lịch sử. Muốn chữa lành thì phải chân đúng bệnh. Muốn hòa giải thì phải bày tỏ thiện chí qua việc tôn trọng sự thật, phải trân trọng nỗi đau của phía bên kia. Một nửa sự thật sẽ không bao giờ là sự thật. Một nửa thiện chí cũng không bao giờ là thiện chí. Sẽ không bao giờ có sự hòa giải với một nửa sự thật và một nửa thiện chí.

Nói đến thiện chí hòa giải, chúng ta thường bảo nhau nên học tướng Mỹ Ulysses Grant khi viên Tư lệnh Bắc quân này nghiêm cấm binh sĩ ăn mừng vì đó là sĩ nhục, là đánh bồi vào vết thương tâm lý của bên thua trận. Nội chiến đã kết thúc thì điều cần thiết là phải chuyển hóa quyết tâm tiêu diệt đối phương thành nỗ lực hàn gắn để cùng nhau xây dựng đất nước. Quân Bắc đã không trừng phạt, không xem quân Nam là tội phạm. Và quân Bắc đã cung cấp lương thực, bảo đảm tài sản cho quân Nam, không xem đó là chiến lợi phẩm. Chúng ta bảo nhau phải học người Mỹ nhưng, nếu ôn lại lịch sử của mình thì, ở tầm vóc có thể nhỏ hơn, cha ông chúng ta cũng từng cao cả như thế với Tôn Thất Hiệp, vị nguyên soái chỉ huy cuộc kháng cự của Đảng Trong khi nhà Trịnh đưa quân tấn công vào năm 1672. [7]

Đó là cuộc chiến thứ bảy, cuộc chiến dữ dội, gây thiệt hại nặng đến độ Trịnh Tạc –

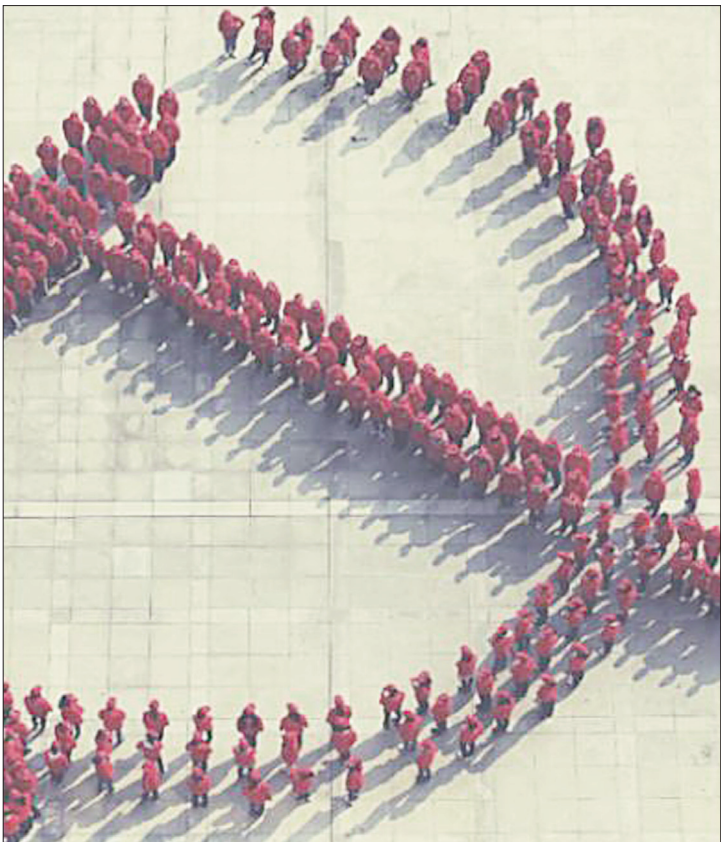
người được xem là nhà lãnh đạo anh minh của nhà Trịnh, là vị chúa duy nhất chứng kiến cả bảy cuộc giao tranh và, lần này, có sự chuẩn bị kỹ càng đến 10 năm trời với một lực lượng hùng hậu – không chỉ phải rút quân mà còn từ bỏ luôn ý định thôn tính Đảng Trong. Trong tư thế là người chiến thắng, Tôn Thất Hiệp, vị tướng trẻ chỉ mới 19 tuổi đã cầu siêu cho từ sĩ hai bên, đã trả tự do cho tất cả tù binh: ai muốn ở lại lập nghiệp sẽ được cấp đất khai khẩn, ai muốn trở về cố hương sẽ được cấp lương thực đi đường. Sự cao thượng này, so với những tướng tá đầu hai thứ tóc đang kiêu hãnh ưỡn ngực ra trước tượng đài vô hình “Nghệ thuật truy kích” thấm máu hàng vạn phụ nữ trẻ em, là cả một trời, một vực.

Với những đầu óc như chìm dưới vực đó chúng ta biết nên gọi họ là gì ngoài... hủ cộng? Mà, cũng trong trận chiến dữ dội năm 1672 đó, ngay trước mắt Nguyên soái Hiệp, từng diễn ra một hoạt cảnh bi hài y hệt cái cảnh nhằng nhít, lằng xằng và cù nhây của giới hủ cộng hôm nay.

Tháng 10 năm 1672 -- bốn tháng sau khi hành quân và hai tháng sau trận mở màn với những trận đánh giằng co, chết chóc vô số kẻ -- Nguyên soái Trịnh Căn đã phái sứ giả đến trước lũy Trấn Ninh đề cù nhảy cái cò với đại diện của Nguyên soái Hiệp, Cai hợp Tú Minh, về “chính nghĩa phù Lê” của mình. Tường thuật việc này, *Đại Nam Thực Lục Tiền Biên* chỉ ghi ngắn gọn như việc nhận sắc phong, chuyện phù Lê, hay “những việc xảy ra đời Chính Trị và đời Hoàng Định” nhưng chúng ta có thể hình dung một trận võ mồm cực kỳ vô bổ, liên quan đến những chuyện của 130 năm trước giữa một tình thế cực kỳ khẩn cấp. Nó vô bổ đến mức độ Cai hợp Tú Minh phải nổi cáu, tuyên bố đã đưa quân đến thì muốn đánh hãy cứ đánh, đừng có mà lý sự cù nhây. [8]

Và bây giờ là những lời lẽ cù nhây của đám hủ cộng nhằm bảo vệ “chính nghĩa” của mình. Đất nước đang đối mặt với những thách thức cực kỳ to lớn, đang nín thở trước những chọn lựa chệnh vênh giữa hai bờ sinh - tử thì chúng, trong diễn ngôn, vẫn cù nhây với cái “dáng đứng Cuba” ngày nào. Chúng cù nhây trên *Nhân Dân*, trên *Tạp chí Cộng Sản*, trên *Quân Đội Nhân Dân* v.v. . Chúng nhai lại trên mục “Xã luận”, “Quan điểm”, “Chống diễn biến hòa bình” hay “Nghệ thuật quân sự” v.v. của mấy cái loa phát ngôn rề tiền ấy. Và chúng còn cù nhây cách tro tráo và vô liêm sỉ hơn nữa trên mặt trận du kích của thế giới ảo, với đội ngũ “dư luận viên”, cái chiến thuật học mót theo binh đoàn “Ngũ mao quân” của Bắc Kinh.

Càng chứng kiến cái cảnh cù nhây này, tôi càng nghĩ đến tâm sự bi phần của cụ Hồ Tá Bang ngày nào. Chủ trương tự cường để độc lập,

Hình minh họa.

nhà duy tân họ Hồ đã góp tay thành lập nhiều tổ chức kinh tế, văn hóa và giáo dục; từ *Liên Thành thương quán* để gây quỹ và tạo việc làm cho nhân dân đến Liên Thành thư xã để truyền bá sách báo có nội dung yêu nước; đến Dục Thanh học hiệu để mở mang dân trí và kích thích lòng yêu nước. Nhà duy tân này cũng là người đã cho Nguyễn Tất Thành một chân dạy học tại Dục Thanh trước khi sắp xếp cho thanh niên này tìm đường sang Pháp mà không ngờ là, mấy chục năm sau, anh ta lại trở về với cái họ Hồ của mình rồi, mấy chục năm sao nữa, cũng nhắc theo con đường cộng sản để thắng tay đẹp bỏ những tổ chức có chức phận làm đất nước giàu mạnh lên, những “thương quán”, những “thư xã” và những “học hiệu” tư nhân. Như thế bây giờ, liệu, nếu sống lại, cụ sẽ tiếp tục phản nộ: “*Chúng nó trước hủ nho giờ lại hủ tây!*” hay không?

Với cụ, có lẽ, cũng không cần thêm thắt “hủ cộng” bởi bọn này, suy cho cùng, cũng chỉ là một thử “hủ tây” bởi đã mê tín các ông Tây Karl Marx hay Lenin. Chúng mê tín đến mức, đầu đã vinh danh lãnh tụ của mình là “cha già dân tộc”, vẫn không chịu tổng tắng “cha già” theo nghi lễ dân tộc. Mà rồi khuôn cái kiểu ma chay nồng nặc mùi thuốc sát trùng của ông Tây Lenin ở tận nước Nga.

Lenin xương thịt ấy bây giờ, sau một thế kỷ lạnh lẽo, đã “hủ nát” bao nhiêu đề phải nặn sáp thế vi? Không ai biết rõ nhưng, cứ theo “tin mật” của Trung Quốc vào năm 1976, tức chỉ sau có 7 năm, cái lỗ mũi và chòm râu của “cha già” đã không còn nữa, phải dùng sáp thay thế. [9] Từ đó đến nay cũng đã gần nửa thế kỷ và “hàm lượng sáp” trong thi hài đó đã tăng lên bao nhiêu? Đó, hẳn nhiên, là “tin mật” chúng ta khó mà biết rõ nhưng, có một sự thật mà, nếu nghĩ kỹ, ai cũng sẽ nhận ra thật rõ: cái thê chế mà “cha già” gây dựng nên cũng y hệt như cái xác chết của ông ta, chỉ có thể tồn tại bằng thuốc sát trùng và nguy trạng bằng những lớp sáp thế vi.

Thế chế đó, kẻ ra, cũng khá màu mè nhưng đó chỉ là những lớp sáp tô màu thiếu

thực chất, phải trả giá rất đắt bởi đã bán rế tương lai của dân tộc qua những khoản nợ không lồ. Và sau lớp phấn son màu mè này là một không gian bí bách của thuốc sát trùng hình thành từ những công cụ trấn áp cùng những điều luật ngang trái, tùy tiện và duy ý chí. Thế chế đó, như thế, có khác nào một hệ thống đã bị “chết lâm sàng” bởi, sau ba phần tư thế kỷ cầm quyền, đã đẩy dân tộc vào tình trạng tuyệt vọng, không thể tìm thấy tương lai ổn định ngay trên tổ quốc của chính mình. Mơ ước lớn nhất của người Việt bao nhiêu năm nay -- kẻ cả những thành phần cầm quyền, đặc quyền đặc lợi -- là gì nếu không phải là thôi làm người Việt để làm công dân một nước khác?

Thành tích của cả ba phần tư thế kỷ chỉ là một cái xác ướp mà vẫn cù nhây về “lý tưởng cộng sản” thì là thử hạng gì, nếu không phải là hủ cộng? Mà mê muội tin tưởng chúng thì lại, như Tổ Hữu đã có lời, khác nào cái thử loại “ngu hoài”?

Nguyễn Hoàng Văn
10.4.24

Chú thích & tham khảo:
1.<https://www.talawas.org/talaDB/showFile.php?res=1559&rb=0504>
2.<https://edition.cnn.com/2024/03/18/americas/cuba-protests-food-economy-intl-latam/index.html>
3. <https://tuoitre.vn/nghe-an-se-co-tuong-le-nin-bang-dong-nang-4-5-tan-20240403155643239.htm>
4.<https://www.telesurenglish.net/news/Venezuela-Unveils-Lenin-Bust-in-Honor-of-100-Years-of-Bolshevik-Revolution-20171113-0019.html>
5.<https://www.qdnd.vn/quoc-phong-an-ninh/nghe-thuat-quan-su-vn/nghe-thuat-truy-kich-dich-trong-chien-dich-tay-nguyen-767998>
6.*Tại Chi Đại Trường* (2011), *Người lính thuộc địa Nam kỳ (1861- 1945), Nhâ Nam &NXB Tri Thức, trang 57.*
7.*Tên thật Nguyễn Phúc Thuần (1653 – 1675), con thứ tư của chúa Hiền Nguyễn Phúc Tần. Thời Minh Mạng có lệ cải họ Tôn Thất cho các hậu duệ chi thứ nên chuyển thành Tôn Thất Hiệp. Năm 1973 ông đi tu, nhưng hai năm sau thì qua đời.*
8.*Đại Nam thực lục tiền biên, quyển V trang 86. Dẫn theo Đại Nam Thực Lục Toàn Tập. tập 1, bản dịch của Viện sử học, NXB Giáo dục*
9.Li Zhisui (1994) *The Private Life of Chairman Mao: The inside story of the man who make modern China*, Random House, trang 22-23.

TRẺ KHỎE ĐẸP

MILA D'OPIZ - Kem Tế Bào Gốc của Thụy Sĩ
TỐT NHẤT - Đạt Giải OSCAR 2014 ở Âu Châu

Không cần Botox
Không cần Giải Phẫu
(Trẻ hóa Da. Săn Chết Da. Trị Nám, Tàn Nang)

MỊN MÀNG - TƯƠI SÁNG
Ngay trong 2 tuần đầu quý vị dùng

714.722.5769
MAIN LINE 24 HRS SERVICE

WWW.TREKHOEDEPUSA.COM

9750 BOLSA AVE, WESTMINSTER, CA 92683

MỸ TÍNH KẾ THÁO CHẠY... SỢ PHẢI BẮN NHAU VỚI QUÂN ĐỘI VNCH?

Nguyễn Tiên Hưng

LTS. Tiên sĩ Nguyễn Tiên Hưng, nguyên Tổng Trưởng Kế Hoạch VNCH, là người được Tổng Thống Nguyễn Văn Thiệu ủy thác nhiều công việc trong những ngày tháng cuối, trước khi Sài Gòn sụp đổ. Tại Hoa Kỳ, sau 1975, ông là tác giả nhiều cuốn sách được phổ biến rộng rãi như "Hồ Sơ Mật Dinh Độc Lập", "Khi Đồng Minh Tháo Chạy", "Khi Đồng Minh Nhảy Vào", và sắp xuất bản cuốn BỨC TỬ VNCH - KISSINGER VÀ 8 THỦ ĐOAN NHAM HIỂM. Bước vào tháng Tư, mời đọc bài viết đã đăng trên báo xuân Việt Báo Ất Dậu (2005), vừa được tác giả gửi lại bản có hiệu đính.

*

Bốn hàng không mẫu hạm: Hancock, Coral Sea, Midway, và Enterprise đã tập hợp lại thành một hạm đội ở ngoài khơi Việt Nam để sẵn sàng ứng chiến nếu quân đội VNCH quay súng bắn vào những địa điểm di tản của người Mỹ.

Nghe như câu chuyện tiểu thuyết, ấy thế mà nó đã thực sự xảy ra vào lúc người Mỹ rục rịch tháo chạy khỏi Việt Nam.

Nội trong hai tuần cuối tháng Tư, 1975, đang khi đi công tác tại Washington, chúng tôi đã choáng váng khi đọc những tin tức về khả năng này trên các tạp chí TIME, NEWSWEEK.

Với tựa đề: **“Kế hoạch cho việc Di tản Cuối cùng”** (Planning for the Last Exodus) tờ TIME (21/4/11975) tiết lộ: **“Có một khả năng ác liệt khác là quân đội miền Nam Việt Nam sẽ quay súng bắn vào phi trường Tân sơn Nhất, vào phía Tân cảng (cảng Newport), hay bắn vào chính cả cái bãi đáp trực thăng trên nóc toà Đại sứ Mỹ nữa, nếu những người Mỹ rục rịch di tản... Một đơn vị 2,200 lính TQLC đã được huy động tới bốn mẫu hạm này và những tàu hộ tống khác. Nếu cần, quân đội Mỹ có thể được không vận vào Sài Gòn, bắn phá mở đường đến một địa điểm an toàn, rồi chờ đoàn người di tản bằng trực thăng tới các chiến hạm ngoài khơi.”**

Hóa ra, vào lúc cuốn lều trước khi bão tố ập tới, Washington đã hoảng loạn. Không phải lo bị quân đội Bắc Việt tấn công mà là lo vì có thể sẽ phải chạm súng với chính quân đội VNCH!

Ôi chao, sao lại có thể ê chề đến như vậy? Mà cũng chưa thấy cuốn phim nào về Chiến Tranh Việt Nam - kể cả *The Vietnam War* của Ken Burns và Lynn Novick hay *Last Days in Vietnam* của Rory Kennedy nói tới biến cố này.

Kế hoạch “Talon Vise”

Mười năm sau sụp đổ, ông Graham Martin, ĐS Mỹ cuối cùng ở Sài Gòn đã kể lại với chúng tôi chi tiết về những gì ông đã chứng kiến và hành động vào lúc bị kịch Miền Nam sắp hạ màn:

"Lúc đó đã có biết bao nhiêu kế hoạch điên rồ (crazy plans) được mang ra. Tôi phải cố gắng ngăn chặn lại. Suýt nữa thì hoàn toàn đổ vỡ, chẳng ai đi được mà còn có thể gây ra thảm hoạ lớn!"

Kế hoạch di tản có mật hiệu là *"Talon Vise"* được hai tạp chí TIME và NEWSWEEK dành nhiều trang để bình luận. Lựa chọn thứ nhất là di tản 6,000 người Mỹ và một số nhỏ người Việt bằng những máy bay lớn cất cánh từ phi trường Tân Sơn Nhất, yểm trợ bằng quân lực Mỹ.

Đúc kết các tin tức liên hệ trong hai tuần cuối tháng 4/1975 thì ta thấy kế hoạch tháo chạy gồm bảy động thái:

1. Tập hợp một số chiến hạm gồm 4 hàng không mẫu hạm cỡ lớn và một mẫu hạm chở trực thăng ở sát hải phận Việt Nam.
 2. Huy động từ 3 tới 6 sư đoàn Thủy Quân Lục Chiến (TQLC) Mỹ để thiết lập “một hành lang di tản.”
 3. Trực thăng chở 6,000 người Mỹ (và một số người Việt có “rủi ro cao độ”) từ trung tâm Saigon ra Tân Sơn Nhất.
 4. TQLC bay vào bao vây phi trường Tân Sơn Nhất để bảo đảm an toàn.
 5. Máy bay phản lực của Mỹ bao phủ vòm trời từ Sài Gòn ra Vũng Tàu.
 6. TQLC Mỹ bảo vệ Vũng Tàu.
 7. Từ Vũng Tàu, máy bay chở người di tản tới Phi cảng Clark ở Philippine.
- Tờ Newsweek ngày 21/4/1975 còn trích dẫn tiết lộ của một một viên chức cao cấp ở Ngũ Giác Đài giải thích tại sao lại cần tới 6 sư đoàn: **"Phải chiếm phi trường Tân Sơn Nhất để máy bay và trực thăng đáp, chỉ việc này không thôi cũng đã cần 3 sư đoàn. Rồi cần giữ an ninh ngoài cảng cho tàu cập bến, nên cần thêm ba sư đoàn nữa."**

Mỹ lo sợ phải bắn nhau với quân đội VNCH

Mùa Hè, 1985 chúng tôi và Jerrold Schecter (nguyên chủ bút ngoại giao của tạp chí TIME) lái xe xuống North Carolina để thăm hỏi và nghe ông Martin tâm sự về thảm họa đã có thể xảy ra ở Sài Gòn. Khả năng 6,000 người Mỹ có thể bị kẹt do tình trạng hỗn loạn làm tắc nghẽn giao thông là một tình huống đã làm cho ông lo nghĩ nhiều nhất. Ông đã mất ngủ từ khi trông thấy cảnh rút lui thê thảm khỏi Pleiku, rồi tới tình trạng rối loạn ở phi trường Đà Nẵng, Nha Trang: dân chúng tràn ngập đường phố để tìm lối thoát, rồi tới tình trạng rối ren ở phi trường. Máy bay không đáp xuống được nữa khi các phi đạo bị tắc nghẽn.

Sau sụp đổ, ngày 27/1/1976 trong một buổi điều trần tại Hạ Viện Mỹ về cuộc di tản, ông Martin nói tới sự lo lắng của ông về

sự phản bội trắng trợn của Mỹ và hậu quả của nó là số nhỏ người Việt được chọn không thể rời Sài Gòn. Trong trường hợp đó, quân lực Mỹ sẽ phải bay vào can thiệp, dẫn tới khả năng đụng độ giữa hai quân đội Mỹ - VNCH. Đó là một tình huống ê chề nhất, mà lại vào giờ chót:

"Tôi cho rằng mang quân đội Mỹ vào là một sai lầm lớn, vì, thưa quý vị, nếu quý vị đứng vào hoàn cảnh của người Việt Nam thì quý vị sẽ phản ứng như thế nào?"

Khi bị chất vấn là tại sao ông không yêu cầu TT Ford cho di tản trước ngày 29/4/1975 (ngày Tân sơn Nhất bị pháo kích), ông Martin trả lời:

"Không, vì theo đánh giá kỹ nhất của tôi, nếu làm sớm hơn sẽ có nguy cơ là xảy ra một tình trạng hỗn loạn với kết quả là một số rất đông người Mỹ sẽ chết. Nó sẽ đưa tới một sự khủng khiếp nặng nề nhất, đó là nhu cầu phải đưa quá nhiều quân lực Mỹ vào, và chúng ta sẽ phải chiến đấu với quân đội Miền Nam để mở đường tháo chạy."

Ngày nay ta mới hiểu hết được tâm tư của Đại sứ Martin. Ta thử tưởng tượng: nếu Mỹ đem từ 3 tới 6 sư đoàn vào để chỉ di tản người Mỹ và bà con, trước hết là TQLC chiếm đóng phi trường Tân Sơn Nhất, rồi Toà Đại Sứ Mỹ; sau đó, trực thăng và từng đoàn xe Mỹ chở người tới phi trường. Và cũng như vậy, di tản từ các địa điểm khác như Biên Hoà, Cần Thơ. Khi thấy sự phản bội quá lộ liễu như thế, liệu các đơn vị quân địa, cảnh sát, nghĩa quân, địa phương quân, dân chúng VNCH có để yên hay không?

Trong cuốn phim LAST DAYS IN VIETNAM, ông Martin bị chi trích rất nặng nề là đã không cho phép nhân viên tòa Đại sứ, CIA, v.v. tổ chức di tản người Mỹ sớm hết sức và cứ kéo dài thời gian di tản. Bây giờ thì ta mới hiểu được là tại sao như vậy. Nếu ông Martin cuốn gói ra đi theo lệnh ngày 17/4/1975 của Ngoại trưởng Henry Kissinger thì tình hình đã như thế nào? Và bao nhiêu người Việt được di tản?

Trong mật điện rất dài trả lời Kissinger ngay đêm hôm ấy (17/4/1975) ông Martin đã cố gắng thuyết phục:

"Lệnh di tản người Mỹ đột ngột có thể gây bạo động ở Sài Gòn. Nếu không giữ bình tĩnh mà lại đưa thủy quân lục chiến vào đây thì có thể gây sự nổi giận không thể lường được...."

Rồi ông nhấn mạnh thêm: **"Tôi nhắc lại một lần nữa là sẽ có náo động lớn nếu gửi quân đội Mỹ vào Sài Gòn, ngoại trừ một số ít và không quá lộ liễu."**

"Tất cả những tin tức lặt vặt nhận được về phản

ứng (của phía Miền Nam) đều xác định đây là điều ta không nên làm..."

Ông Martin đã nhận được những tin tức như thế nào?

Trong cùng một mật điện, ông báo động:

"Người Việt Nam sẽ cho rằng Hoa Kỳ mang TQLC vào để di tản người Mỹ và mặc kệ số phận người Việt ở đây. Đó là một hành động phản bội trắng trợn của Hoa Kỳ. Họ sẽ tin rằng Mỹ chẳng còn cần đề ý tới những gì sẽ xảy ra cho họ nữa. Và từ cái cảm nhận sâu đậm đó, nếu chỉ có một việc gì bất ngờ xảy ra, dù là nhỏ nhoi tới đâu, cũng có thể gây ra tình trạng vô cùng hỗn loạn. Cứ để như tình trạng hiện tại, chúng tôi sẽ gây được cảm tình với người Việt Nam vì họ cho rằng người Mỹ còn ở lại đây để cùng chịu chung số phận với họ..."

Rồi như không còn chề ngự được mình nữa ông Martin đã đi tới chỗ gần như chửi thề cả các xếp:

"Thế nhưng tất cả những điều này đều có thể thay đổi đột ngột nếu như có một tên điên rồ khôn kiếp nào đó (some god-damned fool) lại thuyết phục được một trong các quý ông ở địa vị lãnh đạo cao cấp, mang TQLC vào trước khi tôi yêu cầu."

Để cho tăng phần quan trọng, ông thêm:

"Đây là công điện tôi tự đánh máy lấy, không có bản sao, ngoại trừ hồ sơ tại Washington."

Chưa xong, trước khi chấm dứt bức công điện, ông đã bỏ hết mọi ràng buộc về ngoại giao và còn dứt khoát với cấp trên:

"Có một điều tôi đoán chắc tuyệt đối (deadly certain) là nếu đưa quân đội Hoa Kỳ ào ạt vào đây trong điều kiện hiện nay thì họ sẽ phải chiến đấu với quân đội miền Nam để tìm đường tháo chạy."

"Nếu ta hành động một cách bình tĩnh thì ta có thể rút khỏi một cách êm đẹp - tới xin nhắc lại -và ta sẽ không làm một lỗi lầm ghê gớm nữa trong trăm ngàn lỗi lầm người Mỹ đã làm ở Việt Nam và về vấn đề Việt Nam."

Những ai đã cảnh cáo Mỹ

Sở dĩ phải trấn an như vậy một phần cũng bởi vì ông Martin đã nhận được nhiều lời cảnh cáo về thảm họa sẽ xảy ra nếu Mỹ bỏ rơi đồng minh một cách tàn nhẫn.

Những lời cảnh cáo đã được gửi đến cho ĐS Martin từ phía VNCH gồm **Trung Tướng Đặng Văn Quang, Thiếu tướng Nguyễn Ngọc Loan, Trung tướng Nguyễn Cao Kỳ** - như đã được đề cập trong cuốn ‘Tâm Tư Tổng Thống Thiệu.’

Về lời nhắn của ông Kỳ thì ngày 16/4/1975 ông Martin báo cáo rất rõ về Tòa Bạch Ốc:

“Ông ta e ngại cho mạng sống của những người Mỹ. Ông nói rằng việc TT Ford tuyên bố là sẽ chỉ cho những gia đình người Việt làm việc cho Mỹ được di tản đã làm cho những sĩ quan tác chiến của quân lực VNCH phản nộ; những người này là những người đã trung thành phục vụ, và đặc biệt là do họ mà ông Kỳ lo lắng cho sự an toàn của người Mỹ.

Tờ NEWSWEEK (28/4/1975) còn thuật lại câu chuyện là một buổi sáng nọ, khi quan sát nhóm người Mỹ và thân nhân Việt của họ kéo đến trước toà

ĐS Graham Martin trả lời báo chí ở Saigon ngày 29/4/1975.

Đại sứ, một viên chức cảnh sát Sài Gòn bỗng nhiên chặn lại và quát lên: **‘Các anh không thể bỏ nơi đây để ra đi, tôi sẽ nhốt hết các anh lại.’** Linh gác vội vàng đưa đoàn người này lọt vào qua cổng toà Đại sứ.

Rồi những tin tức khác khác còn làm dấy lên những lời đồn đoán về việc bắt giữ con tin.

Bắt Mỹ Làm con Tin?

Theo Thiếu tướng Nguyễn Khắc Bình (Tư lệnh Cảnh sát QG kiêm Tổng Giám đốc Trung ương Tình báo VNCH) – hiện nay cư ngụ tại San Jose, CA kể lại thì chính ông Thomas Polgar, trùm CIA ở Việt Nam đã đến gặp ông và gạ hỏi:

-- “Thưa Thiếu tướng, chúng tôi nghe thông tin là có những nhóm người vô trang định bắt người Mỹ làm con tin?”

-- “Tôi nghĩ rằng có, nhưng chưa có gì là cụ thể, hay tổ chức thành kế hoạch,” ông Bình trả lời.

-- “Chúng tôi biết đã có một tiền lệ ở đây về việc bắt cóc.”

-- “Tiền lệ nào?”

-- “Chắc Thiếu tướng còn nhớ vụ ‘Cité René Hérault?’

-- “Tôi nhớ, nhưng ông đừng lo. Tuy nhiên tôi cũng phải cho ông hay là cả thù đồ đang đặt vấn đề là tại sao Mỹ chỉ cho một số nhỏ người Việt được di tản?”

-- “Chúng tôi sẽ cố gắng hết sức về việc này (giúp di tản nhiều hơn).”

Khi tôi hỏi về biến cố ‘Cité René Hérault’ thì ông Bình kể lại là nó xảy ra vào năm 1945. Cư xá này nằm ở Tân Định, phía tay phải trên đường từ Tân Sơn Nhất vào Sài Gòn. Phần đông là nơi người Pháp và lai Pháp cư ngụ. Tình hình tại Sài Gòn vào mùa hè năm ấy hết sức sôi động. Bao nhiêu tranh chấp giữa các phe phái: Nhật, Pháp, Việt Minh, lực lượng Đồng Minh do Tướng D.D. Gracy (người Anh) chỉ huy. Ngoài Việt Minh, lại còn các phe phái Việt Nam khác. ‘Mờ sáng ngày 25/9/1945, lực lượng Bình Xuyên tấn công cư xá René Hérault. Nhiều người Pháp và lai Pháp đã bị hạ sát, và bị bắt bắt làm con tin.

“Sẽ không một người Việt nào lên máy bay hay tàu Mỹ nếu...”

Sau ông Polgar thì đến lượt ĐS Martin cảnh cáo Tướng Bình: **“Này Thiếu tướng, chúng ta là đồng minh đã mấy chục năm, chết sống với nhau trên chiến trường. Bây giờ đến lúc kết thúc, ta phải làm sao cho êm đẹp, ‘terminer en beauté’.”**

Rồi với một giọng nói nhỏ nhẹ và chân thành, ông nói tiếp:

-- “Tôi sẽ cố gắng tranh đấu hết sức của tôi để di tản một số người Việt đồng nhất có thể, nhưng tôi cần ông giúp một việc quan trọng nhất lúc này.”

-- “Việc gì, thưa Đại sứ?”

-- “Ông phải làm sao giữ được an ninh tại Sài Gòn cho tới giờ phút chót. Và quan

trọng nhất là chớ có để xảy ra vụ bắt cóc người Mỹ, dù quân sự hay dân sự.”

-- “Thưa Đại sứ, an ninh thủ đô là mối quan tâm lớn nhất của tôi. Và giờ phút này, theo lệnh của TT Thiệu, lực lượng Cảnh sát Dã Chiến đóng ở Vườn Tao Đàn và ở một số các địa điểm chiến lược tại thủ đô dưới quyền điều khiển trực tiếp của tôi đang làm việc ngày đêm cho công tác này.”

Đại sứ Martin nhìn thẳng mắt Tướng Bình, rồi dẫn từng tiếng:

“Cám ơn Thiếu tướng, vì nếu có xảy ra dù chỉ một vụ bắt cóc hay lộn xộn, tôi bảo đảm với ông là sẽ không một người Việt Nam nào bước lên máy bay hay tàu Mỹ.”

Sau một vài trao đổi, ông Martin tạm biệt ông Bình:

“Tôi cam kết với ông rằng nếu mọi chuyện tốt đẹp, tôi sẽ là người cuối cùng bước lên máy bay.”

Đúc kết lại thì ngoại việc ngăn chặn Washington gửi TQLC vào Sài Gòn, ông Martin còn có ba hành động để giữ cho tình hình yên ổn: một là sinh hoạt hết sức bình tĩnh để không đổ thêm dầu vào lửa, không làm xôn xao thêm dư luận là Mỹ đang bỏ chạy; hai là cố kéo dài cuộc di tản người Mỹ để giúp một số người Việt ra đi; và ba là cho di tản sớm một số phi công VNCH để tránh bắn rơi máy bay Mỹ.

Trấn an dư luận

Ông Martin giải thích cho Quốc Hội Hoa Kỳ đầu năm 1976:

"Điều lo ngại nhất của chúng tôi lúc đó là tránh khỏi cảnh hoảng hốt, hỗn loạn. Sự lo nghĩ này nó ảnh hưởng đến tất cả những hành động khác... Nếu chúng ta không cư xử cho đúng mức thì đồng minh của chúng ta (phía VNCH) sẽ cảm thấy mình đang bị bỏ rơi, và trở mặt với Mỹ trong những ngày cuối cùng!"

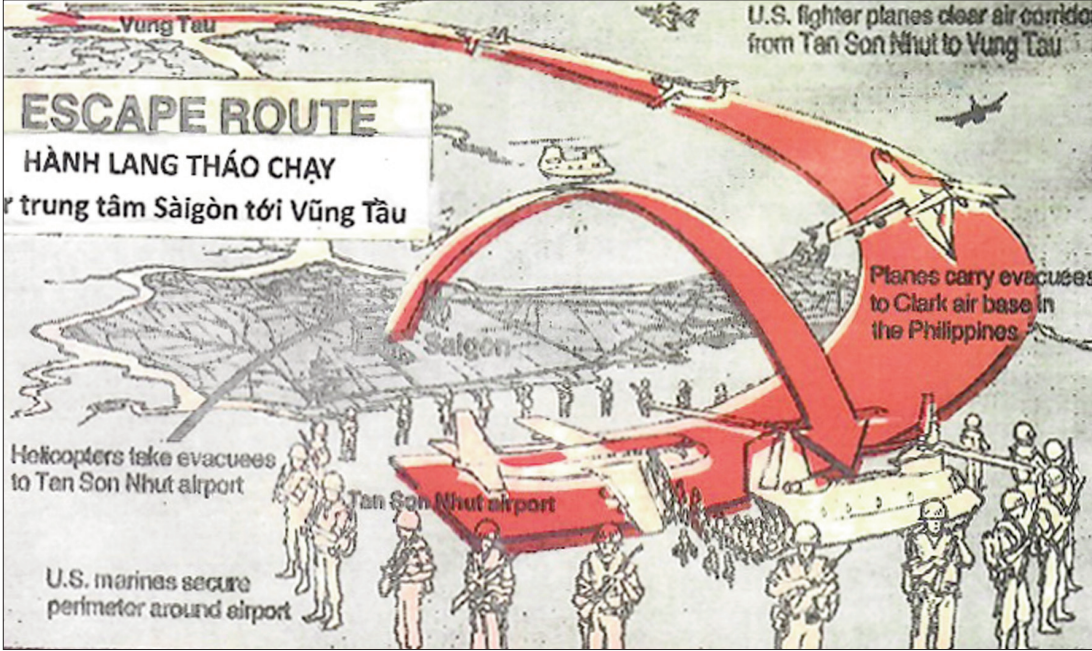
"Bối vậy phải hết sức bình tĩnh nếu muốn di tản được người Mỹ, những người Việt có liên hệ gia đình với Mỹ, và càng nhiều nếu có thể được, số người Việt mà Mỹ có trách nhiệm đối với họ."

Tại tư thất cũng như văn phòng làm việc, ông Martin nhất định không chịu đóng gói. Đồ đạc, sách vở, hồ sơ, hình ảnh trên tường vẫn được để nguyên vẹn, không xê dịch. Ngày 18/4/1975, ông còn cho Giám Đốc Thông Tin Hoa Kỳ, ông Alan Carter lên TV Sài Gòn để giám nhẹ đồn đoán về những Mỹ đang rời bỏ Việt Nam: **"Nếu quý vị ghé thăm tư thất của chính Đại sứ và Bà Martin, quý vị sẽ thấy hoàn toàn không có đồ đạc gói gì hết. Và ở nhà riêng của tôi cũng vậy."**

Kéo dài cuộc di tản người Mỹ để cứu vớt người Việt

Từ khi nhận được chỉ thị ngày 17/4/1975 của Ngoại trưởng Henry Kissinger là

Xem tiếp **THÁO CHẠY** trang 10

ĐỖ PHỦ & ANH TUẤN

TỔ HỢP LUẬT SƯ

DPATLAW.COM

TỔ HỢP LUẬT SƯ – A PROFESSIONAL LAW CORPORATION

❖ Tai nạn xe cộ

❖ Thương tích cá nhân

❖ Biện Hộ hình sự

❖ Thương mại

❖ Luật phá sản

❖ Living Trust

❖ Di Trú

❖ Trục Xuất

QUI TỰ NHỮNG LUẬT SƯ CHUYÊN MÔN HÙNG BIỆN TRƯỚC BỒI THẨM ĐOÀN

Main Office: Orange County
10531 Garden Grove Blvd.,
Garden Grove, CA 92843
714-590-1700

El Monte/Los Angeles
11800 Garvey Ave.,
South El Monte, CA 91732
626-281-3200

Tai Nạn Xe Cộ • Thương tích trầm trọng
• Tử Thương • Tai Nạn Xe Motorcycle:

- Tiền lương khi bị nghỉ việc.
- Tiền chi phí về y tế.
- Tiền mướn xe, kéo xe.
- Tiền khó chịu, căng thẳng, ảnh hưởng đời sống do tai nạn gây ra.
- Tiền gia tăng của thương tích nếu bị trước.
- Tiền các phí tổn khác do tai nạn.
- Sẵn sàng ứng trước luật phí trong những trường hợp thương tích trầm trọng.

Bankruptcy Chapter 7 & 13

- Giữ lại cơ sở thương mại, lương bổng, nhà cửa.
- Ngưng những sự quấy nhiễu của các chủ nợ.
- Giúp điều đình với các chủ nợ hoặc tham gia các chương trình trả góp mà không phải khai khánh tận toàn bộ.

Luật Thương Mại - Copyright - Trademark

- Thành lập công ty: LLC, corporation, partnership.
- Tranh tụng công ty, hùn hạp.
- Tranh tụng về vi phạm tác quyền, nhãn hiệu, tên hiệu
- Tranh chấp luật dân sự.

Luật Di Trú

- Bảo lãnh theo diện gia đình, đầu tư.
- Xin gia hạn, chuyển đổi tình trạng di trú.

Đón nghe chương trình luật pháp phục vụ cộng đồng trên các đài radio/TV:

- Bolsa Radio: Thứ Tư 2 tuần 1 lần 1480 AM ❖ 6:30PM
- Đài Truyền Hình SBTN: Hàng tuần với chương trình "Luật Pháp Xã Hội"
- Đài Truyền Hình SET thứ Hai - 2 tuần mỗi tháng 8:00 P.M. với chương trình "Luật Pháp và Vấn Đáp"

www.usaluatsu.com

Biện Hộ Hình Luật - Tiểu Hình & Đại Hình: (Liên bang và tiểu bang)

- Giết người, cướp của, shop lifting.
- Vợ chồng hành hung, xô xát.
- Gian lận bảo hiểm - thẻ tín dụng.
- Buôn bán & tích trữ cần sa, bạch phiến, mại dâm.
- Say rượu lái xe, DMV hearings.
- Thanh thiếu niên phạm pháp.
- Bị trục xuất vì vi phạm luật hình. Xóa tiền án, Kháng án về mất secret clearance với bộ quốc phòng US.

Đặc Biệt:
KHÔNG PHẢI TỐN TIỀN THỂ CHÂN!

- Luật sư có thể bảo lãnh ra khỏi tù nếu bị giam giữ chưa quá 48 tiếng hoặc xin giảm tiền bail trước khi luận tội.

Vi Phạm, từ chối bằng hành nghề

- Đại diện hàng trăm tiệm và thợ làm NAIL về vi phạm luật hành nghề với Board.
- Bảo vệ cho quý vị không bị mất bằng hoặc bị đóng tiệm.
- Kháng án các hồ sơ bị từ chối bằng hành nghề vì tiền án

Will & Trust
(Di chúc, hoạch định di sản)

Với châm ngôn:

Quân trường đổ mồ hôi, chiến trường bớt đổ máu.

Chúng tôi luôn luôn chuẩn bị hồ sơ kỹ lưỡng để mang lại kết quả tốt nhất cho quý thân chủ.

Luật Sư Nguyễn Đỗ Phủ

- Nguyên sĩ quan Quân Pháp (CA CSMR).
- Nguyên sĩ quan Lục Quân Hoa Kỳ (USAR).
- Đã biện hộ và tranh tụng thành công trên hàng ngàn trường hợp hình sự, thương tích cá nhân và thương mại trước tòa án & bồi thẩm đoàn.
- Hội viên của các hội luật sư tranh tụng trước bồi thẩm đoàn California.
- Hội viên hội biện hộ (NACDL) hình sự Hoa Kỳ

Luật Sư Nguyễn Anh Tuấn

- Nguyên Trung Úy Lục Quân Hoa Kỳ (USAR).
- Trên 25 năm kinh nghiệm về luật bồi thường tai nạn, luật thương tích cá nhân.
- Đã từng tranh tụng thành công nhiều hồ sơ tai nạn thành công trước bồi thẩm đoàn.

Luật Sư Nguyễn Phương Thủy

- Hội viên của OC Trial Lawyers Association.

Luật Sư David Đặng

- Hội viên của OC Trial Lawyers Association.

Luật Sư Tanya Phạm*
(Chuyên về chống trục xuất)

Luật Sư Trần Văn Hòa*
(Chuyên đảm trách về di trú)

- Nguyên sĩ quan Quân Báo (Military Intelligence) Lục Quân Hoa Kỳ.

*of counsel

BAN TỔ CHỨC ĐẠI LỄ PHẬT ĐẢN PL. 2568 - DƯƠNG LỊCH 2024

TỔ CHỨC TIỆC CHAY GÂY QUỸ THÀNH CÔNG

Westminster (Bình Sa) – Để có phương tiện cho việc tổ chức Đại Lễ Phật Đản PL. 2568-2024 do Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hoa Kỳ và Cộng Đồng Phật Giáo Miền Nam California sẽ được tổ chức tại Công Viên Garden Grove Park, Thành Phố Garden Grove, Miền Nam California vào các ngày Thứ Bảy, Chủ Nhật, 04 và 05 tháng 5 năm 2024 với Chủ Đề “Phật Giáo và Hòa Bình”

Một buổi tiệc chay gây quỹ đã được tổ chức vào lúc 06 giờ chiều, Chủ Nhật ngày 07 tháng 4 năm 2024 tại Nhà Hàng Diamond 3 số 6731 Westminster Blvd, Thành Phố Westminster, CA 92683.

Tham dự tiệc chay gây quỹ khoảng 750 Chư Tôn Đức Tăng Ni, quý vị đại diện các hội đoàn, đoàn thể Phật giáo, Gia Đình Phật Tử một số các cơ quan truyền thông và đồng hương Phật tử.

Chư Tôn Đức chứng minh có HT. Thích Nguyên Trí, HT. Thích Thiện Long, HT. Thích Thông Hải, HT. Thích Minh Mẫn, HT. Thích Nhật Huệ cùng một số quý Chư Hòa Thượng, Thượng Tọa, Đại Đức Tăng, quý Ni Sư, Sư Cô đến từ các chùa và tự viện Nam California.

Mở đầu chương trình với phần nghi thức chào quốc kỳ Việt-Mỹ, Phật Giáo Kỳ và phút Nhập Từ Bi Quán do Huynh Trưởng Tâm Hòa Lê Quang Dật điều hợp. Điều khiển chương trình tiệc chay gây quỹ do Huynh Trưởng Đỗ Tân Khoa.

Sau phần nghi thức khai mạc, Thượng Tọa Thích Thánh Minh, Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Cư Sĩ, Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hoa Kỳ, Viện Chủ Chùa Hội Phước New Mexico, Trưởng Ban Tổ Chức tiệc chay gây quỹ, đồng thời cũng là Trưởng Ban Tổ Chức Đại Lễ Phật Đản năm 2024 lên ngỏ lời chào mừng và tri ân Chư

Hình trên, từ trái: 1- Nghi thức chào cờ. 2- TT Thích Thánh Minh (áo vàng) Trưởng Ban Tổ Chức chào mừng quan khách và đồng hương Phật tử tham dự. Hình dưới, từ trái: 3- HT. Thiện Long ban Đạo Từ, 4- từ trái Sư Cô Bích Liên, BS. Michael Đào, TT. Thánh Minh và MC Đỗ Tân Khoa.

Tôn Giáo Phẩm, Chư Tôn Đức Tăng Ni, cảm ơn quý vị mạnh thường quân, quý cơ quan truyền thông cùng đồng hương Phật tử đã đến tham dự buổi tiệc chay hôm nay, trong lúc này Thượng Tọa mời quý vị trong ban tổ chức đại lễ Phật Đản 2024 cùng lên để chào đón chư tôn đức và đồng hương.

Thượng Tọa Thánh Minh nói: “Được sự thương mến của Chư Tôn Đức trong Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hoa Kỳ đã giao trọng trách cho con, cho tôi với vai trò Trưởng Ban Tổ Chức Đại Lễ Phật Đản năm nay, con rất mong được sự quan tâm và hết lòng chiều cố của quý Ngài, chúng tôi cũng xin quý đồng hương, quý vị mạnh thường quân hãy tiếp tay hỗ trợ về tinh thần cũng như vật chất để Đại Lễ Phật Đản năm nay được thành tựu viên mãn.”

Tiếp theo Thượng Tọa Thích Thánh Minh cung thỉnh HT. Thích Thông Hải, Phó Chủ Tịch Ngoại Vụ Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hoa Kỳ lên nói về ý nghĩa Ngày Đản Sanh.

Sau đó là lời Đạo Từ của Hòa Thượng Thích Thiện Long, Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Tài Chánh Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hoa Kỳ, HT. nói: “Tre già măng mọc”,

như quý vị biết, bao nhiêu năm qua những ngày lễ, những công tác Phật sự lớn đều do Chư Tôn Đức đứng ra đảm nhận việc tổ chức, nhưng, nhận thấy những năm gần đây chư tôn đức càng ngày càng già đi vì vậy nên Giáo Hội đã quyết định công cử Thầy Thích Thánh Minh một người trẻ năng động đứng ra đảm nhận chức Trưởng Ban Tổ Chức Đại Lễ Phật Đản năm nay và hy vọng trong những năm tới, những Tăng Ni trẻ tiếp bước để đảm nhận những công tác Phật sự này. Nhưng để cho những người trẻ hoàn thành được công tác Phật sự giao phó. Kính xin quý ngài, quý đồng hương Phật tử hết lòng yểm trợ về phương diện tinh thần cũng như vật chất. Được sự quan tâm chiều cố của tất cả quý vị thì những người trẻ mới mạnh dạn gánh vác việc Phật sự trong những ngày tháng tới.”

Sau đó Ban tổ chức mời Bác Sĩ Michael Đào, Giám Đốc Trung Tâm Y Tế Đa Khoa Michael Đào và Sư Cô Tiến Sĩ Bích Liên Viện Chủ Pháp Viện Minh Đăng Quang, Tổ Đình Giác Nhiên, đại diện quý vị mạnh thường quân phát biểu, trong dịp này Sư Cô Bích Liên đã trao tấm check \$5,000 cho ban tổ chức và Sư Cô cũng kêu gọi mọi người hãy phát tâm ủng hộ

cho buổi tiệc gây quỹ để đại lễ Phật Đản thành tựu viên mãn. BS. Michael Đào ngoài số tiền ủng hộ trước là \$10,000 ông kêu gọi mọi người ai phát tâm ủng hộ bao nhiêu thì ông cũng sẽ tiếp tục ủng hộ thêm bấy nhiêu và kết quả cuối cùng là phần BS. Michael Đào đã ủng hộ cho Đại Lễ Phật Đản là \$20,000.

Trong lúc này Ban tổ chức cũng đã cho biết: Đại Lão HT. Thích Chơn Thành, Thượng Thủ Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Trên Thế Giới, Viện Chủ Chùa Liên Hoa \$5,000, HT. Thích Tín Nghĩa Chủ tịch Hội Đồng Điều

Hành GHPGVNTN HK \$ 6,000, HT. Thích Nguyên Siêu, Tổng Thư Ký Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hoa Kỳ \$5,000, HT. Thích Nhật Huệ, Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Tăng Sự GHPGVNTHHK 5,000, Tiền Sĩ Quảng Phước Huỳnh Tấn Lê, Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Pháp Chế GHPGVNTN HK \$5,000 ngoài ra còn có sự đóng góp của quý chư tôn đức Tăng, Ni từ các chùa và tu viện (danh sách khá dài không thể nêu lên hết trong bản tin).

Tiệc chay bắt đầu với chương trình văn nghệ phong phú qua sự điều hợp của MC Đỗ Tân Khoa. Với

nhiều tiết mục như: “Mẹ Từ Bi” qua tiếng hát Ca Sĩ Thúy An, “Vào Chùa” Ca Sĩ Thanh Vân” “Ánh Trăng Chùa Xưa” Ca Sĩ Phong Dinh, Nhạc Sĩ Trần Chí Phúc đệm Guitar, “Quê Hương Tuổi Thơ” Ca Sĩ Kim Loan, “Phật Giáo Việt Nam Lên Đường” Thơ Phan Tấn Hải, Trần Chí Phúc Phổ Nhạc, Phong Dinh trình bày, Nghệ Sĩ Minh Hùng với bản Tân Cổ “Ngân Dặm Nước Non” của cô soạn giả Yên Lang và rất nhiều tiết mục qua những vũ khúc như “Mùa Hoa Anh Đào” “Liên Khúc mùa Quạt”, v.v...

Xen lẫn chương trình văn nghệ có phần đấu giá những tặng vật do quý vị mạnh thường quân bảo trợ, phần này rất sôi động, nhiều món quà cũng được đồng hương, Phật tử tranh nhau trả giá, kết quả phần gây quỹ đã thành công ngoài sự mong ước của Ban tổ chức.

Trong dịp này Thượng Tọa Thích Thánh Minh, Trưởng Ban tổ chức Đại Lễ Phật Đản PL. 2568 - 2024 cho biết: “Hòa cùng niềm hân hoan của hàng trăm triệu tăng tín đồ Phật Giáo khắp năm châu đón mừng ngày đản sinh của đức Phật, Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hoa Kỳ và các Chùa, các Tự Viện tại miền Nam California, sẽ long trọng tổ chức Đại Lễ Phật Đản Phật Lịch 2568-

2024 vào các ngày:
- Thứ Bảy, Chủ Nhật, ngày 04 và 05 tháng 5 năm 2024

- Địa điểm: Garden Grove Park, thành phố Garden Grove California, Hoa Kỳ.

Nội dung phong phú và lợi lạc, hấp dẫn như thuyết pháp, văn nghệ cúng dường Phật Đản, diễn hành, nghi thức cung nghinh, cúng dường trai tăng tạo phúc cho đồng hương Phật Tử, nghi thức Khánh Đản với sự chứng minh và hành lễ của hàng trăm chư tôn Trưởng Lão Hòa Thượng, Thượng Tọa, Đại Đức Tăng, Ni đến từ khắp các tiểu bang Hoa Kỳ và các châu lục khác.

Thành tâm cung thỉnh chư tôn đức Tăng, Ni, chư vị Viện Chủ các Tự Viện tại miền Nam California hoan hỷ hỗ trợ và tham dự góp lời cầu nguyện cho Đại Lễ Phật Đản thành tựu viên mãn

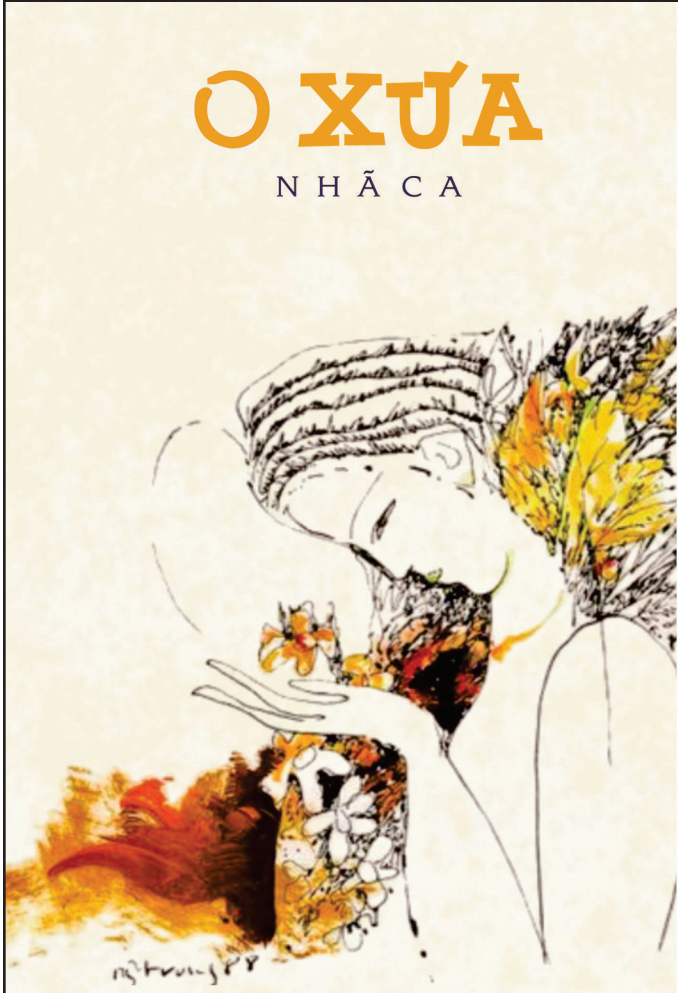
Trân trọng kính mời quý vị đại diện các tôn giáo bạn, quý vị đại diện các cộng đồng, các đoàn thể, hội đoàn, các cơ quan truyền thanh, truyền hình và báo chí người Việt tị nạn cộng sản hoan hỷ phổ biến thông tin và tham dự ngày Đại Lễ.

Chúng tôi xin kêu gọi quý đồng hương và Phật tử phát tâm hỗ trợ về tinh thần, tài chánh, công sức, góp phần công đức cúng dường Đại Lễ Phật Đản.

Thành tâm kính chúc chư tôn đức Tăng, Ni, quý vị lãnh đạo các tôn giáo bạn, quý hội đoàn, đoàn thể, cơ quan truyền thông báo chí người Việt Quốc Gia thân tâm an lạc, vạn sự như ý.”

Muốn biết thêm chi tiết xin liên lạc:

BAN TỔ CHỨC ĐẠI LỄ PHẬT ĐẢN PL 2568-2024; TT Thích Thánh Minh Trưởng Ban Tổ Chức (714) 675-8226 và Cư Sĩ Quảng Phước Huỳnh Tấn Lê, Trưởng Ban Điều Hợp Đại Lễ Phật Đản (714) 878-3739./

“Chùm hoa khế đã ở trong tay ông. Lạ thay, cùng lúc đó, ông bỗng thấy mặt ông đang dụi vào mặt đất.
Đất. Phải, đó là chỗ của ông. Ông nghe tiếng bà dặn:
Khi nào hoa khế nở, ông nhớ hái một chùm đem về dưới cho tui.
Bàn tay vẫn thận trọng nắm chặt chùm hoa, ông tiếp tục thì thầm: Tui hái cho bà. Tui hái cho bà. Chùm hoa tím ngắt... mờ dần trong mắt ông...”

Trích “Thương Chùm Hoa Khế”, trang 140.

O XƯA

Sách dày 300 trang
Giá sách: \$20
Gọi :714 894 2500

Tuyển tập truyện ngắn Nhã Ca viết ở hải ngoại, Việt Báo Foundation xuất bản và phát hành. Sách dày 300 trang, gồm 13 truyện ngắn, lần đầu tiên ra mắt độc giả.

Sách hiện có trên mạng amazon.com, vào gõ chữ “Nhã Ca; O Xưa” để tìm mua sách.

Độc giả có thể gọi **Việt Báo** đặt sách, **714-894-2500** hay e-mail về hangnuyen@vietbao.com.

Hội Thân Hữu Già Lam tổ chức

LỄ TƯỜNG NIỆM 40 NĂM ĐẠI LÃO HÒA THƯỢNG THÍCH TRÍ THỦ VIÊN TỊCH VÀ HỌP MẶT THÂN HỮU GIÀ LAM LẦN THỨ 18 (2024)

Hình trên, từ trái: 1- TT. Thích Pháp Tánh viện chủ chùa Từ Ân. 2- Lễ Hiệp Kỳ. Hình dưới, từ trái: 4- Thân hữu Già Lam và Phật tử chụp hình lưu niệm. 4- Chùa Từ Ân.

Tại Chùa Từ Ân, 32693 Gruwell St Wildomar, CA 92595 do Thượng Tọa Thích Pháp Tánh làm Viện Chủ, TT. Cũng là Hội Phó Hội Thân Hữu Già Lam, đã trang nghiêm tổ chức Lễ Tường Niệm 40 năm Đại Lão Hòa Thượng Thích Trí Thủ viên tịch và họp mặt Thân Hữu Già Lam Lần Thứ 18 -2024, diễn ra trong hai ngày Thứ Sáu, ngày 05 và Thứ Bảy, ngày 06 tháng 4 năm 2024.

Buổi lễ tưởng niệm Cúng kỵ Ôn Già Lam và Hiệp kỳ quý Thầy hội viên Hội THGL trong đó có Cố Trưởng Lão Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ, HT. Thích Thái Siêu, HT. Thích Hạnh Tuấn, HT. Thích Quảng

Thanh... diễn ra vào lúc 11 giờ trưa Thứ Bảy ngày 6 tháng 4 năm 2024, tham dự buổi lễ ngoài quý chư tôn đức Tăng, chư tôn đức Ni trong hội Thân Hữu Già Lam đến từ các Tiểu Bang tại Hoa Kỳ, Âu Châu, Canada ... còn có một số đồng Phật tử tham dự.

Như mọi người đều biết, cách đây 40 năm Tin Đại Lão Hòa Thượng Thượng Trí Hạ Thủ (Ôn Già-Lam) viên tịch vào ngày 2 tháng 4 năm 1984 (nhằm mừng 2 tháng 3 năm Giáp Tý) làm chấn động cả Phật giáo đồ Việt Nam, trong nước lẫn hải ngoại, giáo hội cũ cũng như giáo hội mới. Cảm xúc và niềm kính tiếc về sự ra đi của Ôn.

Mở đầu lễ Tường Niệm, Ca Sĩ Quốc Việt hát bản “Kính Lạy Giác Linh Thầy” trong không khí trang nghiêm qua tiếng hát trầm buồn của Ca Sĩ Quốc Việt đã làm cho những người tham dự không dấu được nổi buồn nhớ về những ngày tháng mà Ôn Già Lam đã phải bôn ba đối phó với chính quyền lúc bấy giờ để cho Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất tồn tại hoạt động.

Tiếp Theo HT. Thích Nguyên Siêu, Viện Chủ Chùa Phật Đà và Tu Viện Pháp Vương lên kể về những cảm niệm đối với Ôn Già Lam một bậc thầy cao cả. Những năm trước 1975, Ôn Già Lam từng là Giám

viện Phật học đường Báo Quốc, Huế, Giám viện Phật học viện Trung Phần Hải Đức, Nha Trang; Ôn còn là người sáng lập Phật học viện Phổ Đà, Đà Nẵng. Sau năm 1975, Ôn Già Lam mở lớp đào tạo đặc biệt tại Tu viện Già Lam. HT. Nguyên Siêu nói: “Đối với Ôn Già Lam nơi đây cùng tu cùng học dưới sự bao bọc che chở của Ôn như bậc cha lành, mẹ hiền đã nuôi dạy đàn con qua bao thế hệ.” HT. cũng đã nhắc lại câu nói của Ôn “Thà chịu nhục để anh em học tăng có ngôi nhà học Phật Pháp” Công hạnh vô phân biệt qua từng nhiều thế hệ ai cũng biết Ôn Già Lam luôn luôn đầu tư cho thế hệ trẻ chư tôn đức tăng, ni...”

Sau đó là nghi thức lễ tưởng niệm Cúng kỵ Ôn Già Lam và Hiệp kỳ quý Thầy hội viên Hội Thân Hữu Già Lam dưới sự chủ lễ của Hòa Thượng Thích Bồn Đạt, Hội Trưởng Hội Thân Hữu Già Lam.

Sau phần nghi thức, ban tổ chức mời chư tôn đức thọ trai và cúng dường trai tăng, đồng hương Phật tử dùng cơm chay thân mật do Phật tử chùa Từ Ân khoản đãi.

Tiếp xúc với Thượng Tọa Thích Pháp Tánh, Viện Chủ Chùa Khánh Hỷ Thành Phố Garden Grove Nam California và Chùa Từ Ân được TT, Cho biết Chùa Từ Ân bắt đầu xây dựng từ năm 2018 nhưng vì đại dịch Covid-19 nên công trình

kéo dài đến năm 2023 mới hoàn tất giai đoạn 1, đến nay thì giai đoạn bắt đầu cho việc chuẩn bị xây dựng Chánh Điện.

Chùa tọa lạc trên một khu đất rộng 2 mẫu bên cạnh Freeway 15 cách Little Sài Gòn khoảng 1 tiếng lái xe. Mọi chi tiết liên lạc xin gọi: (714) 333-8924.

Hơn 120,000 độc giả mỗi ngày.
Hơn 1,500,000 hits mỗi tháng.
Quảng cáo hữu hiệu trên vietbao.com tại 85 nước toàn cầu Liên lạc Web@vietbao.com 714-988-5388

Luật Sư
NGUYỄN QUỐC LÂN

Tổ Hợp Luật Sư
NGUYỄN QUỐC LÂN & ASSOCIATES
Chuyên Môn:
Di Trú, Hình Sự, Thương Mại, Gia Đình, Tai Nạn.
Bảo Hiểm (Bad Faith) & Kế Hoạch Gia Sản.

9141 Bolsa Ave., Suite 303, Westminster, CA 92863
(Trong khu Cathay Bank và tiệm vàng Kiều Hạnh)

Tel: 714. 891.1901 Web: www.vietlaw.com

9361 Bolsa Ave #201
Westminster CA 92683
714. 531-2934
714. 775-6436
CÓ GIÁ NÂNG ĐỖ CHO NGƯỜI GẶP KHÓ KHĂN

LÊ VĂN BA S.S.I.
Chuyên Nghiệp Xã Hội ■ Pháp Lý ■ Di Trú ■ Khai Thuế
CÓ SỰ CỘNG TÁC CỦA NHIỀU LUẬT SƯ VIỆT MỸ
Văn Phòng Chuyên Nghiệp Từ 1990 tại Một Địa Chỉ

CHUYÊN LO BỐI THƯỜNG TẠI NẠN

- Luật sư phí hợp lý.
- Tiền bồi thường cao nhất.
- Không bảo hiểm cũng trực tiếp với văn phòng gặp.
- Sẵn sàng tranh tụng tại tòa.
- Nhanh chóng và thành tín.

CHUYÊN NGHIỆP SSI - SSA - PI

- Thiết lập hồ sơ mới.
- Khiếu nại hồ sơ cũ.
- Sửa tâm hồ sơ y khoa.
- Đại diện ra Tòa hành chính.
- Hàng ngàn hồ sơ có kết quả mỹ mãn.
- Xin gia hạn SSI, Medical, Medicare.
- Xin mọi thứ trợ cấp xã hội.

CHUYÊN NGHIỆP KHAI THUẾ

- Income Tax cá nhân và công ty thường mại định kỳ.
- Giữ sổ sách lương bổng...

DỊCH VỤ PHÁP LÝ

- Kết hôn nhanh không thứ máu.
- Ly dị gấp không ra tòa.
- Notary Public và tất cả dịch vụ pháp lý khác.
- Di trú: Bảo lãnh cha mẹ, anh em, vợ chồng, fiancée.

Giáo Sư **LÊ VĂN BA**

XE ĐÒ HOÀNG

SAN DIEGO □ LITTLE SAIGON □ LOS ANGELES □ SACRAMENTO □ SAN JOSE □ OAKLAND □ SAN FRANCISCO □ ARIZONA (Lic # PSC 12777)

LỊCH TRÌNH MỖI NGÀY

NAM CALI

KHỞI HÀNH:
WESTMINSTER: 9:15AM
* ABC Supermarket - 8970 Bolsa Ave./Magnolia 92683
EL MONTE: 10:00AM
* Thuận Phát Market - 2650 N. Rosemead Blvd/Garvey 91733
CHINA TOWN: 10:25AM
* Metro Station - 1231 N Spring St/College St. 90012
Có thêm chuyến **4:00 PM (Fri & Sun)** tới San Jose

ĐẾN:
SAN JOSE: 4:15PM
OAKLAND: 5:30PM
SAN FRANCISCO: 6:00PM
SACRAMENTO: 5:00PM

BẮC CALI

KHỞI HÀNH:
SAN FRANCISCO: 6:30AM
* McDonald - 590 Vanness/Golden Gate 94102
OAKLAND: 7:00AM
* Bánh Mì Ba Lệ - 1909 International Blvd/19th 94606
SAN JOSE: 8:30AM
* Lee's Sandwiches - 2525 King/Burdette Dr. 95122
SACRAMENTO: 7:30AM
* Hương Lan Sandwiches - 6930 65th/Stockton 95823
Có thêm chuyến **5:00PM (Fri & Sun)** từ San Jose

ĐẾN
CHINA TOWN: 2:00PM
ELMONTE: 2:15PM
WESTMINSTER: 3:00PM

CALI - ARIZONA

KHỞI HÀNH:
WESTMINSTER: 8:00AM
* ABC Supermarket - 8970 Bolsa Ave./Magnolia 92683
CHINA TOWN: 8:20AM
* Metro Station - 1231 N Spring St/College St. 80012
EL MONTE: 8:45AM
* Thuận Phát Market - 2650 N. Rosemead Blvd/Garvey 91733
ONTARIO: 9:30AM
* Jack in the Box - 4351 Ontario Mill Park Way/Ontario 91764

ĐẾN:
PHOENIX: 3:30PM
TEMPE: 4:00PM
CHANDLER: 4:30PM

ARIZONA - CALI

KHỞI HÀNH:
CHANDLER: 8:00AM
* Lee's Sandwiches - 1901 W. Warner/Dobson 85224
PHOENIX: 8:30AM
* Super L Ranch Market - 668 N 44th St. Tempe/ E. Cofo Center Dr. 85008
PHOENIX: 9:00AM
* Lam's Supermarket - 6740 W. Indian School Rd./ 67th Ave. 85033

ĐẾN:
ONTARIO: 2:00PM
EL MONTE: 3:00PM
CHINA TOWN: 3:15PM
WESTMINSTER: 3:30PM

Toll Free: 1-888-8ĐI XE ĐÒ / 1-888-834-9336 San Jose 408. 729-7885 Santa Ana 714. 839-3500

TỪ DALLAS, "DÒNG CHUYỂN CỦA ÂM THANH" KHƠI NIỀM HY VỌNG

Đinh Yên Thảo

Những tràng pháo tay kéo dài sau mỗi màn trình diễn của các nghệ sĩ, cả khán phòng gần một ngàn khán giả im lặng, thả cảm xúc vào từng mỗi bản nhạc. Khó có thể diễn tả hết những cảm xúc lẫn lộn của mỗi khán giả đã theo dõi trọn vẹn một chương trình nhạc thính phòng dài hơn ba tiếng đồng hồ cho đến tận phút chót, mà theo lời Nhạc sĩ Lê Văn Khoa đã phát biểu trên sân khấu là "lần đầu tiên trên thế giới" có một chương trình âm nhạc Việt Nam như vậy.

Đó là không khí chung của đêm nhạc thính phòng "Dòng Chuyển Của Âm Thanh" (A Legacy of Sounds) được tổ chức tại trung tâm nghệ thuật Allen HS Performing Art Center vào tối thứ Bảy ngày 6 tháng Tư năm 2024 vừa qua, với sự trình diễn của những nghệ sĩ tài năng gốc Việt cùng dàn đại hoà tấu và hợp xướng The Allen Philharmonic Orchestra & Symphony Chorus của thành phố Allen thuộc khu vực Dallas, Texas.

Theo lời Ban Tổ Chức, "Dòng Chuyển Của Âm Thanh" là sự kết hợp Đông-Tây độc đáo, mang những thang âm mới mẻ, chưa từng được công diễn bất cứ nơi nào qua những tiếng đàn bầu, đàn kim, đàn tranh, đàn T'rưng hoà quyện cùng dàn nhạc giao hưởng và ban hợp xướng Tây phương. Từ vọng cổ Cao Văn Lầu cho đến opera, từ nhạc sĩ Lê Văn Khoa cùng các nhạc sĩ qua nhiều thế hệ như Lê Thương, Phạm Duy, Cung Tiến, Trịnh Công Sơn. Từ những tài danh Việt- Mỹ từng đoạt giải thưởng âm nhạc Grammy danh giá cho đến các nhà soạn nhạc trẻ tài năng gốc Việt đang tạo tiếng vang tại hải ngoại, chương trình là câu chuyện kể về chiến tranh và ước vọng hoà bình, về những mất mát trong hành trình tìm tự do.

Thật vậy, "Dòng Chuyển Của Âm Thanh" là cuộc hội ngộ văn hóa hiếm hoi tại Mỹ, không chỉ giới thiệu nhạc Việt và những tài năng trình diễn và sáng tác nhạc cổ điển gốc Việt đến các khán giả Mỹ mà còn mang đến cho khán giả Việt một hành trình âm nhạc Việt Nam, những hoài niệm về lễ hội trăng rằm, những ngày quê hương thanh bình, cùng niềm tự hào và hy vọng về một thế hệ trẻ gốc Việt đang bước vào lãnh

Ảnh Hồ Trần: Hình trên, từ trái: 1. Nhạc sĩ Lê Văn Khoa. 2- Các nghệ sĩ gốc Việt trình diễn nhạc cụ cổ truyền Việt Nam cùng dàn giao hưởng Mỹ. Ảnh Hồ Trần; Hình dưới, từ trái: 3.- Các nghệ sĩ cùng ban hợp xướng hợp ca bản Việt Nam, Việt Nam của Phạm Duy. 4- Ca sĩ Teresa Mai và Hila Plitmann trong ca khúc Diễm Xưa bằng tiếng Việt. Ảnh Hồ Trần: Hình dưới cùng, từ trái: 5- Nghệ sĩ Nguyễn Đức Đạt cùng dàn giao hưởng. 6- Nghệ sĩ Ngọc Hà.

vực nghệ thuật chưa mây được phổ biến trong cộng đồng.

Có thể xem đây như một chương trình nhạc Lê Văn Khoa với phần lớn các tác phẩm được trình diễn là do ông soạn nhạc. Nhạc sĩ Lê Văn Khoa sinh năm 1933, có thiên khiếu âm nhạc từ rất trẻ. Là một nhạc sĩ đa tài, ông sáng tác ca khúc, viết đại hợp ca-hoà tấu, được một số dàn nhạc giao hưởng và hợp xướng Mỹ và thế giới trình diễn. Nhạc của ông khoan thai, trữ tình, thấm đượm tình quê hương. Niềm đam mê về âm nhạc của ông từng được ông diễn bày rằng, "Âm nhạc là tàu khúc của vũ trụ, nhà soạn nhạc chỉ có khả năng nghe và ghi lại một vài điểm nhỏ của tàu khúc vĩ đại ấy để chia sẻ với đồng loại". Ông còn là một nhiếp ảnh gia có giải thưởng, tác phẩm được trưng bày tại vài quốc gia trên thế giới và có mang sang triển lãm tại Dallas trong lần này.

Với gần 20 tiết mục, mỗi tiết mục đều mang một sắc thái và phong cách riêng biệt, đã mang lại sự bất ngờ, thú vị lẫn cảm kích cho khán giả hiện diện, trong đó có không ít khán giả đã đến từ các thành phố trong và ngoài Texas.

Mở màn chương trình là tiết mục Dạ Cổ Hoài Lang rất độc đáo của cổ nhạc sĩ Cao Văn Lầu qua giọng ca và tiếng đàn kim của nghệ sĩ Chí Tâm, tiếng đàn bầu Hải Yến, ngón đàn tranh Lily Nguyễn và tiếng trống Ian Bùi.

Đó là giọng nam cao Tenor cuốn cuộn, âm vang của nghệ sĩ Phạm Hà trong các ca khúc Ca Ngợi Tự Do, Mơ Về Quê Tôi của nhạc sĩ Lê Văn Khoa. Đó là tiếng

hát thánh thót của nghệ sĩ Ngọc Hà, phu nhân của nhạc sĩ Lê Văn Khoa cũng qua các ca khúc của ông như Chiều Thu và Sài Gòn Của Tôi của nhạc sĩ Ian Bùi.

Đó là ca khúc rất cảm động Đứng Đứng Bên Mộ Tôi Mà Khóc (Do Not Stand at My Grave and Weep) của thi sĩ Clare Harner, được nhạc sĩ Patrick Vũ soạn nhạc và ban hợp xướng Dallas Chamber Choir trình diễn dưới sự điều khiển của nhạc trưởng gốc Việt Jon Lê Culpepper để tưởng niệm các nạn nhân trong vụ xả súng tại Allen.

Đó là ngón đàn guitar điệu luyện của nghệ sĩ Nguyễn Đức Đạt hay tiếng cello sâu lắng của Sumo, tức Liaminh Bùi và tiếng đàn tranh réo rắt, vui nhộn diễn đạt trong tác phẩm Trăng Rằm của nghệ sĩ Hải Yến cùng dàn giao hưởng.

Và chắc chắn là các tiết mục độc đáo trong giọng hát lần diễn xuất tuyệt vời của hai nghệ sĩ giọng nữ cao Soprano là Teresa Mai và Hila Plitmann trong ca khúc Diễm Xưa của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn được nhạc sĩ Duy Trần hòa âm và đệm dương cầm. Ca sĩ tài sắc Teresa Mai với nghệ danh Sangeeta Kaur, mang ý nghĩa là "Nàng công chúa âm nhạc và khúc thanh âm" là người Việt đầu tiên giành giải Grammy vào năm 2022 và ca sĩ Hila Plitmann gốc Do Thái đã hai lần được trao giải Grammy.

Cả hai còn trình diễn thêm chung bản opera cổ điển Andromeda trong album nhạc chuẩn bị được phát hành là Mythologies II, do nhà soạn nhạc cũng từng nhận giải Grammy và cùng xuất hiện trên sân khấu là

Danaë Xanthe Vlasse. Khúc opera này được Robert Thies, một dương cầm thủ lừng danh, từng trình diễn chung các dàn đại hòa tấu các quốc gia và cho các nhà sản xuất phim, soạn nhạc tại Mỹ đệm nhạc.

Ba ca khúc trong trường ca Hồn Vọng Phu của nhạc sĩ Lê Thương được ban hợp xướng Allen trình bày dưới sự phụ họa các nhạc cụ cổ truyền Việt Nam từ các nghệ sĩ Chí Tâm, Hải Yến và các giọng ca Ngọc Hà, Phạm Duy đã được khán giả đồng loạt đứng dậy vỗ tay hát theo các nghệ sĩ, có lẽ là giây phút xúc động nhất với những người tham dự.

Trên trang facebook cá nhân của mình, nhạc trưởng Jon Lê Culpepper có viết rằng, anh lớn lên và theo đuổi đam mê trong môi trường không có nhiều nhạc sĩ cổ điển người Việt thì chương trình "Dòng Chuyển Của Âm Thanh" có lẽ đã mang lại cho anh và khán giả người Việt một cơ hội được gặp gỡ không chỉ nhạc sĩ Lê Văn Khoa mà cả những tài năng gốc Việt còn rất trẻ trong lãnh vực âm nhạc cổ điển này.

Đó là nhạc sĩ Patrick Vũ, sẽ tốt nghiệp cao học âm nhạc trong năm nay nhưng tác phẩm của anh đã được các dàn hợp xướng Mỹ trình diễn nhiều nơi và đã được National Concerts mời sáng tác một bản hợp xướng sẽ được trình diễn tại Carnegie Hall tại New York, là một trong những trung tâm trình diễn âm nhạc cổ điển uy tín và danh

giá nhất thế giới. Đó là Dylan Trần từ Louisiana, nhà soạn nhạc và từng được nhiều giải thưởng sáng tác và có tác phẩm được trình diễn ra ngoài nước Mỹ, như tại Úc, Anh, Pháp, Áo, Phần Lan... Đó là Duy Trần, một cựu sinh viên cao học về nhạc phim tại USC và là nhà soạn nhạc có nhiều khách hàng như Sony, Samsung..., các tác phẩm của anh từng xuất hiện trong các liên hoan phim như Sundance, Hollyshorts...

Nhạc sĩ Duy Trần cũng là nhà sản xuất chương trình "Dòng Chuyển Của Âm Thanh" này, người đã bỏ rất nhiều công sức để phân lại các tác phẩm của nhạc sĩ Lê Văn Khoa cho từng nhạc cụ trong dàn giao hưởng, phối hợp cùng nhóm kỹ sư âm thanh và cùng với cô Diễm Tú để viết và đọc các mẫu giới thiệu Anh-Việt cho từng mỗi bản nhạc, mà đã nhận được khá nhiều lời khen ngợi.

Được chuẩn bị từ tháng Hai năm nay, có sự chấp thuận và ủng hộ của Chủ Tịch Kathy Litinas cùng ban quản trị The Allen Philharmonic tại thành phố Allen, Texas cùng các nhạc trưởng, giám đốc âm nhạc như Ryan Ross, Rusty King ..., anh Ian Bùi và cô Diễm Tú cũng là hai thành viên thuộc ban giám đốc của tổ chức này, đã dành rất nhiều công sức và thời gian để thực hiện cho chương trình công phu và quy mô này trọng vai trò là các giám đốc chương trình. Từ việc mời các nghệ sĩ tham dự, tổ chức, quảng bá, tìm bảo trợ tài chính cho đến việc chuyển ngữ Anh-Việt, Việt-Anh lời các ca khúc được trình bày và phóng lên màn

ảnh trong đêm diễn. Cũng nói thêm, Ian Bùi là dịch giả sang Anh ngữ cuốn hồi ký Kieu Chinh, An Artist in Exile của nữ tài tử Kiều Chinh .

Trên các trang facebook cá nhân sau đêm diễn hay khi được phỏng vấn, không ít khán giả đã bày tỏ sự cảm ơn của họ gởi đến BTC, những nhạc trưởng, các nhạc công dàn giao hưởng cùng các ca sĩ ban hợp xướng, các nhân viên hậu trường và những nhà bảo trợ Việt Nam như Studio Hill, Cindi's Restaurant, SuTi Craft Distillery, Saigon Block ... cùng các cơ quan truyền thông Việt ngữ đã góp phần mang đến cho họ một chương trình vô cùng đặc sắc và ý nghĩa này, tạo cho người xem nhiều cảm xúc đến như vậy.

Nhưng không chỉ với khán giả mà hầu hết các nghệ sĩ, nhạc sĩ Mỹ-Việt trình diễn trong chương trình cũng đều đăng tải hình ảnh và cảm xúc của mình về chương trình quá đặc biệt, hội tụ nhiều tài năng hai nền văn hóa trên cùng một sân khấu. Trên trang facebook của mình, nhạc sĩ Patrick Vũ bày tỏ rằng, một trong những ít dịp tôn vinh âm nhạc, văn hóa và cộng đồng Việt Nam như vậy đã giúp anh nhận thức được nguồn cội của mình và cảm thấy tự hào mình là người Việt Nam mà có đôi khi anh không cảm thấy như vậy.

Khi được hỏi cảm nghĩ về chương trình, nhạc sĩ Lê Văn Khoa đã trả lời rằng, điều ông vui nhất là chúng ta đã đưa nhạc Việt âm vang, hoà vào với nhạc giao hưởng Tây Phương và khán giả Việt lần đầu được nghe ban hợp ca Mỹ trình bày một số ca khúc Việt quen thuộc. Ông cũng nói thêm rằng, các nhạc sĩ Mỹ trong chương trình đều bày tỏ sự thích thú và cảm ơn ông đã biên soạn những tàu khúc Việt Nam mà lần đầu tiên họ trình diễn.

Còn với ca sĩ Teresa Mai, cô cho biết không chỉ rất vui đã tham gia trình diễn trong chương trình mang lại những cảm xúc lạc quan cho khán giả mà còn vui hơn khi lần đầu gặp được những nhạc sĩ, nhạc trưởng thuộc thế hệ gốc Việt thứ nhì đây hứa hẹn và hy vọng, mang tài năng và đam mê ở một cung bậc cao hơn đến với âm nhạc Hoa Kỳ và thế giới./

VAI TRÒ CỦA PHỤ NỮ TRONG VIỆC CHUẨN BỊ CHO GIA ĐÌNH ĐỐI PHÓ VỚI THIÊN TAI

SAN FRANCISCO, California (VB) – Vào trưa ngày Thứ Năm 4 tháng 4 2024, tổ chức Phục Vụ Truyền Thông Sắc Tộc (Ethnic Media Services - EMS), kết hợp với tổ chức Truyền Thông Gốc Phi California (California Black Media) đã có buổi họp báo qua zoom với giới truyền thông cộng đồng sắc tộc. Chủ đề của buổi họp báo nhằm nâng cao nhận thức cộng đồng về Listas California, một chương trình của Văn Phòng Dịch Vụ Khẩn Cấp Thống Đốc California (Cal OES), nhằm dành cho phụ nữ vai trò trung tâm của gia đình trong việc đối phó với các tình huống khẩn cấp, thiên tai.

Các diễn giả chính trong buổi họp báo:

- Diana Crofts-Pelayo, Phụ Tá Giám Đốc, Văn Phòng Dịch Vụ Khẩn Cấp Thống Đốc California (Cal OES).
- Stephanie Nguyen, nữ dân biểu tiểu bang Địa Hạt 10.
- Shayla Happi Amenra-Warmsley, giáo viên gốc Phi.

Lũ lụt, cháy rừng, động đất đang ngày càng trở thành những đe dọa thường trực California. Bắt đầu từ 2019, Listos California là một chương trình nhằm tăng cường khả năng đối phó thiên tai cho những cộng đồng dân cư có rủi ro cao. Chương trình kết nối cư dân với mạng lưới các tổ chức cộng đồng trên toàn tiểu bang. Sứ mệnh của chương trình là cung cấp thông tin, giáo dục để giúp cư dân California chuẩn bị

tốt hơn với các thảm họa thiên nhiên như lũ lụt, cháy rừng và động đất. Những thông tin được chuẩn bị bằng nhiều ngôn ngữ của các cộng đồng, trong đó có tiếng Việt. Để biết thêm thông tin, có thể truy cập trang mạng www.ListosCalifornia.org

Nghiên cứu của Listos California vào năm 2023 xác định các nhóm nhân khẩu học chính cần được quan tâm trong việc chuẩn bị đối phó với thiên tai, trong đó phụ nữ thuộc các cộng đồng sắc tộc có một vai trò quan trọng trong gia đình. Từ đó, Cal OES giới thiệu chương trình Listas vào tháng 3, là tháng vinh danh phụ nữ.

Trong phần trình bày của mình, Diana Crofts-Pelayo giới thiệu mục đích chính của chương trình Listas là cung cấp cho phụ nữ những kiến thức cụ thể, hữu ích, giúp họ đủ tự tin để trở thành người đầu tàu trong gia đình khi đối phó với thiên tai. 5 điều quan trọng nhất cần chuẩn bị:

- Ghi danh để được nhận cảnh báo, thông tin về thiên tai từ các cơ quan chính quyền hữu trách: <https://www.listoscalifornia.org/alerts/>
- Lên kế hoạch những việc cần làm.
- Chuẩn bị những thứ quan trọng cần mang theo khi phải di tản ra khỏi nhà.
- Chuẩn bị những thứ quan trọng cần có trong trường hợp phải ở lại nhà.
- Giúp đỡ hàng xóm, người thân nếu cần thiết.

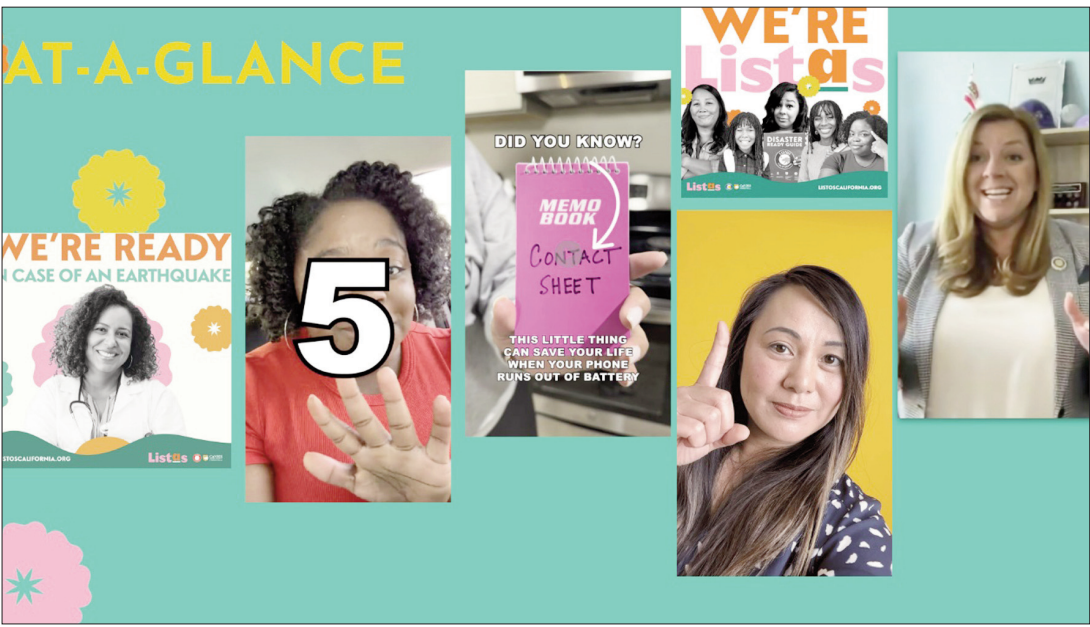
Đối tượng của Listas là những phụ nữ đứng đầu trong gia đình, những người

thường chăm sóc cả người già lẫn trẻ em trong gia đình. Những phụ này thường có độ tuổi trong khoảng 18-49.

Listas đã thực hiện hơn 70 video ngắn, vui và sinh động, trực quan để hướng dẫn cách đối phó với những loại thiên tai, thảm họa khác nhau. Những nhân vật hướng dẫn trong video đều là phụ nữ. Đa số trong số họ là những phụ nữ có vai trò lãnh đạo, mẫu mực trong các cộng đồng sắc tộc: nữ thượng nghị sĩ tiểu bang Angelique Ashby, nữ dân biểu tiểu bang gốc Việt Stephanie Nguyen... Có thể xem toàn bộ các video này trên Youtube của Listos: <https://www.youtube.com/@listoscalifornia/videos>

Cô Diana Crofts-Pelayo cho biết mình xuất thân từ một gia đình di dân gốc Mỹ Tây Cự, có truyền thống gắn bó gia đình cao. Cô nhận thấy những phụ nữ trong gia đình như bà, mẹ... đều là những người luôn quan tâm, chăm sóc những thành viên khác. Vì vậy, cô tin rằng Listas đặt trọng trách cho người phụ nữ trong công việc chuẩn bị cho gia đình đối phó với thiên tai là rất hợp lý.

Nữ dân biểu liên bang Stephanie Nguyen cho biết mình là con của một gia đình thuyền nhân tị nạn. Theo truyền thống của văn hóa Việt, đàn ông là chủ gia đình, người phụ nữ không có tiếng nói quan trọng. Điều này đang thay đổi trong cộng đồng người Việt ở Mỹ, với sự đề cao vai trò của người phụ nữ trong gia đình. Theo cô, phụ nữ rõ ràng là chỗ dựa của người

già, trẻ em. Đứa trẻ đi học về nhà sẽ tìm mẹ để hỏi thức ăn. Cha mẹ thường hỏi con gái mỗi khi có việc cần nhờ vả. Vì vậy, cô đồng tình với việc đề người phụ nữ đảm nhận vai trò điều hợp gia đình đối phó với thiên tai.

Về việc thực hiện những video hướng dẫn cách chuẩn bị khi thiên tai xảy ra, Stephanie cho rằng những người phụ nữ sẽ truyền thông điệp có hiệu quả hơn, thu hút hơn, đặc biệt là với đối tượng khán giả là nữ giới. Khi những người nữ xem video, thấy những phụ nữ có vai trò lãnh đạo như Stephanie Nguyen, Angelique Ashby... hướng dẫn, họ sẽ nghĩ rằng: “nếu những phụ nữ này làm được, tôi cũng làm được”.

Trong video của mình https://www.youtube.com/watch?v=TvMLQ_sjsbo, cô Stephanie xuất hiện duyên dáng với chiếc dù, nói về 5 điều quan trọng cần phải chuẩn bị để đối phó với mưa lũ. Cô nhấn nhủ với cộng đồng gốc Việt rằng

thiên tai xảy ra ngày càng thường xuyên ở Cali, và không chừa một ai. Nhiều người ở Cali chưa có kinh nghiệm đối phó với lũ lụt, cháy rừng, động đất. Vì vậy, việc xem những hướng dẫn, tự trang bị cho mình những kiến thức cần thiết là quan trọng.

Diễn giả Shayla Happi Amenra-Warmsley là một người da đen, là một giáo viên và là bà mẹ của hai con nhỏ. Trong cả hai vai trò mẹ và cô giáo, việc trở thành người lãnh đạo đối phó với thiên tai đều quan trọng. Cô cảm ơn Listas đã mời cô tham dự vào chương trình, trở thành người truyền đi thông điệp đến với cộng đồng của mình. California luôn đi đầu trong việc đề cao vai trò người phụ nữ thuộc các cộng đồng sắc tộc

trong các hoạt động gia đình, xã hội.

Thông điệp chung của Listas: mọi người nên lên trang mạng www.ListosCalifornia.org để tìm hiểu thông tin về cách đối phó với các tình huống khẩn cấp. Và quan trọng nhất, hay ghi danh để nhận được những cảnh báo về thiên tai kịp thời, cùng những hướng dẫn quan trọng trong việc đối phó: <https://www.listoscalifornia.org/alerts/> (VB)

Việt Báo Online phục vụ bạn Bất cứ giờ nào Bất cứ nơi nào vietbao.com trình bày trang nhâ danh mục để tìm tin tức cập nhật hoá cả trăm ngàn trang bài Viết Về Nước Mỹ Kinh tế -Kỹ thuật Sinh hoạt cộng đồng Đời sống - Bình luận Sức khỏe - Biên khảo Weekend - Thương mại

*Hơn 120,000 độc giả mỗi ngày.
Hơn 1,500,000 hits mỗi tháng.
Quảng cáo hữu hiệu trên vietbao.com*

Kiểm soát Huyết áp của Quý vị

Quý vị có thể giảm nguy cơ bị bệnh tim, bị đột quỵ và bệnh thận của mình.

Nếu quý vị bị cao huyết áp, điều quan trọng là cần kiểm tra huyết áp thường xuyên và đến khám với bác sĩ để giúp kiểm soát tình trạng này.

caloptima.org
CalOptima Health, A Public Agency

CalOptima Health

Sức Khỏe Của Quý Vị Là Quan Trọng Nhất Với Chúng Tôi

BUI VINH PHÚC: NHÀ PHÊ BÌNH CỦA THƠ MỘNG, U HIỂN

Phan Tấn Hải

Tuyển tập “9 Khuôn Mặt: 9 Phong Khí Văn Chương” của Bùi Vĩnh Phúc là những trang sách phê bình văn học độc đáo, nơi đây 9 người cầm bút nổi tiếng của Miền Nam – Thanh Tâm Tuyền, Mai Thảo, Vũ Khắc Khoan, Võ Phiến, Nguyễn Mộng Giác, Nguyễn Xuân Hoàng, Phạm Công Thiện, Bùi Giáng, Tô Thùy Yên – được chiếu rọi trên trang giấy rất mực trân trọng, công phu, phức tạp, và nổi bật là kiểu phê bình văn học rất mực thơ mộng của họ Bùi.

Tuyển tập “9 Khuôn Mặt...” dày 440 trang của Bùi Vĩnh Phúc có một điểm đặc biệt: bạn chỉ cần đọc khoảng mười trang sẽ nhận ra tư thân tuyển tập cũng là một sáng tác văn học vì chính bút pháp phê bình của họ Bùi cũng đầy sương khói nghệ thuật. Chúng ta có thể nghiệm ra rằng, một tác phẩm nghệ thuật, thí dụ, ca khúc “Hương Xưa” của nhạc sĩ Cung Tiến, tuy ngắn chỉ có 5 phút, nhưng tuổi thọ có thể là vài thập niên hay vài thế kỷ, vì thỉnh thoảng chúng ta lại có thể nghe lại dòng nhạc của Cung Tiến, năm sau, mười năm nữa, và nửa thế kỷ nữa. Đó là tuổi của nghệ thuật. Tương tự, các bài thơ của Thanh Tâm Tuyền, Bùi Giáng, truyện của Nguyễn Mộng Giác và tất cả tác phẩm của 9 người trên, tuổi thọ không chỉ trong vài trăm trang sách. Như Truyện Kiều của Nguyễn Du, đôi khi gần bố rất là lâu dài với hồn thơ của một dân tộc. Và cũng tương tự, với văn phong cực kỳ thơ mộng của Bùi Vĩnh Phúc, tuyển tập phê bình này trở nên có một đời sống riêng, tuổi thọ đã vượt xa hơn 440 trang, và chúng ta có thể đọc đi đọc lại, cũng tương tự như khi nghe nhạc Cung Tiến.

Và chất thơ trong văn phong phê bình của Bùi Vĩnh Phúc cũng biến đổi, không đơn điệu. Thí dụ, trong sách “9 Khuôn Mặt...” nơi bài “Mấy Tường Khúc với/về Phạm Công Thiện,” trong tiêu mục phần III có nhan đề “Đêm và ngày, và Phạm Công Thiện, và bốn mươi bảy năm trôi qua trên mặt đất (Đọc và nhìn lại Phạm Công Thiện qua “Đi cho hết một đêm hoang vu trên mặt đất)”” Bùi Vĩnh Phúc nhìn về họ Phạm, như sau:

“Người một mùi thơm, người ta nhớ lại bao nhiêu cánh đời đã sống, bao nhiêu xuân xanh đã vụt qua, bao nhiêu mộng tưởng đã bay thành khói chiều. Và những con người, những quyển sách, những ngày tháng đã đi qua, những nơi chốn đã trở thành kỷ ức, những rượu mạnh của tuổi trẻ, những nhiệt hừng của những ngày chân đạp trên gò sớm để bước vào đời. Tất cả những mùi vị những trái cây những rượu ngon của cuộc đời đó bỗng bây giờ trở lại khi người ta hơn bốn mươi bảy tuổi, người ta ngồi bên khung cửa sổ nhìn ra cây cam sai trái và những con quạ tạt đầu trượt chân để lên tế xoàng và tiếng lộc cộc của những con ngựa gỗ vào trí nhớ. Người ta ngồi và viết ra những con kiến nhỏ của cuộc đời. Những con kiến đi vào mọi thứ ngõ ngách, mọi thứ lỗ hổng của đời sống. Những con kiến hồn nhiên, vui tươi, say mê, thô tục, lãng mạn, phát phơ, ngờ nghệch, thông minh, sáng sủa, u tối, mệt mỏi, ngạo mạn, tự chế, tự phúng, tự hạ, tự tri, tự ý. Những con kiến hay có ý nghĩ tự từ nhưng luôn luôn tự triển hạn. Những con kiến, cũng như những dòng chữ kia, chưa muốn tự xóa. Chúng vẫn còn tiếp tục muốn đi

trên những cành cây xuân hạ thu đông lưu dấu cuộc đời. Đi, như là một hành động để tìm kiếm ý nghĩa đích thực của sự sống.” (trang 297-298)

Đó. Chúng ta vừa đọc nơi đó: Bùi Vĩnh Phúc phân tích tác phẩm Phạm Công Thiện, nhưng chính họ Bùi cũng đang làm thơ, khi lật qua trang sách, người thấy một mùi thơm, và rồi một thế giới mới hiện ra, khi “*tiếng lộc cộc của những con ngựa gỗ vào trí nhớ*”... Than ôi, thơ của Bùi Vĩnh Phúc đang trải nghiệm, đang đọc, đang thâm định, đang hít thở thế giới thơ của Phạm Công Thiện. Thế giới thơ này đang phả hồn vào thế giới thơ kia. Có vẻ như hai nhà thơ Bùi và Phạm đang tương tác nhau, bay bổng trên trang giấy. Những dòng chữ này sang năm đọc lại cũng thấy hay, mười năm nữa đọc lại cũng không cũ. Đó chính là sức mạnh của văn học. Lấy đầu ra một nhà phê bình văn học thơ mộng nhu Bùi Vĩnh Phúc? Hiển nhiên, tuổi thọ của sách này thấy rõ là dài hơn 440 trang, và là một không gian thơ rất mực lãng đãng của họ Bùi đang thờ vào 9 thế giới văn học kỳ vĩ của ngôn ngữ Việt.

Vấn đề không chỉ là thơ mộng. Cuộc đời sâu thăm hơn những gì chúng ta có thể hình dung. Ý nghĩa của cuộc đời ở đâu? Nơi trang sách? Vậy thì, khi chữ mờ đi với thời gian, khi sách bị đốt cháy, phải chăng dưới những tầng vô ngôn là ý nghĩa sâu thẳm? Bùi Vĩnh Phúc khi kết thúc một bài về Phạm Công Thiện đã nhắc tới một câu thường gặp trong Kinh Phật là “ư như ý vân hà?” (vậy thì, ý của người nghĩ sao?),... Chúng ta có thể nhớ rằng, Bùi Vĩnh Phúc là một giáo dân Công Giáo, nhưng trong cương vị dạy văn học bậc đại học, phải đọc và nghiên cứu rất nhiều lĩnh vực khác nhau. Và câu trích dẫn Kinh Phật để cuối một bài viết rất mực thơ mộng như đề nhắc lại về những thắc mắc lớn của nhân loại, trích:

"...người ta cũng có thể nói: Hãy đốt bỏ tất cả các cuốn sách của Phạm Công Thiện, và chỉ giữ lại những ý tưởng thơ mộng của ông, những suy nghĩ đắm đuối và dạt dào của ông, những tư tưởng đậm sâu của ông. Về sách vở, về tư tưởng, về thơ ca, về triết lý, và về cuộc đời. Nói chung. Những điều đó là thể tính, là căn cốt và hơi thở của một người, theo tôi, đã lãng đãng và lênh đênh-thơ mộng-hồn nhiên-tha thiết đi vào và đi qua cuộc trần gian này.

Ư như ý vân hà?" (trang 290)

Trong văn phong phê bình của Bùi Vĩnh Phúc, những suy nghĩ cực kỳ phức tạp đôi khi hiển lộ ra khi phải nói tới những căn đề ý nghĩa của đời người. Chúng ta hiện hữu trong cõi này. Ý nghĩa của hữu thể là gì? Và khi cuộc tồn sinh kết thúc, tức là cái chết, có phải chúng ta đang đối diện với hư vô? Bùi Vĩnh Phúc nhận định rằng thơ Thanh Tâm Tuyền cũng là những dòng suy tư về ý nghĩa-tồn sinh, về cái hướng-từ của mệnh người.

Bùi Vĩnh Phúc viết trong bài "Cái Tôi kỳ việt và Âm bản Thành phố/Tình yêu trong thơ tự do Thanh Tâm Tuyền (*)" hay “Thanh Tâm Tuyền, người thi sĩ ấy!”” trích như sau:

"Nếu nhìn hiện sinh con người, như trong cái nhìn của Heidegger, là một hữu thể bước vào thế gian, một sự Tồn tại trong Thế gian (In-der-Welt-Sein), thì con người được ném vào sự hiện diện của chính mình. Tồn tại trong Thế gian là một cơ cấu

nền tảng của hiện hữu. Và con người là một Hữu-thể-hướng-từ, tức một tồn tại, một hiện hữu cho cái chết, hướng về cái chết (Sein-zum-Tode). Con người đi trước vào cái chết. Như thế, suy nghĩ của nhà thơ là một điều tự nhiên. Thanh Tâm Tuyền có lẽ đã nhận thức con người là một trạng thức hiện hữu, và yếu tính ấy thuộc về thế giới hiện tượng, xuất hiện ra để mà qua đi. Bởi vậy, trong triết lý của Heidegger, khởi điểm của Hữu thể là Vô thể. Là Hư vô, Hư không. Trong Hư vô và qua cái Hư vô, con người nhận biết được hiện hữu mình, tồn tại mình. Và Hữu thể, như thế, được đồng hoá, hay có sự gắn bó, kết hợp với Hư vô. Suy tư về Hư vô làm con người ý thức về ý nghĩa cuộc tồn tại, hiện sinh của mình. Điều đó làm nó sống có dự phóng, có ý nghĩa hơn." (trang 30-31)

Như thế, bầu trời thơ của Thanh Tâm Tuyền cũng là một tiếng kêu giữa trời hư không về một ý nghĩa của cõi người. Bùi Vĩnh Phúc tự giải thích về cách anh đọc thơ Thanh Tâm Tuyền. Một cách khác, đúng như thế. Họ Bùi đã phê bình kiểu cực kỳ thơ mộng, nơi phần 4 của bài trên về thơ Thanh Tâm Tuyền, trích:

"Tôi muốn làm một điều khác, nhìn một cách khác. Nhịp điệu của hình ảnh, nhịp điệu của ý tưởng, nhịp điệu của ý thức. Hãy nghĩ đến một rừng cây. Một rừng cây nguyên sinh, chẳng hạn. Cây mọc trong rừng không cần vắn, không theo vắn, không nhất thiết phải ngay hàng thẳng lối. Có ánh nắng là có sự sống, có sự mọc lên và trưởng thành. Có tiết tấu riêng của chúng. Có tình yêu là có sự sống, có sự phát triển. Cây cối mọc cùng nhau có tình yêu dành cho nhau không? Hẳn là phải có. Chúng hẳn là phải “phải lòng” nhau, phải yêu thương nhau mới mọc lên cạnh nhau như thế. Con người, trong “bối cảnh” này, có lẽ chỉ là một cái duyên, nếu có thể nói được như thế, một chút duyên phù trợ. Một chút duyên, trong lẽ nhân duyên. Có một rừng cây, như một bài thơ, cho ta thấy rõ nhịp điệu của hình ảnh, cho dù cây cối có thể không mọc “ngay hàng thẳng lối” để “tiếp ứng” nhau. Còn ý tưởng và ý thức? Chắc là có đấy. Một rừng cây cũng sẽ có riêng trong chúng một nhịp điệu về ý tưởng và ý thức nào đó, nhìn từ góc độ của Ké Sáng Tạo, của Thiên Nhiên, của Trời Đất. Những bài thơ của Thanh Tâm Tuyền, chẳng hạn như các bài Vĩ Tuyền, Chim, Lệ Đá Xanh, Hoa, Bến Tàu, Mưa Ngủ, chẳng hạn, đều có thể nhìn như những cánh rừng như thế. Chưa kể những bài dài hơn, hay gần chất văn xuôi hơn." (trang 45)

Thế đó. Bùi Vĩnh Phúc phê bình văn học, và phê bình cũng tự thân là thơ. Và cái chất thơ của đời sống, đôi khi nằm ngoài ngôn ngữ. Tức là, vô ngôn. Có lẽ, bài phức tạp nhất của Bùi Vĩnh Phúc trong tuyển tập “9 Khuôn Mặt...” là bài về Vũ Khắc Khoan, người nổi tiếng về các vở kịch theo một hình thức kịch rất là mới. Và đó cũng là lý do Bùi Vĩnh Phúc đối chiều song trùng Vũ Khắc Khoan với nhà soạn kịch Samuel Beckett, người nổi tiếng trong phong trào tiểu thuyết mới. Kịch bất lợi là không được chú trọng trong thế giới văn học Việt Nam. Đọc giả trẻ ở hải ngoại lại càng ít biết tới Vũ Khắc Khoan. Nhưng các nhận định của Bùi Vĩnh Phúc có thể là một

giới thiệu về một thế giới kịch, nơi ngôn ngữ nghệ thuật như một cái có đề nói lên cái thế giới đầy phi lý không minh giải (nơi chúng ta cũng là các nhân vật đứng nơi các ga xếp cõi đời để chờ một giải thích từ nhân vật Godot không ai biết tới). Trong bài “Vũ Khắc Khoan & Samuel Beckett: Nghệ Thuật, Như Một Cái Có,” Bùi Vĩnh Phúc nói về cái nhìn của Vũ Khắc Khoan về một hình thức kịch rất mới, trích:

"Vũ Khắc Khoan yêu sự vô ngôn này. Ông cũng lập đi lập lại nhiều lần cái quan niệm của ông cho rằng một vở kịch lớn là một vở kịch không có khán giả. Khán giả với diễn viên là một . Khán trường và sân khấu không còn sự ly cách (sự ly cách này vốn dĩ đã thật là mỏng manh trong bản chất của kịch)."(trang 148)

Nhưng, nhân loại không thể vô ngôn được. Do vậy, lời nói phải bật ra, và sự sống hiển lộ. Bùi Vĩnh Phúc phê bình kịch Vũ Khắc Khoan mà y hệt như đang tự đối thoại với lòng mình, trích:

"Đối thoại sẽ làm bật tung hiện hữu, bật tung sự sống. Anh sống thế nào thì anh nói làm vậy. Ngôn ngữ như một cuốn sách mở ra để người khác nhìn vào nội-dung-anh. Một thế giới phi lý có thể tự trình bày nó bằng những đối thoại phi lý. Một thế giới trống rỗng có thể tự mở ra bằng những âm thanh và cuồng nộ. Ở đây, con người chẳng có chọn lựa, xao xuyên gì để chứng tỏ là mình sống cả. Tôi nói, bởi thế tôi sống. Đây thực là một chân lý giản dị. Bởi vì tôi phải làm một cái gì trong khi chờ đợi. Tôi phải làm một cái gì đó để chứng tỏ sự có mặt của tôi. Vậy thì, hãy nghe một nhân vật của Vũ Khắc Khoan trong Ga Xếp gọi chuyên..." (trang 163)

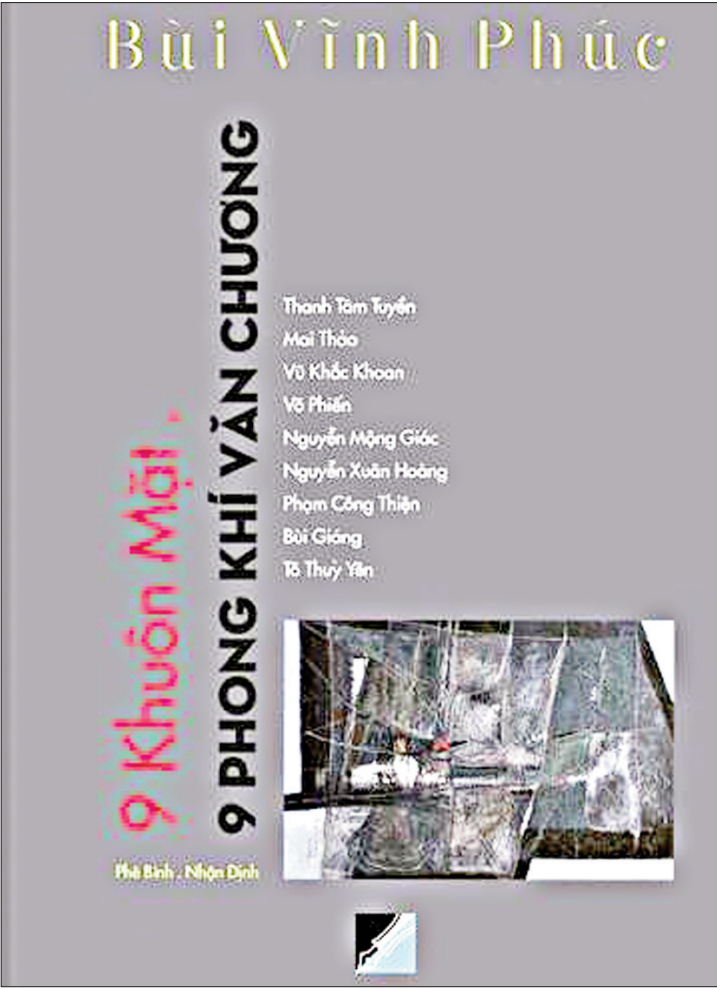
Như chúng ta đã nói nơi đầu bài, Bùi Vĩnh Phúc ngoài yếu tố chủ đạo là thơ mộng, vẫn còn các phương diện công phu, phức tạp... Nơi đây, một học giả họ Bùi hiện ra. Chỗ này, tôi xin thú thật rằng, với bản chất là một nhà báo lâu năm, đã quen với cách viết đơn giản trong đời thường, tôi hơi khựng lại khi đọc những dòng phân tích ngữ học, phức tạp. Bùi Vĩnh Phúc chỉ làm cho tròn chức năng phê bình, cho nên, chỗ phức tạp thì phải nói phức tạp. Dĩ nhiên, thơ Bùi Giáng bên cạnh yếu tố thơ mộng, giỡn chơi, cũng là những hí lộng về ngữ pháp và mặt nghĩa hiện sinh.

Trong bài viết nhan đề “**Trích đoạn bàn về thơ của Bùi Giáng trong tiểu luận ‘Vấn đề thẩm thức một tác phẩm nghệ thuật’ của Bùi Vĩnh Phúc**” (một kiểu đặt nhan đề dài và phức tạp của Bùi Vĩnh Phúc, chúng ta đọc thấy họ Bùi dẫn ra 2 câu thơ của Bùi Giáng và phân tích về cách đặt câu phức tạp, trích như sau:

*“Bây giờ / em ở nơi đâu
Cổ trên mình mây em / sâu ra sao*

Trên quan điểm từ-vụ-học, và hiểu một cách bình thường, thì câu lục bất buộc phải ngắt 2-4, câu bát 5-3. “Bây giờ” là một trạng từ, đứng vai trò của một trạng ngữ (adverbial phrase), phải được tách ra khỏi mệnh đề chính. Mệnh đề “em ở nơi đâu” là một câu hoàn chỉnh và ngắn, không cần tách đoạn.

Câu bát, nguyên cả cụm từ “Cổ trên mình mây em” là chủ từ. Nó là một danh-ngữ (noun phrase), đứng vai trò chủ ngữ (subject) và không thể tách ra được. Dù sao, ta nhận thấy trong cụm từ này,

Bìa sách tuyển tập “9 Khuôn Mặt: 9 Phong Khí Văn Chương” của Bùi Vĩnh Phúc.

“Cổ” là danh từ chính, và “trên mình mây em” (hiểu ngầm động từ “mọc”) là trạng ngữ chỉ nơi chốn (hay vị trí), làm rõ nghĩa cho danh từ “cổ” (hay rõ và đúng hơn là cho động từ hiểu ngầm “mọc”). Cụm từ “sâu ra sao” là vị ngữ (predicate), trong đó “sâu” là bổ túc từ (complement) (với động từ “thì” được hiểu ngầm), “ra sao” là trạng từ. Trong Anh và Pháp ngữ, cũng như trong một số ngôn ngữ khác, trạng từ ra sao này được một luật biến hóa (transformational rule) cho phép nhảy lên đầu câu để biến thành những từ How và Comment, v.v....; đồng thời luật này lại kéo theo một luật nữa, bắt buộc việc đảo ngược chủ từ và động từ trong câu.” (trang 355)

Có vẻ như nhà thơ Bùi Giáng đang đùa giỡn, kiểu như “Bây giờ em ở nơi đâu, Cổ trên mình mây em sâu ra sao” khi nói chuyện với một cô bạn nhỏ nào đó. Khi bạn nói chuyện với một cô bạn gái nhỏ, hiển nhiên bạn không thể bảo cô này rằng bạn đang khởi đầu bằng một danh ngữ rồi kế tiếp là chủ ngữ, và vân vân. Có phải nhà phê bình Bùi Vĩnh Phúc đã đi quá đà khi phân tích như thế? Nghĩa là, trong khi Bùi Giáng tiên sinh đang thi thăm hỏi cô bạn đang thẹn thùng rằng có mọc có sâu chẳng, thì Bùi Vĩnh Phúc dí ống kính hiển vi vào chỗ có mọc để thắc mắc rằng có phải có mọc ngược vì đảo ngược chủ từ và động từ... Than ôi, một vô cùng, khi đọc như thế. Nhưng cũng là hứng thú vô cùng khi chữ nghĩa mọc ra cỏ sâu.

Nơi một mặt khác, Bùi Vĩnh Phúc cũng nhìn thơ Bùi Giáng như những trận mưa chữ giữa trời thơ mộng. Nơi đây, Bùi Vĩnh Phúc viết y hệt như làm thơ, một kiểu phê bình văn học hệt như đang làm thơ. Và trên những dòng chữ Bùi Vĩnh Phúc, chúng ta đang nhìn thấy những mưa nguồn cổ quận, sương mù bên cũ... Trời ạ, sao đã có một nhà thơ Bùi Giáng, mà lại bỗng hiện ra một nhà phê bình Bùi Vĩnh Phúc, để rồi chúng ta đọc mà ngán ngờ trên từng trang giấy. Bùi Vĩnh Phúc đã viết trong bài **có nhan đề "Bùi Giáng, bước chân đi tìm hồn nguyên tiêu và một màu hoa trên ngàn"** những dòng thơ mộng như sau, trích:

"Bùi Giáng đã ra đi rồi. Nhưng vàng trắng ông để lại vẫn mãi còn nguyên một màu sơ thủy. Những lá hoa còn hay những dòng chữ mà ông để lại cho đời vẫn thấp thoáng mãi trong những bóng sương mù của thi ca, của hồn nguyên tiêu ngày cũ. Mãi mãi, chúng sẽ còn để ngân lại trong lòng những người yêu quý ông

những tiếng gọi trở về. Trở về bên sơ đầu của những cơn mưa nguồn ngày cũ, của những bài ca quân đào hoang vu, của những lời cổ quận mịt mù gang tấc. Hẳn đã nhiều lần trong cuộc tồn sinh của mình, Bùi Giáng đã nhận thấy rằng quê hương của ông, cổ quận của ông đã không còn như xưa. Dù quê hương hay cổ quận đó có được hiểu như thế nào đi nữa thì ông cũng đã “chết nhiều lần trong trần sống”, và trong cuộc đời này, hình như nhiều lúc ông đã lạc mất lối về. Bởi thế, để tìm về đường xưa lối cũ của những hồn nguyên tiêu (Ngô ban sơ, hạnh ngân dài / Cồng xỏ còn vọng điệu tài tử qua / Lỡ từ lạc bước bước ra / Chết từ sơ ngộ màu hoa trên ngàn), có lẽ người thi sĩ ấy chỉ còn có thể tìm về và tìm vào những cuộc chiêm bao..." (trang 342)

Một nhà văn có tác phẩm gắn liền với lịch sử nhiều nhất là Nguyễn Mộng Giác. Kể cả lịch sử xây dựng văn học hải ngoại, và cả những hình ảnh lịch sử trong các tác phẩm, dù trường thiên tiểu thuyết hay truyện ngắn. Cả Bùi Vĩnh Phúc và Nguyễn Mộng Giác đều là thuyền nhân, vượt biển sau năm 1975. Những ngày đầu tiên cầm bút để sáng tác văn học ở hải ngoại là những ngày rất mực gian nan. Trong tuyển tập “9 Phong Khí...” Bùi Vĩnh Phúc kể lại những ngày hình thành văn học hải ngoại, trong đó Nguyễn Mộng Giác đứng ra gánh vác những phần nặng nhọc.

Trong bài viết nhan đề "Nhớ Nguyễn Mộng Giác. và tưởng nhớ một thời văn" Bùi Vĩnh Phúc kể về những bước khởi đầu, trích:

"Năm 1985, chúng tôi có dịp ngồi chung với nhau cùng với một số bạn văn như Nguyễn Bá Trạc, Hoàng Khởi Phong, Phạm Quốc Bảo, Cao Xuân Huy... để làm nguyệt san Văn Học Nghệ Thuật (bộ Văn), rồi sau đó là Văn Học. Những bước khởi đầu của tờ báo này, cùng với những khó khăn và những kỷ niệm mà chúng mang lại, đã luôn là những rung động không hề tắt—tôi nghĩ như thế—của tất cả anh em chúng tôi mỗi khi có cơ hội nhìn lại hay làm sống lại trong tâm hồn mình những ngày tháng đó. Tôi sẽ không kể lại những chuyện ấy ở đây. Nhưng tôi muốn nói là những kỷ niệm ấy đẹp. Đó là những kỷ niệm của một nhóm “đầu xanh tuổi trẻ”, lưu vong bên ngoài đất nước, yếu văn chương chữ nghĩa Việt, thiết tha với sự mơ mộng và những lý tưởng đáng yêu của mình, và đã dám đánh đổi nhiều thứ để có được tờ báo ấy và những kỷ niệm ấy. Có những người trong

Xem tiếp **TUYỂN TẬP** trang 17

Tiếp TUYẾN TẬP trang 16

chúng tôi, trong đó ít nhất là Nguyễn Bá Trạc, Nguyễn Mộng Giác và Hoàng Khởi Phong, cách này hay cách khác, đã viết về những ấn tượng và rung động mà thời kỳ này còn để lại trong lòng họ. Cho dù mỗi người có một phong cách, một văn cách riêng, với những bằng mẫu kỷ niệm riêng, với những ám sắc riêng và những độ rung khác nhau nơi những kỷ niệm chung, tôi nghĩ tất cả chúng tôi đều đã chia sẻ với nhau những nét chung nhất và đẹp tươi của những kỷ niệm ấy, cho dù cũng có những chỗ những nét mực kia đã bị thời gian làm cho phai pha đi ít nhiều." (trang 237-238)

Nhà văn Nguyễn Mộng Giác hiện ra như một người không lồ, cả trong đời thường, khi cuu mang nhiều bạn văn nghệ, và cả trong văn học, khi sáng tác những bộ trường thiên dẫn tới những cuộc tranh luận đầy sóng gió. Đề thấy được tâm vóc khổng lồ đó của Nguyễn Mộng Giác, phải cần tới một nhà phê bình văn học có đôi mắt nhìn được xuyên suốt sáu cõi. Bùi Vĩnh Phúc đã đóng được vai trò của thiên lý nhân đó, một cách thơ mộng, một cách xuất sắc.

Trong bài viết nhan đề **“Trên những lớp sóng của mùa biển động”** với ghi chú nội tiêu đề là (Bài nói chuyện về tác phẩm Mùa Biển Động của Nguyễn Mộng Giác tại George Mason University, Washington, D.C., ngày 30 tháng 11, 1989), Bùi Vĩnh Phúc đã nhận định rằng:

"Mùa Biển Động là một tác phẩm có một kích thước lớn, và cũng là một tác phẩm có tham vọng lớn không kém. Nó muốn ghi lại biến chuyển tâm trạng của những thanh niên trưởng thành trong chiến tranh, trải dài từ lúc Đế Nhất Cộng Hòa sụp đổ cho đến tháng 4, 1975, và ghi lại cái tâm trạng tha hương của những nhân vật chính sau thời điểm tang thương đó." (trang 225-226)

Cái tuyệt vời của Nguyễn Mộng Giác là viết nhiều như mưa lũ về những đau đớn lịch sử, trong đó có khoảng trên dưới một trăm nhân vật, trong đó có những nhân vật được xem là có thật trong lịch sử và phần nào hư cấu, như Tường, như Ngô... Và cái tuyệt vời của nhà phê bình Bùi Vĩnh Phúc là nhìn thấu suốt qua những trang giấy trường thiên tiểu thuyết, để thấy rằng tất cả những nhân vật trong đó, như Tường, Ngô, Diễm, Nam, Quỳnh Như, Quỳnh Trang, Mẫn, Thanh Tuyền, Lãng... chỉ là hóa thân của hai nhân vật chính là: Thất và Tấn. Mất và tan.

"Vậy thì, nhân vật chính trong Mùa Biển Động của Nguyễn Mộng Giác chính là sự thất tán. Thất và tán. Mất và tan. Mất mát, tàn rụng, và tan vỡ, tan rã, tan tác. Mất là hệ quả của tan, và tan là nguyên nhân đưa đến mất. Mất và tan những gì? Đó là sự mất mát, tan vỡ, tan tác, tan rã của những con cáu, những giá trị xã hội, những giềng mối đạo đức, luân lý tưởng như đã là bền vững trong xã hội ta trong suốt bao nhiêu năm. Đó là sự tan vỡ của những mộng tưởng, của những lý tưởng, và ngay cả của những ảo tưởng nữa, mà nhiều người đã từng ôm ấp trong suốt một thời tuổi trẻ. Đó cũng là sự tan tác, bị lán đi tung tóe bốn phương tám hướng của những con người đã tưởng suốt đời được sống và ôm lấy quê hương, hay của những con người để mặc thân mình cho sóng vui, cho biển đập.

“Nhưng, chính là trong nỗ lực xây dựng và vẽ lại cái tiến trình tan và mất, mất và tan đó mà tác giả Nguyễn Mộng Giác đã cho chúng ta cơ hội tìm lại được những giá trị cũ. Tác giả cho chúng

ta sống lại tâm trạng của những kẻ sống trong con lốc xoáy của cả một thời đại. Và cũng từ đó, ông giúp chúng ta tìm thấy những giá trị vĩnh cửu của sự sống, cái ý nghĩa cao quý của đời sống con người. Tác giả đã giúp đem trả về cho chúng ta những điều ấy qua những trang sách của ông. Trình bày cái tán, để thấy cái tụ. Trình bày cái mất, để thấy cái trở về, cái còn vĩnh viễn. Đó là một nghịch lý văn chương mà tôi tìm thấy trong Mùa Biển Động." (trang 227)

Trong khi Nguyễn Mộng Giác quan tâm về lịch sử, về các nhân vật trong dòng lịch sử quê nhà... nhà văn Mai Thảo là một hình ảnh đối nghịch, chỉ quan tâm về cái đẹp của ngôn ngữ, của văn học. Bùi Vĩnh Phúc đã thấy như thế, và đã sử dụng một ngôn ngữ rất thơ để nói về Mai Thảo.

Cũng nơi trích đoạn dưới đây, nhà phê bình Bùi Vĩnh Phúc đã trở thành một nhà thơ khi nói về nhà văn Mai Thảo, trích (chúng ta nên đọc lời bình của Bùi Vĩnh Phúc thật chậm, y hệt như đang đọc thơ, đọc từng chữ, từng cụm chữ trong một buổi chiều nghiêng nắng rất vàng):

"Chữ, ở Mai Thảo, không lấm khi mọc lên như rừng, với những cây cảnh, lềm nhẹn. Mà chữ, nơi ông, thường ánh lên và sóng sánh như một biển đầy ánh sáng, đầy sắc màu. Mềm mại, gọn sóng, và vang âm. Những con âm rì rào, thao thiết. Trong chiều, trong đêm, hay khi về sáng.

Những bước chân âm trải sóng khắp lòng ta." (trang 100)

Thực sự, đó là thơ. Bùi Vĩnh Phúc viết phê bình văn học y như đang làm thơ. Trong văn phê bình này, cách ngắt câu, Bùi Vĩnh Phúc tạo ra các âm vang thì thâm, đầy hình ảnh... Đôi khi chúng ta đọc và như đường trôi lạc vào một thế giới thơ của Bùi Vĩnh Phúc.

Bùi Vĩnh Phúc là một nhà phê bình rất mực kỹ lưỡng. Trong bài viết về Mai Thảo, họ Bùi đã cho thấy anh đọc rất kỹ, rất nhiều... Bùi Vĩnh Phúc trong bài viết nhan đề "Văn chương Mai Thảo: biên địa của cảm xúc và cái đẹp, giao thoa với ý thức về đời sống" đã cho thấy cách làm việc rất mực kỹ càng, chu đáo. Tôi là một người hải ngoại cũng như Mai Thảo và Bùi Vĩnh Phúc. Tôi biết rằng tìm sách đọc rất hiếm ở ngoại quốc, đặc biệt là các sách đã ấn hành trước 1975. Vậy mà, như đường Bùi Vĩnh Phúc đã đọc rất nhiều, hiển nhiên là từ thuở còn trong nước cho tới ngày ra hải ngoại. Hay có phải, trong cương vị dạy văn học Việt tại các đại học Hoa Kỳ tại Quận Cam đã cho Bùi Vĩnh Phúc một kho sách khổng lồ nào mà tôi chưa biết.

Khi nhận định về Mai Thảo, Bùi Vĩnh Phúc chia làm các thời kỳ, 1956-1960 với "Những tác phẩm chủ yếu trong giai đoạn này có thể được nhắc đến là: *Đêm Giã Từ Hà Nội, Tháng Giêng Có Non, và những đồng góp của ông (thảo luận, thư toà soạn...)* trên *Sáng Tạo*." (trang 105)

Rồi họ Bùi viết về Mai Thảo thời 1960-1970 với "Những tác phẩm chủ yếu của giai đoạn này khá nhiều; có thể kể: *Khi Mùa Mưa Tới, Cùng Đi Một Đường, Tới Một Tuổi Nào, Mái Tóc Dì Văng, Sau Khi Bảo Tới, Cũng Đủ Lãng Quên Đời, Mươi Đêm Ngà Ngọc...* và, đặc biệt, *Căn Nhà Vầng Nước Mặn, Viên Đạn Đồng Chữ Nói*." (trang 105-106)

Rồi thời kỳ 1970-1975, Bùi Vĩnh Phúc gọi đây là thời kỳ dẫn thân, nhập cuộc của Mai Thảo: "*Giai đoạn ý thức về vai trò sáng tạo, vai*

*trò của người nghệ sĩ. Cái nhìn của Mai Thảo mang nhiều màu sắc “dẫn thân” hơn giai đoạn trước. Ngoài những tiểu thuyết feuilleton đăng hàng ngày, hàng tuần trên một số báo chỉ thời đó vẫn phải chảy theo một dòng thị hiếu như trong giai đoạn “hiện sinh”, tinh thần dẫn thân và ý thức nhập cuộc của kẻ sáng tạo nơi Mai Thảo được thể hiện rõ nhất qua loạt tùy bút ông viết hằng tuần trên trang cuối của báo Khởi Hành do Viên Linh chủ trương. Bài tựa *Đứng Về Phía Những Cái Mới* mà Mai Thảo viết như một lời giới thiệu cho tập *Tuyển Truyện Sáng Tạo*, do chính Mai Thảo chọn, vào tháng 8 năm 1970, cũng đã nói lên được cái tinh thần dẫn thân đó."* (trang 106)

Và rồi thời kỳ 1987-hiện tại, nghĩa là thời kỳ lưu vong. Mai Thảo dưới nhận định của Bùi Vĩnh Phúc là: *"...nổi bật nhất trong giai đoạn này vẫn là những ghi nhận về đời sống và về những sinh hoạt nghệ thuật (đặc biệt là văn học) ngoài nước qua mục Sổ Tay ông viết đều đặn hằng tháng trên báo Văn tục bản trong nhiều năm qua. Từ những ghi nhận về đời sống và văn học này, những hồi quang của kỷ niệm cũng có một cái nền rất... hôm nay để lấp lánh, rực rỡ trở lại."* (trang 106)

Rất mực công phu. Cũng tương tự, khi viết về Võ Phiến, Bùi Vĩnh Phúc đã cho thấy cái nhìn sâu sắc. Kiểu như một nhà phê bình văn học nhận định về một nhà phê bình văn học khác. Bởi vì Võ Phiến bên cạnh vị trí người viết truyện ngắn, tùy bút, cũng là một nhà phê bình văn học.

Trong bài "Tiền Võ Phiến (Phát biểu trong buổi tưởng niệm/lễ tang nhà văn Võ Phiến)" Bùi Vĩnh Phúc nói tổng quan về Võ Phiến, trích như sau:

"Hôm nay chúng ta tụ tập tại đây để đưa tiễn nhà văn Võ Phiến, một khuôn mặt lớn, một tác giả cột trụ của văn học Việt Nam thế kỷ XX. Tôi gọi ông là một nhà văn lớn, một tác giả cột trụ, vì trong suốt 90 năm sống như một con người Việt, và với khoảng 70 năm cầm bút, từ trong nước ra đến hải ngoại, ông đã làm giàu có, làm phong phú thêm cho nền văn học Việt Nam biết bao. Bằng chữ viết, cũng như bằng tư tưởng của mình.

Trong văn học, Võ Phiến đã tung hoành trên nhiều lĩnh vực, và gần như trong lĩnh vực nào ông cũng ghi được những dấu ấn đậm nét. Ông là một con người của quê hương đất nước, và, để nói về đất nước quê hương, có lẽ tùy bút là thể văn sở trường nhất của ông (mặc dù, như đã nói, Võ Phiến cũng đã thành công trên nhiều lĩnh vực văn học nghệ thuật khác trong cuộc đời sáng tạo của mình) để ông phổ diễn những tình cảm, ý tưởng và thiết tha của ông cho người và cho đất. Cái nhìn của Võ Phiến tinh sắc, thông minh. Chữ nghĩa của ông duyên dáng, sống động, hóm hỉnh. Và kiến thức rộng rãi của ông bao gồm nhiều mặt, kể cả các mặt về ngôn ngữ, lịch sử, địa lý, xã hội, dân tộc học, và văn học." (trang 199)

Trong một bài viết nhiều năm trước đó, Bùi Vĩnh Phúc tâm sự rằng Võ Phiến đã mở ra một bầu trời quê hương trong chiến tranh tàn khốc, khi Bùi Vĩnh Phúc còn là một học sinh lớp đệ thất (lớp 6 bây giờ). Anh viết, với giọng văn cảm động khi nhìn thấy một bầu trời văn học độc đáo.

Trong bài viết nhan đề "Nghĩ về Võ Phiến và cuốn Văn Học Miền Nam, Tổng Quan" Bùi Vĩnh Phúc hồi tưởng:

*"Tôi được tiếp xúc lần đầu với Võ Phiến qua tác phẩm *Giã Từ*. Thuở ấy là vào*

khoảng năm 1962, 1963, có lẽ tôi đang học lớp Đệ thất (lớp 7). Đạo đó, lòng tôi còn trong sáng; nhưng quyển sách của Võ Phiến đã mở bùng ra trước mắt tôi cả một vùng trời vùng đất quê hương trong chiến tranh tàn khốc. Tôi đã thấy người ta tàn cư, chạy giặc, báo động, khóc lóc... trong cuốn sách này. Tôi đã thấy đời sống mình không còn chỉ là đời sống của mình, nhưng còn là đời sống của những người khác, những người đã chia sẻ một phần đất ở trên quê hương tôi, nâng người đã chia sẻ với tôi một dòng máu đỏ chảy mãi từ những ngày xa xôi huyền sử. Võ Phiến làm tôi đi ra khỏi cái thế giới nhỏ bé và yên ổn của mình để xúc động với những đời sống, những thế giới khác. Thế nhưng, để đền bù cho sự tàn phá (?) cái đời sống cũ êm đềm của tôi, Võ Phiến đã giới thiệu với tôi những nhân vật rất lạ và rất dễ thương mà ông đã từng quen biết.

*Những nhân vật được Võ Phiến vẽ tả lại trong *Giã Từ* đều có một nét gì đó rất đậm đà chân chất, pha với sự dị dỏm và hiền lành tự nhiên vốn sẵn của những con người đã phơi ngựa định mạng mình trên những vùng đất quê hương còm cõi. Những con người giản dị như con cá la rau nhưng có một tâm lòng rộng lớn thiết tha để có thể ôm chặt quê hương vào lòng. Bởi thế, khi "giã từ" những con người quê hương ấy, Võ Phiến không khỏi nao lòng."* (trang 178-179)

Trước khi lên San Jose để làm báo Việt Mercury và sau đó làm tờ tuần báo riêng, nhà văn Nguyễn Xuân Hoàng có nhiều năm điều hành nhật báo Người Việt. Tôi biết rằng công việc trong một tờ nhật báo rất là nhức đầu, mệt nhọc và có lẽ không phù hợp với hầu hết các nhà văn, nhà thơ. Trong khi các nhà báo viết xuống những bản tin hay bài viết hàng ngày, họ biết rằng 24 giờ sau là bản tin đó và bài viết đó sẽ bị quên đi. Và nếu số báo đó tình cờ gặp lại nơi một góc nhà, góc xe thì tờ báo đó sẽ dễ dàng bị quăng bỏ vào thùng rác. Trong khi đó, tôi tin rằng, khi Nguyễn Xuân Hoàng sáng tác tiểu thuyết hay truyện ngắn, hay thậm chí là một tùy bút về mùa xuân hay về một hình ảnh nơi quê nhà, anh cũng tin rằng tác phẩm đó có thể sẽ được đọc giả nhớ tới vài thập niên sau.

Nhưng thực tế là, nhà văn và nhà thơ không thể sống nổi nơi hải ngoại, và do vậy, phải đóng vai nhà báo trên các bước đường lưu vong. Tôi luôn luôn nghĩ tới những suy diễn linh tính như thế, từ vị trí cá nhân của bản thân mình. Dĩ nhiên, chỉ là suy đoán thôi. Nhưng quá khứ của nhà văn Nguyễn Xuân Hoàng hiển nhiên là được nhớ hơn rất nhiều so với công việc điều hành một nhật báo hải ngoại. Bùi Vĩnh Phúc trong vai trò phê bình văn học đã không hề nhắc gì tới sự nghiệp làm báo của Nguyễn Xuân Hoàng, kể cả chức vụ rất quyền lực trong tuần báo Việt Mercury của báo San Jose Mercury News, nơi trong nhiều năm đã nuôi sống một số người cầm bút, trong đó có nhà thơ Phạm Việt Cường. Tôi đoán, trong trí nhớ Bùi Vĩnh Phúc, tác phẩm của nhà văn Nguyễn Xuân Hoàng, như các tuyển tập truyện ngắn như *Mù Sương, Sinh Nhật*, các truyện dài như *Người Đi Trên Mây, Sà Mạc...* và những bài “*Sổ Tay*” được lưu giữ lâu hơn là các chặng đường làm báo sôi nổi của nhà báo Nguyễn Xuân Hoàng. Và hiển nhiên là, những đóng góp trong cương vị nhà văn, với chất liệu của nhiều thập niên nghề báo, là những gì độc đáo và đáng nhớ nhất của

Nguyễn Xuân Hoàng cho nhiều thế hệ sau.

Hãy nhớ rằng nhà báo là người nhìn vào hiện thực đời thường, và nhà văn là người bay bổng trên các trang giấy hư cấu. Có gì chen lẫn nhau giữa hai thế giới hiện thực và hư cấu này?

Trong bài viết nhan đề "Một số thông hành để đi vào trái tim đời" dùng là Tựa cho *Sổ Tay* của Nguyễn Xuân Hoàng, nhà phê bình Bùi Vĩnh Phúc đã nhận định như sau, trích:

*"...Hiện thực được nhìn ngắm và quán chiếu ở một độ gần và sâu. Nhưng, như trong một đoạn khác, Nguyễn Xuân Hoàng đã viết, cũng như một cách tự nhắc nhủ mình: "Tôi vẫn nghĩ đôi khi hư cấu không bắt kịp hiện thực." Đúng như vậy. Cuộc sống thiên biến vạn hoá và đầy những bất ngờ, những điều không thể nào tiên liệu được. Hiện thực là một cái gì hết sức vũ đoán. Bản chất của nó là hư cấu, một nhà thơ châu Mỹ Latinh, Juan Calzadilla, đã nói như vậy. Thực sự, hiện thực còn là một cái gì hư cấu hơn cả hư cấu nữa. Bởi lẽ, để hư cấu, thường, tôi thiếu, người ta cũng phải tuân thủ một số luật tắc nào đó. Còn hiện thực, hãy nhìn mà xem, nó có chịu chấp nhận một nguyên tắc nào đâu. Bởi thế, *Sổ Tay*, một thứ giấy nháp, để viết xuống, để mô tả những khuôn mặt và những xung động của đời, cũng chỉ là ghi nhận lại những điều hư cấu. Nhưng, với một trái tim.*

Giá trị của sổ tay là ở mắt nhìn, ở cách quan sát. Nhưng, dĩ nhiên, tất cả những điều ghi chép ấy phải bùng bùng một ánh lửa phía sau. Anh lửa bùng bùng ấy nằm trong trái tim của người viết.

Nguyễn Xuân Hoàng có một trái tim bập bùng ánh lửa như thế. Ông viết về những điều xảy ra quanh mình, những điều bất cứ một người nào khác cũng có thể thấy. Nhưng những hình ảnh mà ông ghi nhận xuống, để thành những con chữ nhảy múa trước mắt người đọc, đã được lọc qua một lăng kính đặc biệt của riêng ông. Chúng phản chiếu cái ánh sáng cháy đỏ, ấm nồng của những ánh lửa trong trái tim nhà văn. Cái ánh sáng ấy làm cho những hình ảnh thô thấp, tầm thường trong đời sống trở nên lấp lánh, và, đôi khi, như trộn lẫn trong chúng âm thanh của những tiếng nhạc, những bài hát mà chúng ta đã nghe đâu đó, trong đời." (trang 273-274)

Nhà thơ Tô Thùy Yên có một vị trí đặc biệt trong không gian phê bình của Bùi Vĩnh Phúc. Tô Thùy Yên làm thơ hay, dĩ nhiên là ai cũng biết. Bùi Vĩnh Phúc cũng đề ra nhiều trang để phân tích về thi ảnh và ngôn ngữ của Tô Thùy Yên, cũng phân tích về con ngựa chờ theo thời gian lịch sử phóng tới trong cõi thơ Tô Thùy Yên. Nhưng Bùi Vĩnh Phúc nhìn thấy một khía cạnh khác, rằng nhà thơ đã thấy được cái “hiền triết” và “u hiền” của đất trời (trang 404). Và rồi, Bùi Vĩnh Phúc nhìn thấy Tô Thùy Yên đang nói chuyện với trăng sao.

Bài viết rất mực siêu hình và thơ mộng có nhan đề “Tô Thùy Yên: thơ, như một vịnh dự lâm than của kiếp người” của Bùi Vĩnh Phúc ghi nhận về thơ Tô Thùy Yên đang phản chiếu ánh sáng u ảo của vũ trụ, trích:

"Nhưng, những khi đêm xuống, hồn góp lại những mảnh hồn rách nát của mình, nhà thơ ngồi nói chuyện với những vì sao có độc trên cao. Cuộc tâm sự kéo dài bất tận. Ông tâm sự nói chuyện với từng tinh tú một. Hình ảnh bài lân tinh thức, trên cao, sáng âm u, kỳ diệu, từ mái đầu của nhà thơ, lung linh lấp lánh bao ý nghĩ vượt lên trên trời cao,

là một thi ảnh rất lạ. Cái đầu như loé lân tinh. Hay như một điểm kết tập và phản chiếu ánh sáng u ảo của vũ trụ. Nó là một điểm phản ánh những hồi quang và những kỷ bi thâm sâu của vũ trụ mênh mông xa tít. Cái đầu, bây giờ, là nơi trời đất, vũ trụ, thời gian, không gian và những mối cảm xúc, u hoài, sâu nhớ, chúng tôi sự có mặt của chúng. Cái đầu, địa bàn hoạt động với diện tích thu nhỏ lại của tất cả những sức mạnh bên trong và bên ngoài con người. Và bài lân tinh vẫn tiếp tục thức, âm u sáng, để đối thoại với điểm sáng nhỏ nhoi ở dưới kia, thi sĩ. Trong sự sáng vẫn còn cái âm u mang mang rợn ngợp của những sức mạnh siêu hình." (trang 420)

Bùi Vĩnh Phúc gọi thơ Tô Thùy Yên là “sự trao ban” – một khái niệm của Thiên Chúa Giáo. Và do vậy, theo khái niệm siêu hình này, Tô Thùy Yên là kẻ được chọn, là kẻ phải đau đớn với chữ nghĩa, với thi ca, với phận người đau khổ, để sẽ bật lên những dòng thơ đầy u hiên, đầy những vịnh dự lâm than. Trong bài viết dẫn trên, Bùi Vĩnh Phúc viết, trích:

"Sự trao ban ấy thật là kinh khủng. Bởi lẽ, kẻ nhận chịu sự trao ban ấy sẽ phải sống những kinh nghiệm của hần. Sống không, chưa đủ. Phải viết lên, phải nói ra, phải tàn rụng đi vì những đau khổ và phải tái sinh để tiếp tục sống những khổ đau ấy. Và chúng mình rằng đau khổ xác định và bùng hoá những giá trị con người.

Tô Thùy Yên là kẻ được chọn. Cũng là kẻ được trao ban. Và như một con người Việt Nam, ông đã sống vượt lên và vượt qua, trong một nghĩa nào đó, những kinh nghiệm, những cảm xúc và những suy tư của con người thời đại nói chung. Những giọt nước của trí tuệ và cảm xúc, hắt lên phần đất Việt Nam, nơi những con sóng dâng lên từ Tây Phương và Âu Mỹ kia, ông có tiếp nhận. Ông trải nghiệm được cái sức sống và hơi mát trong sự tiếp nhận ấy. Nhưng cuộc đời của một con người Việt Nam, đặc biệt của một nhà thơ Việt Nam, như Tô Thùy Yên, đã đẩy ông chạm mặt với sự đau khổ và cô đơn ngay trong tình yêu, chạm mặt với chiến tranh, với cái chết, với cái bao la rợn rợn mang mang của vũ trụ đang đề lên kiếp sống mỏng manh, heo hắt, chỉ chợt loé tàn của kiếp người. Cái siêu hình ấy chụp bắt lấy nhà thơ và đẩy nhà thơ về đối mặt với chính nó trong cõi con người. Ở đó, hần lớn lên. Hần trở thành lớn lao. Nhưng khôn khổ. ***Ta lớn lao và ta cô đơn.***" (trang 372-373)

Cuối đoạn vừa dẫn là bảy chữ “Ta lớn lao và ta cô đơn” là từ bài thơ "Và rồi tất cả sẽ người ngoại" của Tô Thùy Yên, một bài thơ dài 17 đoạn, mỗi đoạn 4 dòng, mỗi dòng 7 chữ. Hình ảnh cô đơn và lớn lao này ghi lại trong đoạn thơ:

*Hoàng hôn xô bóng ta trên cát
Ta lớn lao và ta cô đơn
Ngưỡng mộ cây xương rồng gắng gượng
Thân trần đứng lẻ giữa đồng tron.*

Nói gọn, tuyển tập phê bình văn học "9 Khuôn Mặt: 9 Phong Khé Văn Chương" của Bùi Vĩnh Phúc là một công trình nghiên cứu và phê bình rất hiếm hoi. Nơi đây, Bùi Vĩnh Phúc hiện ra như một người viết phê bình hết như làm thơ, với những trang văn có thể được chúng ta đọc đi đọc lại nhiều lần để cảm nhận chất thơ, như nghe một ạc khúc nhiều lần, và mỗi lần đọc lại là vẫn có cảm giác như rất mới. Hy hữu. U hiên và hiền triết./

Phan Tấn Hải
California, tháng 4/2024.

MỘT SỐ ĐIỀU CẦN BIẾT VỀ LUẬT BẢO VỆ AN TOÀN TRỰC TUYẾN CHO TRẺ EM

Mối quan hệ giữa xã hội và tuổi vị thành niên khá là phức tạp. Chúng ta vừa muốn bảo vệ và chăm sóc lứa tuổi này như khi còn là trẻ em, nhưng cũng muốn giúp các em trở nên độc lập và tự chủ. Trong quá trình này, thanh thiếu niên phải đối mặt với nhiều rủi ro và thách thức, từ việc học cách tự lập, xây dựng mối quan hệ với bạn bè, tới phát triển bản thân và thậm chí là phải học hỏi từ những sai lầm.

Thế giới kỹ thuật số mang đến cho thanh thiếu niên cả những nguy hại lẫn cơ hội mới, và điều này đã làm dấy lên tranh cãi về vấn đề sử dụng mạng xã hội của tuổi vị thành niên.

Mỗi lo ngại về cách thanh thiếu niên (từ 13 đến 17 tuổi) sử dụng mạng xã hội đã thúc đẩy các tiểu bang và chính phủ liên bang đề ra nhiều biện pháp nhằm kiểm soát và bảo vệ lứa tuổi này khi sử dụng Internet và mạng xã hội. Theo Khuyến nghị của Y Sĩ Trưởng về Truyền Thông Xã Hội và Sức Khỏe Tâm Thần Thanh Thiếu Niên (Advisory on Social Media and Youth Mental Health) được công bố ngày 23/5/2023, chính quyền Biden đã thành lập Lực Lượng Đặc Nhiệm về Sức Khỏe và An Toàn Trực Tuyến Cho Trẻ Em (Kids Online Health and Safety Task Force).

Khi xem xét vai trò của chính phủ liên bang trong việc thiết lập các quy định về vấn đề sử dụng mạng xã hội của thanh thiếu niên,

nhiều chuyên gia tin rằng cần phải đảm bảo các biện pháp và quy định không chỉ tập trung bảo vệ thanh thiếu niên trước nguy cơ bị thương mại hóa danh tính, mà còn cần phải cân nhắc hỗ trợ cho nhu cầu được tự do và giao tiếp xã hội của các em.

Các bác sĩ nhi khoa từ Trung Tâm Phát Triển Truyền Thông Xã Hội và Sức Khỏe Tâm Thần Thanh Thiếu Niên của Viện Hàn Lâm Nhi Khoa Hoa Kỳ sẽ không đề cập đến bất kỳ điều luật hiện hành nào, mà chỉ nói tới những yếu tố quan trọng mà bất kỳ chính sách nào liên quan đến trẻ em và công nghệ cũng nên xem xét.

Luật thế nào thì là lý tưởng?

Trách nhiệm: đây là điều quan trọng nhất để đảm bảo hiệu quả của bất kỳ đạo luật nào về an toàn trực tuyến cho trẻ em. Các nền tảng trực tuyến cần phải được thiết kế phù hợp với nhu cầu của trẻ em và thanh thiếu niên, thay vì chỉ chú trọng vào mục tiêu tăng cường tương tác và doanh thu.

Các biện pháp bảo vệ quyền riêng tư mặc định cũng rất quan trọng. Trẻ em và thanh thiếu niên thường nhận được liên lạc từ người lạ, dù cho các em không muốn. Những người lạ này được gọi là “randos,” thường là các nhà tiếp thị đang muốn quảng cáo sản phẩm hoặc dịch vụ của

minh, hoặc cũng có thể là những kẻ xa lạ đang muốn tiếp cận các em với mục đích không rõ ràng. Thanh thiếu niên thường rí tai nhau những cách để giữ an toàn khi sử dụng Internet và mạng xã hội, nhưng không phải tất cả đều có hiệu quả.

Các biện pháp để ngăn chặn lạm dụng tình dục trẻ em trên Internet hiện nay chưa đủ hiệu quả. Các dự luật có thể tập trung vào một số biện pháp hữu ích, bằng cách hạn chế người lạ tiếp cận với thanh thiếu niên một cách dễ dàng trên Internet. Đầu tiên, các trang mạng xã hội có thể đặt tải khoản của trẻ em và thanh thiếu niên theo mặc định ở chế độ riêng tư. Khi đó, chỉ những người bạn và cộng đồng mà các em đã chấp nhận hoặc tìm kiếm mới có thể tiếp cận thông tin của các em. Việc quan trọng thứ hai là nên khuyến khích các nền tảng trực tuyến hợp tác với nhau để nhận diện và gắn cờ những người dùng có tiềm năng gây nguy hiểm và là mối đe dọa.

Cách hữu ích khác của các luật về an toàn trực tuyến cho trẻ em là yêu cầu các nền tảng trực tuyến phải cải thiện quyền truy cập và kiểm soát các cài đặt. Một thách thức mà người dùng mạng xã hội ở mọi độ tuổi đều gặp phải: là tìm kiếm và điều chỉnh các cài đặt có sẵn khác nhau. Các cài đặt này nên được chuẩn hóa để dễ dàng truy cập hơn, thay vì phải mò mẫm và bấm

Trẻ em và thanh thiếu niên cần được bảo vệ an toàn trực tuyến. Vấn đề là làm sao để có biện pháp vẹn toàn. (Nguồn: pixabay.com)

chuột khắp nơi để tìm ra các cài đặt bảo vệ ẩn bên trong cài đặt ứng dụng. Thanh thiếu niên nên có nhiều quyền kiểm soát hơn trong việc sử dụng các nền tảng, bao gồm quyền kiểm soát nội dung, đặt lại hoặc cập nhật thuật toán, cũng như xóa thông tin hoặc tài khoản.

Ngoài ra, biện pháp cấm thu thập dữ liệu từ những người dùng trẻ tuổi cũng sẽ có hiệu quả. Dữ liệu về hành vi (behavioral data) từ dấu vết kỹ thuật số (digital breadcrumbs) trên Internet tiết lộ rất nhiều thông tin về người dùng. Các công ty công nghệ sử dụng dữ liệu này để phân loại người dùng vào các nhóm, từ đó dự đoán người dùng sẽ mua hoặc bấm chuột vào những nội dung gì trong tương lai. Tuy nhiên, việc làm này là vô đạo đức, vì có thể bị sử dụng để lợi dụng những khía cạnh nhạy cảm của người dùng, đặc biệt là những người có khuynh hướng tự tổn hại bản thân hoặc khả năng kiểm soát cảm xúc kém, dễ bị ảnh hưởng. Việc thu thập dữ liệu cũng không phù hợp với quá trình phát triển lý tưởng của thanh thiếu niên: các em cần được khám phá, trải nghiệm và thay đổi để trưởng thành; nhưng lại bị các trang web và ứng dụng đẩy vào những khuynh hướng nhất định nào đó để kiếm lợi nhuận.

Pháp luật cũng có thể yêu cầu các công ty công nghệ phải nghiêm túc xem xét những vấn đề mà người dùng báo cáo. Các công ty có thể làm rõ quy trình báo cáo nội dung hoặc những người dùng có vấn đề, và những bước sẽ thực hiện sau khi nhận được báo cáo. Theo các chuyên gia, thanh thiếu niên không báo cáo vấn đề với các nền tảng trực tuyến vì cho rằng có báo cáo cũng vô ích, chẳng được tích sự gì. Có một số cách tiếp cận khả thi, bao gồm báo cáo trực tiếp cho các nền tảng, hoặc chỉ định một bên trung gian ghi nhận những báo cáo về các tương tác có vấn đề trên các nền tảng.

Các nhà lập pháp cũng có thể tập trung vào việc giảm thiểu tác động của thông tin sai lạc. Đây là một vấn đề khác mà thanh thiếu niên thường gặp phải, và với sự phát triển của trí tuệ nhân tạo (AI), việc tạo ra và lan truyền thông tin sai lạc đang ngày trở nên phổ biến hơn. Để giải quyết vấn đề này, có thể buộc các nền tảng trực tuyến phải đóng dấu mờ (watermark) những nội dung do AI tạo ra. Ngoài ra, các nền tảng cũng có thể ngăn chặn sự lan truyền của các thông tin không đáng tin cậy bằng cách xác định các nhà sản xuất nội dung lớn (super-producers), và hạn chế về số lượng bài đăng của họ, nhằm tránh tình trạng tắc nghẽn luồng tin của mọi người.

Chính phủ liên bang cũng có thể tài trợ cho thêm nhiều nghiên cứu. Mặc dù trong

thập niên qua, có rất nhiều nghiên cứu về truyền thông xã hội đã được thực hiện, nhưng vẫn còn thiếu các tiêu chuẩn chung về định dạng dữ liệu, các chỉ số để đo lường những khái niệm quan trọng và các biện pháp can thiệp để tăng cường sự vui khỏe cho mọi người. Việc tài trợ cho các nghiên cứu, bao gồm cả các dự án có sự tham gia của các nhà nghiên cứu từ chính phủ, học viện và ngành công nghiệp, sẽ giúp cho lĩnh vực này tiến bộ và đổi mới.

Cuối cùng, luật pháp có thể hỗ trợ trong việc xác định độ tuổi của người dùng. Để tăng cường bảo vệ cho thanh thiếu niên, các nền tảng trực tuyến cần đảm bảo biết được liệu người dùng có phải là vị thành niên hay không. Tuy nhiên, việc đảm bảo độ tuổi và xác định độ tuổi là những vấn đề phức tạp, và đang được nghiên cứu bởi các nhà nghiên cứu, nhà lập pháp và nhà phát triển công nghệ, để tìm ra cách thức thực hiện mà không làm ảnh hưởng đến quyền riêng tư của người dùng. Một trong những biện pháp khả thi là thiết lập một cài đặt mới, cho phép các thiết bị chỉ ra cho các nền tảng, trình duyệt và ứng dụng biết người dùng thuộc vào nhóm tuổi nào. Sau đó, họ có thể triển khai các biện pháp bảo vệ phù hợp cho những người dùng trẻ tuổi.

Luật thế nào thì là có hại?

Các quy định yêu cầu sự cho phép của phụ huynh sẽ không tốt. Cách tiếp cận hạn chế này sẽ giới hạn quyền truy cập vào những chôn an toàn cho nhiều thanh thiếu niên, và còn những trẻ vị thành niên không có gia đình hoặc không được gia đình quan tâm thì sao? Những cách tiếp cận kiểu này cũng chồng thêm gánh nặng lên vai phụ huynh, biến họ thành người kiểm soát, đưa ra mọi quyết định về việc được vào trang nào, không được vào trang nào. Điều này có thể làm tăng mâu thuẫn và xung đột trong gia đình.

Việc buộc đóng cửa các trang mạng xã hội nhất định cũng có vấn đề. Chỉ trích riêng từng nền tảng không giải quyết được các vấn đề chung về thiết kế và mô hình kinh doanh tập trung vào lợi nhuận, vốn đã mang tính hệ thống và tồn tại trong toàn bộ ngành.

13 là độ tuổi tối thiểu chung cho các nền tảng truyền thông xã hội. Áp đặt giới hạn độ tuổi từ 13 đến 16 cũng sẽ không ích lợi gì. Không có bằng chứng rõ ràng chỉ ra độ tuổi nào là phù hợp nhất cho tất cả thanh thiếu niên. Đối với cậu bé cách xác định các nhà sản xuất nội dung lớn (super-producers), và hạn chế về số lượng bài đăng của họ, nhằm tránh tình trạng tắc nghẽn luồng tin của mọi người.

Chính phủ liên bang cũng có thể tài trợ cho thêm nhiều nghiên cứu. Mặc dù trong

nhân các em có thể đạt được những mốc này ở tuổi khác nhau. Nói cách khác, một số em không gặp vấn đề gì khi bước vào tuổi 13, trong khi các bạn khác có thể vẫn gặp khó khăn với mạng xã hội khi đã 17 tuổi. Quá tập trung giới hạn độ tuổi có thể khiến các nhà lập pháp sao nhãng trong việc đảm bảo các nền tảng phải tuân thủ các quy định và phương pháp tốt nhất cho tất cả mọi người.

Luật lệ không phải là toàn năng

Thanh thiếu niên thường tự lên mạng và giao tiếp trực tuyến mà không có sự giúp đỡ từ người lớn. Cần có các phương pháp để giáo dục và thu hút phụ huynh – cùng với cộng đồng – tham gia hỗ trợ thanh thiếu niên khi các em bước vào thế giới trực tuyến.

Các vấn đề quan trọng khác, bao gồm vấn đề bắt nạt trực tuyến, sức khỏe tâm thần của thanh thiếu niên và sự mệt mỏi của phụ huynh, có thể cần các phương pháp và chính sách riêng biệt. Tuy nhiên, chỉ riêng chính sách sẽ không thể giải quyết hết tất cả các vấn đề phức tạp và chồng chéo lên nhau trong thế giới kỹ thuật số.

Cần làm gì và nên làm gì

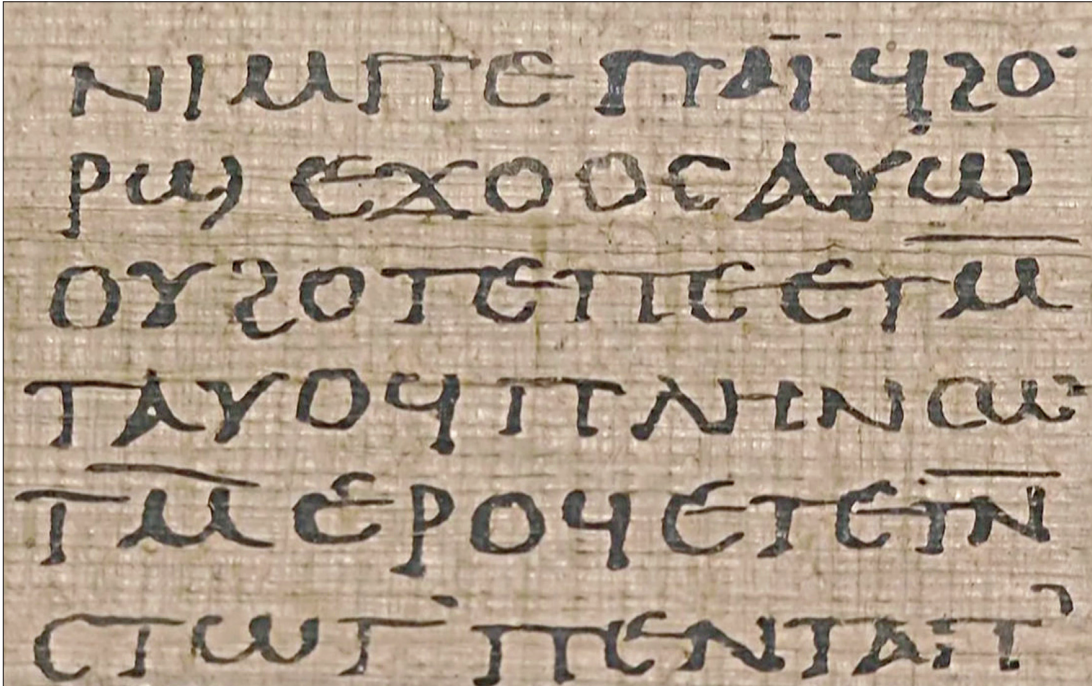
Pháp luật là một cách tiếp cận mạnh mẽ để cải thiện an toàn trực tuyến cho giới trẻ. Điều quan trọng là phải nhận ra rằng, thanh thiếu niên, là những người sử dụng mạng xã hội nhiều nhất, cũng có những ý tưởng sâu sắc của riêng mình về cách thiết kế và kiểm soát mạng xã hội để tăng cường an toàn cho bản thân.

Các gia đình và những người làm việc với thanh thiếu niên cũng cần nguồn lực để hỗ trợ các em tốt hơn. Trung Tâm Xuất Sắc về Truyền Thông Xã Hội và Sức Khỏe Tâm Thần Thanh Thiếu Niên đang tìm cách cung cấp những tài nguyên đó thông qua công thông tin và hỏi đáp, các khóa học, hội thảo, tài liệu, sách và các nguồn thông tin khác được cập nhật thường xuyên.

Cuối cùng, người lớn chính là tấm gương cho con em mình trong việc sử dụng các thiết bị công nghệ và mạng xã hội. Nhiều bạn trẻ tâm sự rằng cha mẹ chỉ lo “lướt” mạng xã hội mà không tương tác nhiều với con cái, và có ảnh hưởng tiêu cực tới các em. “Lá vàng là bởi đất khô. Nhìn cây sửa đất, nhìn con sửa mình.” Người lớn cần phải là tấm gương cho con em. Xin hãy đặt điện thoại xuống để dành thời gian có mặt trong tuổi dậy thì của các con – một giai đoạn quan trọng, đầy rối ren và hỗn loạn, nhưng cũng rất tuyệt vời./

Cung Đô biên dịch

Nguồn: “Online child safety laws could help or hurt – 2 pediatricians explain what’s likely to work and what isn’t” được đăng trên trang TheConversation.com.

Sách được viết trong khoảng thời gian từ năm 250-350 sau Công nguyên, tại một trong những tu viện đầu tiên của Kitô Giáo, và sử dụng ngôn ngữ Coptic. Ước tính quyển sách cổ quý giá này sẽ có giá từ 2.6 triệu đến 3.8 triệu MK. (Nguồn: Chụp lại từ YouTube).

SÁCH CỔ DỤ KIẾN SẼ ĐƯỢC ĐÁU GIÁ HƠN 2.6 TRIỆU MK

Một cuốn sách cổ được tìm thấy ở Ai Cập, được viết từ thời sơ khai của Kitô giáo và được coi là một trong những cuốn sách cổ nhất còn tồn tại trên thế giới, sẽ xuất hiện trong một sự kiện đấu giá tại London vào tháng 6.

Theo nhà bán đấu giá Christie's, cuốn Crosby-Schoyen Codex – được viết trên giấy papyrus bằng tiếng Coptic (ngôn ngữ Ai Cập cổ đại) trong khoảng thời gian từ năm 250-350 sau Công nguyên, và được ghi chép tại một trong những tu viện đầu tiên của Kitô Giáo. Ước tính quyển sách cổ quý giá này sẽ có giá từ 2.6 triệu đến 3.8 triệu MK.

Eugenio Donadoni, Chuyên viên cao cấp về Thủ bản thời Trung Cổ và Phục hưng của Christie's, cho biết: “Cuốn sách được viết trong thời kỳ chuyển tiếp, khi người ta bắt đầu chuyển từ dạng cuộn giấy papyrus sang dạng sách codex. Vậy nên, Crosby-Schoyen Codex là một thí dụ tiêu biểu cho hình thức sách mà

chúng ta sử dụng ngày nay. Và những gì có trong cuốn sách này là những bản ghi chép cổ nhất của hai cuốn sách trong Kinh Thánh.”

Crosby-Schoyen Codex gồm 104 trang (52 tờ), được viết bởi duy nhất một người trong suốt 40 năm tại một tu viện ở vùng Thượng Ai Cập và được bảo tồn trong lớp nhựa dẻo trong suốt (plexiglass). Cuốn sách ghi lại Thư thứ nhất của Phêrô và Sách Giô-na.

Donadoni cho hay điều kiện khi hậu khô hạn của Ai Cập đã giúp bảo tồn cuốn sách, và nói thêm rằng chỉ có một số rất ít sách từ thế kỷ III và thế kỷ IV còn tồn tại cho đến ngày nay. Ông nói: “Tất cả những phát hiện quan trọng về các thủ bản liên quan đến Kitô giáo mà chúng ta có trong thế kỷ 20 và cuối thế kỷ 19 đều tập trung ở Ai Cập, nhờ những điều kiện khí hậu của nước này rất phù hợp để bảo quản sách cổ.”

Crosby-Schoyen Codex được phát hiện ở Ai Cập vào những năm 1950, và được

Đại học Mississippi mua lại và cất giữ cho đến năm 1981. Vào năm 1988, nhà sưu tập thủ bản người Na Uy, Tiên sĩ Martin Schoyen đã mua lại cuốn sách, và sắp tới sẽ đưa ra bán đấu giá cùng với một sách khác trong Bộ Sưu Tập Shoyen (Shoyen Collection), một trong những bộ sưu tập sách cá nhân lớn nhất thế giới.

Crosby-Schoyen Codex được trưng bày tại Nhà đấu giá Christie's ở New York từ ngày 2/4 đến ngày 9/4, và sẽ được đưa đến sự kiện đấu giá tại London vào ngày 11/6./

*Việt Báo Online
phục vụ bạn
Bất cứ giờ nào
Bất cứ nơi nào
trên toàn thế giới
vietbao.com
trình bày trang nhã
danh mục dễ tìm
quảng cáo hữu hiệu
tin tức cập nhật
trăm ngàn trang bài
Viết Về Nước Mỹ
Kinh tế - Kỹ thuật*

TỒN ĐỘNG CHIỀU KHÁN DI DÂN GIẢM 4% TRONG THÁNG 2

(Robert Mullins International) Trung tâm chiếu khán Quốc gia (NVC) cho biết số lượng chiếu khán di dân tòn động đã giảm 4%, từ 338,256 trong tháng 1 xuống còn 326,415 trong tháng 2 năm nay.

Số người được lên lịch phỏng vấn cho thẻ xanh

cũng tăng lên – 48,117
trong tháng 2, so với 42,151
cuộc phỏng vấn trong tháng
1.

Ngân Sách Mới Tăng Nguồn Quỹ Cho Kiểm Soát Biên Giới

Ngân sách liên bang mới có bao gồm việc tăng tiền dành cho di dân và thực thi

biên giới.

Vào ngày 22 tháng 3, Quốc hội đã phê duyệt ngân sách 1.2 nghìn tỷ Mỹ kim để tiếp tục cho các hoạt động của chính phủ Hoa Kỳ. Trong ngân sách mới này, Đảng Cộng hòa nhấn mạnh mong muốn tăng chi tiêu để làm giảm tình trạng di dân bất hợp pháp tại biên

giới Hoa kỳ-Mexico. Nhà Trắng đã yêu cầu Quốc hội hỗ trợ tài chính để kiểm soát biên giới vì tình trạng di dân bất hợp pháp gia tăng. Đến nay, mọi nỗ lực để tăng cường hỗ trợ tài chính cho an ninh biên giới đều thất bại.

Dưới đây là một số điểm nổi bật của ngân sách mới:

- Hơn 9.5 tỷ Mỹ kim dành cho Cơ quan thực thi di trú và Hải quan hoa kỳ (ICE), bao gồm 5,000 phương tiện xe cảnh sát loại mới.

- Đối với Bộ Nội An, gồm 7,500 phương tiện xe cảnh sát, tiền cho tàu biển, máy bay và hệ thống máy bay không người lái.

- Hơn 850 triệu Mỹ kim để mua tàu biển, máy bay và hệ thống máy bay không người lái cho Cơ quan Hải quan và Bảo vệ Biên giới

Hoa Kỳ (CBP). Ngoài ra, hơn 55 triệu Mỹ kim để xây dựng và cải tiến CBP.

• 650 triệu Mỹ kim cho FEMA (Cơ quan Quản lý Khẩn cấp Liên bang) để giảm bớt tình trạng quá tải tại các cơ sở giam giữ của Cơ quan Hải quan và Bảo vệ Biên giới Hoa Kỳ.

Chù tịch Đảng Cộng hòa tại Hạ viện, Mike Johnson, rất vui về ngân sách mới. Ông cho biết họ sẽ cắt nguồn tài trợ cho các tổ chức phi chính phủ (NGO - non-governmental organizations) mà khuyến khích cho di dân bất hợp pháp. Ông cho biết ngân sách cũng làm tăng khả năng cho việc giam giữ của ICE và CBP, và cung cấp nguồn tài trợ cho nhu cầu gia tăng rất cần thiết về số lượng nhân viên Tuần tra Biên giới.

Lê Minh Hải.

Quý độc giả muốn có thêm tin tức cập nhật, xin liên lạc với một văn phòng Robert Mullins International gần nhất:
Westminster: (714) 890-9933, San Jose (408) 294-3888, Sacramento (916) 393-3388 Email: info@rmiodp.com Hoặc www.facebook.com/rmiodp

MỜI THAM DỰ HỘI CHỢ Y TẾ VÀ THÔNG TIN HỖ TRỢ CỘNG ĐỒNG

với Giám sát viên Sarmiento, CalOptima, Cơ quan Dịch vụ Xã hội OC, Lestonnac Free Clinic, Community Action Partnership, Smile California, và rất nhiều tổ chức khác để mang hội chợ sức khỏe này đến với quý vị cư dân!

Hội Chợ Y Tế sẽ cung cấp cho quý vị nhiều dịch vụ miễn phí, gồm việc lập hồ sơ mới, gia hạn CalFresh và Medi-cal, Khám tổng quát miễn phí cho răng và mắt, Phát thuốc phẩm miễn phí cho đến khi phát hết, và nhiều giúp đỡ khác.

Quý vị hãy theo dõi mạng xã hội @caloptima và @ocsocialservicesagency để tìm hiểu thêm về các sự kiện, chương trình và dịch vụ trong tương lai!/
 @caloptima @ocsocialservicesagency

Quý vị không có bảo hiểm
răng hoặc bảo hiểm mắt?
Quý vị chưa có giấy tờ cử
trú hợp pháp và cần ghi
danh Medi-Cal? Gia đình
quý vị có cần giúp đỡ về
thực phẩm không? Kính
mời quý vị đến hội chợ
mang chủ đề sức khỏe của
chúng tôi vào Thứ Bảy tuần
này từ 9 giờ sáng đến 1 giờ
chiều tại Công viên
Centennial, 3000 W.
Edinger Ave., Santa Ana,
CA 92704, góc đường

Edinger và Fairview kể bên
khu trượt ván! Tất cả các
dịch vụ đều miễn phí! Hãy
mời bạn bè và hàng xóm
của quý vị cùng tham gia!

Trong vai trò Phó Thị Trưởng Santa Ana và Giám Sát Viên, chúng tôi Thái Việt Phan tự đặt ra trách nhiệm cho mình là luôn mang đến nhiều dịch vụ và nguồn hỗ trợ cho cư dân Santa Ana, đặc biệt là quý cư dân ở Khu vực 1. Chúng tôi rất vinh dự được hợp tác

Việt Báo Online
vietbao.com
Quảng cáo hữu hiệu
Tin tức cập nhật
Hàng ngàn trang bài
Viết Về Nước Mỹ
Kinh tế - Kỹ thuật
Hoạt động cộng đồng
Thời sự - Điện ảnh

ỦY BAN THỰC HIỆN ĐÀI TƯỞNG NIỆM THUYỀN NHÂN VIỆT NAM
VIETNAMESE BOAT PEOPLE MONUMENT PROJECT COMMITTEE
 9234 E. Valley Blvd., Rosemead, CA 91770
 Tel: (626) 288-2696 - Fax (626) 288-2033
 Email: aicam1970@yahoo.com - http://www.saigontimesusa.com

THƯ MỜI

TRÂN TRỌNG KÍNH MỜI

- Quý vị Lãnh Đạo Tỉnh Thần Các Tôn Giáo
- Quý cơ quan Truyền Thông Báo Chí, Hội Đoàn, Thân Hào Nhân Sĩ
- Quý Đồng Hương và thân nhân gia đình Thuyền Nhân - Bộ Nhân

Ngày Thuyền Nhân Việt Nam

- Đến tham dự Lễ Tưởng Niệm và Cầu Nguyện đến hàng trăm ngàn Thuyền Nhân - Bộ Nhân Việt Nam đã tử nạn trên đường tìm Tự Do và Nhân Quyền sau ngày 30 tháng 4, 1975.
- Để nhắc nhở và lưu truyền chứng tích Tâm Linh và Lịch Sử đến thế hệ mai sau về nguyên nhân hiện hữu tại Hoa Kỳ và các quốc gia Tự Do - Dân Chủ trên thế giới.

Chính thức bắt đầu vào lúc 2 giờ chiều

Thứ Bảy ngày 04 tháng 5 năm 2024

Tại Nghĩa Trang Westminster Memorial Park (Peek Family Funeral)

7801 Bolsa Ave, Westminster, CA 92683

Thay mặt Ủy Ban thực hiện Đài Tưởng Niệm Thuyền Nhân:

Nhà Thơ Thái Tú Hạp - Bác Sĩ Lê Hồng Sơn - Bác Sĩ Ngô Phùng Hỷ

Muốn biết thêm chi tiết, vui lòng liên lạc về:

Giáo Sư Văn Bằng (714) 313-3093

MC. Minh Phượng (714) 296-5764

Thu Thủy (949) 307-3119

Ái Cẩm (626) 589-9242

ROBERT MULLINS INTERNATIONAL

IMMIGRATION SERVICES NETWORK

www.rmiodp.com

info@rmiodp.com

BẢO LÃNH ĐỂ ĐẦU TƯ CHO THẾ HỆ TƯƠNG LAI

BẢO LÃNH TẠI ROBERT MULLINS INTERNATIONAL, RMI-RANG MI
HỖ SỬA CẢ QUÝ VỊ ĐƯỢC BẢO ĐẢM ĐẾN KẾT QUẢ SAU CÙNG.

CHÚNG TÔI CHUYÊN PHỤ TRÁCH CÁCH DẠY BẢO LÃNH ĐỊNH CƯ HOẶC TẠM THỜI: DU HỌC,
THAM QUAN, TÒN GIÁO, VIỆC LÀM, ĐIỀU CHỈNH TÌNH TRẠNG LƯU TRỮ, NHẬP TỊCH.

- EB-5 ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP HOẶC HỖ VỐN KINH DOANH, HAY GIẢN TIẾP VỚI DỰ ÁN ĐA DẠNG TẠI KHU PHỐ HÀN LO ANGELES
- L-1A/EB-1C CHIẾU KHẨN DOANH NHÂN LIÊN CÔNG TY GIỮA VIỆT NAM VÀ HOA KỲ
- EB-3 TUYỂN DỤNG NHÂN VIÊN CÓ HAY KHÔNG CÓ NĂNG KHIẾU, NHẬN VIỆC LÀM VÀ QUYỀN LỢI ĐỊNH CƯ

 9070 BOLSA AVE
WESTMINSTER, CA 92683
TEL | 1.714.890.9933
FAX | 1.714.894.0550
(trung khu Hà Nội Plaza)

 779 STORY RD, STE 70
SAN JOSE, CA 95122
TEL | 1.408.294.3888
FAX | 1.408.294.8084
(phía trước Wall-Mart)

 6930 65TH ST, STE 105
SACRAMENTO, CA 95823
TEL | 1.916.393.3388
FAX | 1.916.393.7788
(cạnh Bảo Long)

 RANG MI
47 PHUNG KHAC KHON
P. DA KAO, Q.1
TEL | 848.3914.7638
FAX | 848.3914.7640

RMI ARE NOT LAWYERS AND CAN'T GIVE LEGAL ADVICE
RMI KHÔNG PHẢI LUẬT SƯ VÀ KHÔNG CÓ VẤN PHÁP LÝ

NHÀ QUẢN PEEK FUNERAL HOME

VÀ NGHĨA TRANG TẠI TRUNG TÂM LITTLE SAIGON

Trong cộng đồng có nhiều nhà quản lo về dịch vụ tang lễ theo nghi thức và phong tục người Việt Nam, nhưng không đâu sánh bằng

Nhà Quản Peek Funeral Home

đã từng phục vụ cộng đồng và quý đồng hương trong suốt 36 năm qua với tất cả sự uy tín làm đầu.

Nhà Quản Peek Funeral Home thuộc hệ thống Công ty SCI (Service Corporation International), là một công ty nổi tiếng và uy tín khắp thế giới, nên tiêu chuẩn và phẩm chất phục vụ thật là hoàn hảo ("Dignity Memorial")

**BAN GIÁM ĐỐC VÀ NHÂN VIÊN NHÀ QUẢN PEEK FUNERAL HOME
XIN CHÂN THÀNH CẢM ƠN QUÝ ĐỒNG HƯƠNG**

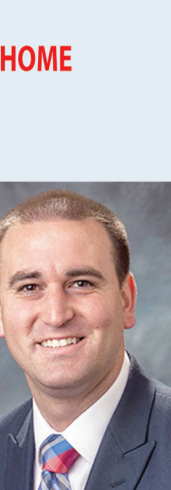
**Chuẩn bị trước hậu sự là thể hiện tình thương
và sự quan tâm cho người thân**
(CÓ CHƯƠNG TRÌNH TRẢ GÓP)

Peek Funeral Home FD # 946

7801 Bolsa Ave., Westminster, CA 92683

Tel: 714-893-3525

www.peakfuneralhome.com

Sean Vinh Hadad (Manager)
FDR#4163

JEAN'S JEWELRY

KIMTHU JEWELRY

G.I.A. DIAMOND CENTER

TRUNG TÂM SẢN XUẤT VÀNG LÁ

Chúng tôi có 2 cửa hàng dưới lầu Thương Xá Phước Lộc Thọ:
 9200 Bolsa Ave., #112 và 114C, Westminster, CA 92683
Điện thoại (714) 698-1699 và (714) 657-7866
 và Đối diện Phước Lộc Thọ:
 9211 Bolsa Ave , ste 116, Westminster, CA 92683
Điện thoại (714)-622-4488

- * Bán đủ loại Hột Xoàn có G.I.A. Certificate.
- * Bán sỉ và gửi hàng đi các tiểu bang.
- * Vô trắng Hongkong & Platinum.
- * Diamond Appraisal.
- * Có thợ lâu năm kinh nghiệm nhận Hột Xoàn.
- * Sửa chút ít không tính tiền công.
- * Sửa chữa Nữ Trang chờ lấy ngay.
- * Cần mua Hột Xoàn
- * Có Certificate G.I.A với giá cao.
- * Làm Vàng nguyên chất.
- * Mua bán Vàng 24K, 18K, Hột Xoàn, Cẩm Thạch.
- * Nhẫn Cưới cho Cô Dâu và Chú Rể.
- * Nhận đặt làm đủ kiểu Nữ Trang Việt - Miền Lào.

Hột xoàn giấy của tiệm Jean's.

3.0 LY VVS 1-F	\$139
4.0 LY VVS 1-F	\$439
5.0 LY VVS 1 F	\$1,499
6.0 LY VVS 1 F	\$3,999
1 CARAT VVS 1 F	\$5,999
1.5 CARATS VVS 1 F	\$10,999
2 CARATS VVS 1 F	\$20,999

ĐẶC BIỆT

Hột Xoàn GIA ON SALE

mỗi thứ 1 hột

Ai tới trước thì bán trước
 Lẹ tay thì còn, chậm tay thì hết

Bớt từ 20% - 40%
Hột Xoàn GIA

Hột Xoàn Bán lại trừ 10%
Đổi hột lớn hơn trừ 10%
Bảo đảm tối đa 3 năm
Chùi rửa đánh bóng không tính tiền

* Price subject to change according to market value
 * Vàng & Hột Xoàn cũ, hư bể cũng mua.

CHỌN MẶT GỎI VÀNG

CHỌN TIỆM MUA XOÀN

XIN CHỌN TIỆM VÀNG JEAN

Mở cửa 7 ngày trong tuần
 * NHẬN VISA, MASTER CARD

Chúng tôi thông báo giá vàng một ngày 3 lần:
 10 giờ sáng, 2 giờ trưa và 4 giờ chiều trên đài
 Little Saigon Radio 1480 AM. Kính mời
 quý khách đón nghe. Chúc nhiều may mắn.

Muốn Biết Thêm Chi Tiết,
 Xin Kính Mời Quý Khách Hối Jean's Jewelry.
 Cảm Ơn Quý Thân Chủ Và Bạn Hữu!

(714) 985-9999

Quý Khách Muốn Đầu Tư Vàng?
 Quý Khách Muốn Để Danh Vàng?
 Quý Khách Muốn Có Giá Đặc Biệt?
 Tiễn Commission Rẻ Nhất
 Chỉ Cần Vô Membership
 Quý Khách Có Lợi Gì?

- 1) Khi Mua Vàng Lá Được **Bớt \$5** Một Lượng
- 2) Khi Bán Vàng Lá Được **Thêm \$5** Một Lượng
- 3) Khi Mua Xoàn Trả Góp 1 Năm
Không Down Không Tính Tiền Lãi

Jean's Jewelry trân trọng kính mời

AI CẦN TIỀN MUỐN BÁN VÀNG & HỘT XOÀN JEAN'S JEWELRY MUA LẠI GIÁ THẬT CAO.
MUỐN BIẾT GIÁ VÀNG & HỘT XOÀN HỎI TIỆM VÀNG JEAN LÀ HAY NHẤT.

PECHANGA
RESORT CASINO

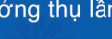

TẬN HƯỞNG NHỮNG SỰ KẾT HỢP TUYỆT VỜI

Khám phá những sự kết hợp tuyệt vời của quý vị tại Pechanga Resort Casino. Được bầu làm Sông Bài Tuyệt Vời Nhất Miền Tây, Pechanga có hơn 5,500 máy kéo loại 'hot' nhất, bài bàn, các chương trình giải trí đẳng cấp thế giới, 1,100 phòng khách sạn, các món ăn thức uống, Spa và thú chơi Golf hạng tranh giải vô địch tại sân Journey at Pechanga. Sự kết hợp lý tưởng của quý vị có bao gồm việc thoải mái nằm bên hồ tắm, thưởng thức các món ăn thức uống và một 'show' biểu diễn, tham dự hoạt động vui chơi sông bài 24/7 hay một trận Golf, rồi hưởng thụ một buổi chăm sóc ở Spa trong bầu không khí thanh tịnh, thì Pechanga Resort Casino đều sẽ tạo đủ điều kiện để quý vị được hưởng thụ lần nghỉ vui tuyệt vời theo đúng mong muốn của mình.

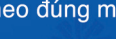

877.711.2WIN • PECHANGA.COM • 45000 PECHANGA PARKWAY • I-15 • TEMECULA, CA

Bản quyền lý danh toàn quyền. Phải từ 21 tuổi trở lên mới được đánh bạc.
Đường Dây Giúp Đỡ Bệnh Đam Mê Cờ Bạc 1.800.GAMBLER.

A photograph of a man and a young girl smiling and hugging. The man is in the foreground, wearing a blue shirt, and the girl is behind him, wearing a pink shirt. The background is a blurred outdoor scene with trees and a building. Overlaid on the image are several large, colorful, semi-transparent geometric shapes (polygons) in shades of orange, purple, green, blue, and yellow. A red speech bubble with a white border is positioned on the right side, containing Vietnamese text.

Sức Khỏe Của
Quý Vị Là
Quan Trọng
Nhất Với
Chúng Tôi

Chú trọng đến sức khỏe trong tương lai

◆ Nhận các Dịch Vụ Chăm Sóc Sức Khỏe ◆ Dịch Vụ Hỗ Trợ ◆ Chăm Sóc Sức Khỏe Toàn Diện

Là chương trình y tế lớn nhất tại Quận Cam, chúng tôi biết rằng sức khỏe trong tương lai phụ thuộc vào nhiều yếu tố hơn là dịch vụ chăm sóc y tế. Bất kể ở độ tuổi nào thì hoàn cảnh sống đều có ảnh hưởng đến sức khỏe của quý vị. Chúng tôi dẹp bỏ mọi cản trở trong việc chăm sóc sức khỏe, hỗ trợ các thành viên có nhu cầu nhận các dịch vụ chăm sóc phòng ngừa, dịch vụ về nhà ở, bảo đảm nguồn thực phẩm ổn định và nhiều hơn nữa. Vì sức khỏe của quý vị là quan trọng nhất với chúng tôi.